

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Drobné církevní stavby

Petra Laštovičková

© 2016 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Petra Laštovičková

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Drobné církevní stavby

Název anglicky

Minor Church Architecture

Cíle práce

Cílem práce je provést terénní výzkum a zfotodokumentovat vybrané drobné církevní stavby mikroregionu Polensko, který se nachází na Českomoravské vrchovině. Zjistit, zda se vlastníci památek o stavby starají dle zákona. Dalším cílem je navrhnout opatření na zlepšení stavu drobných sakrálních staveb.

Metodika

V teoretické části definice základních pojmů na základě studia odborné literatury, vypracování literární rešerše o historii a vývoji drobných církevních staveb, popis regionu. Součástí praktické části je terénní výzkum a fotodokumentace sakrálních staveb. Informace jsou čerpány nejenom z odborné literatury, ale také z map a webových stránek. Závěr práce tvoří návrh opatření pro zlepšení stavu drobných církevních staveb.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

církevní stavba, státní památková péče, obnova, vlastníci památek, státní památková péče, kulturní památka

Doporučené zdroje informací

BĚLOHRADSKÝ, René, BELISOVÁ, Natálie, BOŘIL, Petr. Kamenné kříže Čech, Moravy a Slezska. Liberec: Knihy 555, 2013. 272 s. ISBN 978-80-86660-37-0.

DAVID, Petr. 777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky. 1. vyd. Praha: Kartografie, 2002. 308 s. ISBN 80-7011-708-7.

HÁJEK, Tomáš, BUKAČOVÁ, Irena. Příběh drobných památek: od nezájmu až k fascinaci. 2. vyd. Praha: S. I. Jaroslav Bárta, studio JB pro Českou komoru architektů a Společnost pro krajinu, 2006. 140 s. ISBN 80-900903-9-7.

VALENČÍK, Michal. Ohrožené památky: kostely, kaple a kapličky v České republice. 1. vyd. Praha: Baset, 2006. 293 s. ISBN 80-7340-082-0.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišíenský, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 19. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Drobné církevní stavby" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Miroslavu Polišenskému, CSc. za odborné vedení a cenné rady při zpracování diplomové práce. A dále bych ráda poděkovala všem osloveným za ochotu a poskytování podkladů pro vypracování mé diplomové práce.

Drobné církevní stavby

Souhrn

Diplomová práce se zabývá tématem drobných církevních staveb. Pojednává o drobných církevních objektech ve vybraných obcích Mikroregionu Polensko, který se nachází na Českomoravské vrchovině. Pod pojmem drobné církevní stavby si můžeme představit kapličky, kříže, smírčí kameny, boží muka, sochy, sloupy nebo svaté obrázky. Práce je rozdělena na dvě části - teoretickou část a praktickou část. Teoretická část definuje pojem, význam, funkci a historii vývoje drobných církevních památek. Dále se práce zabývá možnostmi čerpání finančních prostředků na opravu a údržbu těchto sakrálních staveb. S tím souvisí i zákon o státní památkové péči a práva a povinnosti vlastníků památek. Praktická část se věnuje jednotlivým památkám - jaké jsou vlastnické vztahy, v jakém technickém stavu je památka, jaká je její historie, zda jsou na její údržbu a opravu vynakládány peněžní prostředky a z jakých zdrojů. Vychází se rovněž z terénního výzkumu, vlastní fotodokumentace a subjektivního zhodnocení současného stavu památky. Záměrem je vytvořit ucelený soubor drobných církevních staveb mikroregionu Polensko. Závěr práce tvoří doporučení pro vlastníky drobných církevních staveb, jak přistupovat k problematice obnovy těchto staveb.

Klíčová slova: drobné církevní stavby, státní památková péče, vlastníci památek, kulturní památka, obnova a údržba, financování, dotace, Mikroregion Polensko

Minor Church Architecture

Summary

This thesis deals with the topic of minor church architecture. It concerns minor church objects in chosen villages in the Polensko Microregion which is located in Bohemian-Moravian Highlands. The term minor church architecture in this context means chapels, crosses, concilation stones, wayside shrines, statues, columns and sacred illustrations. The thesis is divided into two parts – a theoretical and practical part. The theoretical part defines the term, importance, function and history of the development of the minor church sights. Next the thesis deals with the ways of raising funds for restoration and maintenance of these sacral buildings. That is closely connected with the state historic protection law and rights and obligations of the owners of the sights. The practical part describes the particular sights – the proprietorship, technical state of the sight, its history, potential expenditures for maintenance and restoration, and their funds. There has also been made field research with own photographs and personal evaluation of the current state of each sight. The purpose of this work is to make a complex of minor church architecture in the Polensko Microregion. The conclusion suggests recommendations for the proprietors of minor church sights on how to approach the issues of restoration of these sights.

Keywords: minor church architecture, state historic protection, sight proprietor, cultural sight, restoration and maintenance, funding, grants, Polensko Microregion

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická východiska	14
3.1 Drobné církevní stavby	14
3.1.1 Vývoj drobných sakrálních památek	15
3.1.2 Proměna původní venkovské krajiny.....	16
3.2 Rozdělení drobných církevních staveb dle typologie	17
3.2.1 Kříže.....	17
3.2.2 Boží muka	19
3.2.3 Kaple, kapličky	19
3.2.4 Sochy, sousoší a sloupy	20
3.2.5 Zvoničky	21
3.2.6 Svaté obrázky.....	21
3.3 Ochrana památek.....	22
3.3.1 Příručka vlastníka kulturní památky	22
3.3.2 Legislativa.....	23
3.3.3 Prohlašování kulturních památek.....	24
3.3.4 Právo vlastníka kulturní památky na bezplatnou odbornou pomoc.....	25
3.3.5 Obnova kulturních památek.....	25
3.3.6 Právo státu na přednostní koupi.....	26
3.3.7 Příspěvky vlastníkům kulturních památek.....	26
3.4 Zdroje financování oprav církevních staveb	27
3.4.1 Dotační programy Ministerstva kultury.....	27
3.4.2 Dotační program Ministerstva pro místní rozvoj.....	29
3.4.3 Dotační program Ministerstva zemědělství	30
3.4.4 Kraj Vysočina	31
3.4.5 EHP a norské fondy	32
3.4.6 Evropská unie	32
3.4.7 Ostatní formy financování	34
3.4.8 Nepřímá finanční podpora	36
4 Vlastní práce	38
4.1 Cíl výzkumu	38
4.2 Metoda výzkumu.....	38
4.3 Charakteristika mikroregionu a vybraných obcí	39

4.3.1	Mikroregion Polensko.....	39
4.3.2	Obec Věžnice	41
4.3.3	Obec Brzkov	41
4.3.4	Město Polná	41
5	Výsledky a diskuse	43
5.1	Drobné církevní stavby zapsané v ÚSKP	44
5.2	Rozdělení drobných církevních staveb dle typologie	47
5.3	Rozdělení drobných církevních staveb dle umístění.....	49
5.4	Rozdělení drobných církevních staveb dle vlastnických vztahů.....	51
5.5	Zhodnocení technického stavu drobných církevních staveb.....	54
5.6	Financování obnov a oprav drobných církevních staveb.....	58
5.7	Výsledky výzkumu.....	63
5.8	Doporučení pro vlastníky drobných církevních staveb.....	65
6	Závěr.....	67
7	Seznam použitých zdrojů	68
8	Přílohy	74

Seznam obrázků

Obrázek 1	Mapa Mikroregionu Polensko	40
------------------	----------------------------	-----------

Seznam tabulek

Tabulka 1	Hodnotící škála stavu památek	39
Tabulka 2	Seznam zkoumaných drobných církevních staveb	43
Tabulka 3	Seznam památek zapsaných v ÚSKP	45
Tabulka 4	Drobné církevní stavby rozdělené podle typu stavby a kat. území	47
Tabulka 5	Drobné církevní stavby rozdělené podle umístění	49
Tabulka 6	Vlastníci pozemků a vlastníci památek	51
Tabulka 7	Vlastníci památek a hodnocení technického stavu objektů	54
Tabulka 8	Hodnocení stavu památek dle skupin vlastníků	58
Tabulka 9	Financování dle druhu použitých dotací	59
Tabulka 10	Financování obnov a oprav památek	61

Seznam grafů

Graf 1	Počet památek zapsaných v ÚSKP v jednotlivých obcích	46
Graf 2	Podíl zapsaných a nezapsaných památek v ÚSKP	46
Graf 3	Rozdělení objektů dle typologie a jejich zastoupení	49
Graf 4	Rozdělení drobných církevních památek dle umístění	51
Graf 5	Vlastníci pozemků a vlastníci památek	53
Graf 6	Rozdělení dle skupin vlastníků pozemků	53
Graf 7	Rozdělení dle skupin vlastníků památek	54
Graf 8	Zhodnocení technického stavu památek dle stupnice 1 – 4	56
Graf 9	Porovnání technického stavu památek podle skupin vlastníků	58
Graf 10	Podíl opravených a neopravených památek v posledních letech	59

Použité zkratky

ČR	Česká republika
EAFRD	Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova
EHP	Evropský hospodářský prostor
ERDF	Evropský fond pro regionální rozvoj
EU	Evropská unie
MÚ	Městský úřad
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NOK	Národní orgán pro koordinaci
NPÚ	Národní památkový ústav
OÚ	Obecní úřad
ŘKF	Římskokatolická farnost
ÚSKP	Ústřední seznam kulturních památek

1 Úvod

„Na úvod k vlastnímu pojmu „drobné památky“. Jako takový není obsažen v žádném zákoně, ani v prováděcí vyhlášce.“ Není to tedy oficiální pojem a netvoří ho ani jasně definovaná skupina objektů. Rovněž nejsou definovány znaky, které by drobnou památku odlišily od ne-drobné. Drobné památky v krajině např. kříže, křížky, kapličky, boží muka a křížové cesty jsou ale všudypřítomné (4, s. 9).

Záměrem práce je vytvořit ucelený soubor drobných církevních staveb vybraných obcí mikroregionu Polensko, který se nachází na Českomoravské vrchovině. Jde o dobrovolný svazek 22 obcí, které leží na hranicích tří okresů kraje Vysočina, a to jihlavského, žďárského a havlíčkobrodského. Tuto oblast jsem si vybrala z důvodu neexistence prací, které by se zabývaly místními drobnými památkami, a zároveň si myslím, že toto území dobře znám, protože v něm celý život žiji.

V oblasti mikroregionu Polensko se nachází mnoho drobných církevních staveb. Každá z těchto památek má historickou nebo architektonickou hodnotu, bohužel je jim ale dle mého názoru věnována malá pozornost. I z tohoto důvodu jsem se rozhodla vypracovat práci, která se bude zabývat drobnými církevními stavbami a snad alespoň v některých probudí zájem o tyto drobné církevní objekty. Jsou součástí krajiny a denně kolem nich chodíme nebo jezdíme, ale nemusí tu být napořád. Proto je třeba se zamyslet nad tím, co dělat, aby byly tyto drobné památky podél silnic, uprostřed obcí a často i v lesích a na loukách zachovány pro další generace a jak o ně pečovat.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je rozšířit poznatky o vybraných církevních objektech mikroregionu Polensko, který se nachází na Českomoravské vrchovině. S tím souvisí terénní výzkum, zmapování souboru drobných církevních staveb a fotodokumentace aktuálního stavu památek. Dalším cílem je seznámit čtenáře s pojmem drobné církevní stavby, jakou plní funkci v krajině a na jaké druhy staveb je možné narazit. Dále charakterizovat povinnosti vlastníka a poradit jaké finanční zdroje je možné využít na obnovu těchto církevních staveb. Dalším cílem je ověřit hypotézy, zda se vlastníci památek o objekty starají dle zákona a jestli jsou lépe udržované památky ve vlastnictví soukromých osob nebo ve správě obcí. Závěrečným cílem je navrhnout opatření na zlepšení stavu drobných sakrálních staveb.

2.2 Metodika

V teoretické části budou vysvětleny definice základních pojmů na základě studia odborné literatury. Poté bude následovat vypracování literární rešerše o historii a vývoji drobných církevních staveb, popis regionu. Informace budou čerpány nejenom z odborné literatury, ale také z map a webových stránek.

Data pro ověření hypotéz budou získána terénním výzkumem (fotodokumentace aktuálního stavu památky, subjektivní hodnocení stavu památky pomocí číselné stupnice v rozsahu čtyř bodů, lokalizace památek prostřednictvím GPS souřadnic). Objekty terénního výzkumu budou křížky, kapličky, boží muka, smírčí kameny, sloupy a svaté obrázky. Získaná data z terénního výzkumu budou vyhodnocena a bude možné odpovědět na otázku: „*Starají se vlastníci o drobné církevní stavby dle zákona? Jsou lépe udržované památky ve vlastnictví soukromých osob nebo ve správě obcí?*“ V případě zjištěných nedostatků budou navržena opatření ke zjednání nápravy, včetně informací o možnosti financování oprav.

Všechny zdroje použité při zpracování diplomové práce jsou uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci dokumentu. Součástí práce jsou přílohy, které tvoří fotodokumentace drobných církevních objektů a jejich popis.

3 Teoretická východiska

3.1 Drobné církevní stavby

V období středověku musel obyčejný člověk neustále podstupovat souboj, stát proti nevládnému vnějšímu světu a překonávat nesnadné překážky. Tehdejší život byl pro značnou část populace tak tvrdý a obtížný, že obracení se k Bohu několikrát denně bylo jedinou oporou a jediným zdrojem síly nutné k tomu, aby byl život k unesení (12, s. 9).

Drobné sakrální stavby patří do naší krajiny stejně jako zříceniny starých hradů, ať jsme věřící či zarytí ateisté. Kostely, kláštery, kaple, křížové cesty, morové sloupy nebo boží muka – „*to všechno jsou vizitky určité historické doby, výpovědi o lidských radostech i strastech, o věčném hledání a nalézání.*“ Církevní architektura v našich zemích prošla více než tisíciletým vývojem. Její historie se začala psát s příchodem křesťanství. Na vývoji církevní architektury se podepsaly všechny umělecké slohy. Od skromného románského umění s nevelkými stavbami přes mystickou gotiku s vysokými stavbami, hravou renesanci, baroko s honosnými a přezdobenými objekty, klasicismus a empír inspirovaný antikou a historizující slohy v napodobování středověku (2, s. 3).

U těchto památek je velmi těžké stanovení datace, protože se nelze řídit stylovou posloupností dekorativních prvků, neboť jsou většinou dílem amatérských zednických mistrů a jejich autor je ve většině případů neznámý (16, s. 10).

„*Kamenné kříže s korpusem Krista, sochy Panny Marie a dalších svatých spolu se zděnými kapličkami, božími mukami, zvoničkami, nízkými monolitickými kříži, hraničníky a jinými drobnými památkami sehrávaly v nejrůznějších souvislostech významnou roli v životě vesnice.*“ Zejména sochy svatých, kříže, kapličky a zvoničky, které vznikly za přispění obce nebo společným úsilím sousedů, bývaly umístovány na návsi. Pobožní jednotlivci je stavěli i na vlastních pozemcích, např. blízko usedlosti, u cesty na pole nebo u cesty vedoucí ke hřbitovu.

Mnoho míst bylo díky místním tradicím spojováno s nějakou dramatickou událostí, např. se sebevraždou, vraždou nebo jinou formou tragického úmrtí. Špatnou pověst měly i rozcestí a křížovatky cest, kde se v pohanských dobách konaly obřady za mrtvé a později se tam pohřbívali popravení zločinci, sebevrazi nebo lidé, kteří se nestihli před smrtí vyzpovídat. Postavením kříže, sochy nebo božích muk došlo ke „smíření“ a toto místo se ocitlo pod „boží ochranou“ (5, s. 191-192).

„*Pojem drobné památky je pestrou mozaikou objektů, v níž se jeden od druhého liší nejen výpravností, tvarem a materiálem, ale též důvodem, pro který vznikl, svým osudem a významem pro společnost*“. Pokud se pokusíme roztřídit drobné památky podle stáří, materiálu nebo výtvarného zpracování, narazíme na problém. Spolehlivý vzorec pro jejich rozdělení do kolonek totiž neexistuje. Jednou z možností, jak uspořádat tento chaos, je rozčlenění drobných památek podle původu jejich vzniku.

1. *Pietní a ex voto (v souhlasu s daným slibem)*
2. *Pamětní a oslavné*
3. *Sakrální (zbožné, posvátné)*
4. *Právní*
5. *Pro potěchu zřizovatele (1, s. 4)*

3.1.1 Vývoj drobných sakrálních památek

Drobné sakrální památky, ať už křížky, kapličky nebo boží muka navazují na existenci pohanských kultů a rituálů. Ty se prováděly ještě v roce 1092, kdy se k moci dostal Břetislav II.

Ani 12. století nebylo obdobím křesťanských Čech. Mnoho pokřtěných lidí stále uctívalo přírodu, studánky a magické kameny. Velký kultovní význam měly i rozcestí a křižovatky. Přejít od pohanských zvyků ke křesťanství představuje zavěšování svatých obrázků na vzrostlé stromy, které mělo přispět k omezení uctívání lesního prostoru a místo toho přenést pozornost k vnímání křesťanských objektů.

K radikálnějšímu postojům docházelo s rozvojem protestantismu v 16. a 17. století. Z tohoto důvodu se drobné církevní stavby v protestantských oblastech Evropy téměř nevyskytují.

Významnou roli v období protireformace sehrála snaha navrátit věřící zpět ke katolické víře. Tou byla obnova a rozšíření kultu světců, slavení svátků a s nimi spojená procesí a poutě.

V období romantismu v 19. století se k tradičnímu pohledu na církevní památky přidává zájem prvních badatelů. „*Ustavena je Společnost přátel starožitností a Klub českých turistů, který se památkám také věnuje*“.

Na přelomu století byl vytvořen systém státní památkové péče a byl zahájen projekt Soupis památek uměleckých a historických v Království Českém od pravěku do počátku 19. století.

Po první světové válce zůstávají církevní památky součástí aktivního náboženského života obyvatel venkova. V období první republiky však docházelo ke změně lokace kvůli budování silnic. Byla tím přerušena vazba objektu na místo, ale památky dál plnily svojí funkci.

„Skutečná válka proti drobným sakrálním památkám však vypuká s nucenou kolektivizací českého venkova v 50. letech.“ Překáží při scelování polí a rozorávání cest. Po 50. letech se některé stavby dostávají do pozice socialistickým státem chráněných památek. V této době se začínají objevovat krádeže sošek a obrázků (16, s. 11-13).

Změna režimu v listopadu 1989 znamenala konec ničení sakrálních staveb. V letech 1948-1989 bylo zcela zničeno přes 2 500 kostelů, kaplí a kapliček a další byly vážně poškozeny. Oproti tomu po roce 1989 jich bylo zničeno asi 40. Díky bohu se přístup k dědictví předchozích generací zcela obrátil a trendem je tyto památky opravovat. Byly zachráněny i objekty, které byly před rokem 1989 určeny k demolici. Bohužel všechny poničené stavby nebyly opraveny a nejde jenom o velké kostely ve vlastnictví církve, ale větší část představují drobné stavby patřící zejména obcím a soukromým osobám. *„Jejich záchrana je tedy do velké míry závislá na tom, nakolik se podaří povzbudit zájem místních obyvatel o kulturní dědictví minulosti“* (17, s. 11).

V poslední době se objevuje zájem o tyto památky přicházející „zdola“ a snaha o zachování rázu krajiny a uchování paměti krajiny. *„Je to o to cennější, že se to děje v době, kdy ve společnosti převládají tendence k uspěchanosti a k zájmu hlavně o hmotné statky.“* Obce, spolky a kulturní fondy se iniciativně zapojily a pomalu přibývá opravených kapliček a křížků (20, s. 22-23).

3.1.2 Proměna původní venkovské krajiny

Drobné sakrální památky jsou součástí kulturní krajiny, která se kolem nás utvářela po celá staletí. Její vzhled je výsledkem po staletí provozovaného tradičního hospodaření. Krajina ovlivněná křesťanským duchovním životem nebyla až do konce 19. století ničím narušena.

Od počátku 20. století krajinu začal měnit proces pomalé zástavby a asi největší ránu jí uštědřil komunistický režim. Bylo rozoráno mnoho mezí, luk, remízků, přes dvě třetiny polních cest a kilometry liniové zeleně. Vlivem těchto změn došlo i k proměně života lidí na venkově. Modernizace v hospodaření způsobila, že se jím žíví stále méně lidí a lidé se stěhují z venkova do měst. To má samozřejmě vliv na stav současného venkova, protože lidé už tu netráví většinu svého času, jako tomu bylo dříve. Krajina dnes slouží spíše jako výrobní prostor nebo vzdálenost dělící nás od místa, kam směřujeme většinou autem. To ovlivňuje současný stav a význam drobných církevních staveb. Pro naše předky byly návštěvy kapliček, křížů a božích muk součástí každodenního života. Dnes tyto sakrální památky ztratily přirozený důvod své existence. Pro současného člověka jsou už jen vzpomínkou na způsob života našich předků (16, s. 8).

Dnes najdeme kolem cest místo dosavadních znamení dopravní značky. V posledním století postupně zanikly staré stezky a společně s tím se vytratila i posvátnost křesťanských symbolů. „*Konečný důsledek: posvátné není už vůbec nic*“. Současná situace ve vnímání krajiny je zcela odlišná. Nejen městský obyvatel, ale i člověk žijící na venkově ztratil sepětí s rodnou krajinou (11, s. 26-27).

3.2 Rozdělení drobných církevních staveb dle typologie

Drobné církevní stavby lze rozdělit do následujících kategorií – kříže, boží muka, kaple a kapličky, sochy a sloupy, zvoničky a svaté obrázky.

3.2.1 Kříže

„*Úloha křížů jako orientačních bodů v krajině vycházela nepochybně z vědomí, že kříž udává střed a čtyři světové strany, odkazuje k základnímu uspořádání ve smyslu orientace a ke středu jakožto centru síly a života.*“ Pro křesťany je tímto středem Ježíš Kristus. Kříž je znamením nejenom víry, ale i domova (20, s. 32).

Úplně první kříže ve znamení křesťanství se prý začaly stavět za knížete Boleslava, který rozkázal na žádost biskupa Vojtěcha, aby: „*Na každé bráně města křesťanského znamení umučení Božího namalováno neb vytesáno bylo a v každé vsi křesťanské, aby totéž znamení na sloupě kamenném nebo dřevěném postaveno bylo*“ (10, s. 47).

První kříže byly zcela určitě vyrobeny ze dřeva. Dřevo bylo základním materiálem v krajině a kapličky a zvoničky se z něj rovněž stavěly. Dalo se rychle opracovat a nebylo příliš drahé. Vzhledem k materiálu se těchto dřevěných církevních památek dochovalo velmi málo. Stavěly se již v době raného středověku, ale i na počátku 19. století z důvodu chudoby po napoleonských válkách (4, s. 55).

Dřevěné kříže nahradily kamenné. Mezi nejstarší z nich patří vysoké kříže latinského typu, které později nahradily menší stejnoramenné řecké kříže. Některé kamenné kříže v sobě mají jeden nebo i více otvorů, do nichž se dávalo světlo (4, s. 62).

Kult Piety a Panny Marie Bolestné se udržoval zejména na venkově a kříže se symboly Kristova umučení byly vztyčovány na veřejných prostranstvích (9, s. 228).

V české krajině se nachází převážně litinové kříže, vyráběné v domácích hutích od 18. století, dodnes dochované pochází především z druhé poloviny 19. a počátku 20. století. Na těchto křížích bývá zpravidla litinový korpus Ježíše Krista nebo litinové detaily jako postava Panny Marie, andělů, jiné figury nebo ozdobná nápisová tabulka. Výrobu soklů ke křížům měli na starost místní kameníci, kteří mu dali konkrétní tvar, vytesali do něj letopočty, nápisy a další symboly jako např. kalich nebo srdce (20, s. 32).

Tzv. smírčí kříže dokumentují zvyky v oblasti viny a trestu. Vyznačují se hrubým provedením, jsou tesány z jednoho kusu kamene a často jsou zdobeny křížem, různými obrázky náradí a nástrojů. Na některých je možné najít i letopočet nebo text. Tyto kříže byly součástí mimosoudního narovnání mezi vrahem a pozůstalou rodinou. „*Z popisu drobných památek, tyčících se nad místy vražd a tragédií, se stalo vděčné vzrušující téma*“ (4, s. 62). V Evropě se jich nachází kolem 2 500, nejvíce v Irsku, Bretani, Německu a také u nás. „*Ve středověku často platilo: smrt za smrt. Nejednalo-li nápravu soud, došlo ke krevní mstě.*“ Jde-li o kamenná zkřížená břevna, mluvíme o smírčím kříži. Pokud je to kamenná deska s vytesaným křížem, používá se název křížový kámen (8, s. 2).

V současnosti je situace taková, že se mnoho křížů obnovuje, ale stále jich dost čeká na pomoc. Někdy stačí vyřezat náletové dřeviny, jindy je nutné povalený kříž postavit. I dnes se stává, že se tyto kříže ztrácí. Přibývá ale křížů kolem silnic, které upozorňují na tragické nehody (10, s. 48).

3.2.2 Boží muka

Boží muka se stavěla již ve středověku. Nejstarší dochovaná boží muka tesaná z kamene pochází z 15. století. Největší rozmach v jejich stavbě byl v období baroka a ještě se běžně stavěla v 19. a na počátku 20. století (19, s. 159).

Tradiční boží muka můžeme rozčlenit na kamenná a zděná. Zděná boží muka jsou spojována s barokní krajinou. Stejně jako kamenná boží muka se skládají ze tří částí (3, s. 21).

Boží muka zhotovená tesáním z kamene jsou útlým vertikálním objektem. Lze je rozčlenit na tři části – podstavec, střední část tvořenou hranatým pilířkem nebo kulatým sloupkem a kaplicí. *„Pilířek či sloupek mohl mít tři části: spodní patku, střední dřík a vývojový pozůstatek vrchní hlavice, který nesl již zmiňovanou kaplici“.*

Patky pozdně gotických pilířků mají většinou tvar čtyřbokého hranolu a jsou vsazené do podstavce vesměs čtvercového půdorysu. Zjednodušeně řečeno, boží muka můžeme rozdělit na boží muka s pilířkem nebo se sloupkem (12, s. 14, 19).

Z nápisů na božích mukách byla citit lidová zbožnost a poezie. Obrázek nebo reliéf často doprovázel text podle volby objednavatele, buď citát z Písma, nebo výzva k anonymním kolemjdoucím (4, s. 57).

Ve výklenku bývaly reliéfy, plastiky nebo malby na plechu. Kolemjdoucí věřící jim skládali při cestě kolem poklonu a často byly tyto drobné stavby ozdobeny kytičkou polních květin. Plnily i důležitou orientační roli a zároveň sloužily jako geodetická pomůcka při stanovení hranic pozemků.

„Boží muka byla hojně vztyčována při cestách a polních mezích v upomínku na nejrůznější události zázračného uzdravení, záchránění či jako vzpomínka na milované rodinné příslušníky“ (9, s. 230).

3.2.3 Kaple, kapličky

Ve středověku se jako kaple označoval prostor uvnitř sakrální stavby. Zřizovali si je bohatí šlechtici a později měšťané k soukromým modlitbám. Šlechta si je také začala stavět ve svých palácích a v době renesance se kaple objevují jako samostatné stavby. Na venkově byly ale až do třicetileté války výjimečné. K rozmachu výstavby kaplí došlo v období baroka, kdy se stavěly především zděné, ale i roubené a hrázděné kaple. Bohatší vesničané stavbou kaple věnovali Bohu dar za spásu duše nebo odpuštění hříchů.

Vesnické kaple můžeme rozdělit na dva základní typy – větší zastřešené a menší výklenkové. Větší kaple se stavěly na vesnicích, kde nebyl farní kostel. Kaple byla vybavená věžičkou, aby připomínala kostel. Tyto stavby ovšem nebyly prostorné, uvnitř býval obraz světce, kterému byla kaplička zasvěcena a někde ještě pár lavic (19, s. 158).

Výklenkové kapličky tzv. poklony byly místa určená k zastavení a požehnání uprostřed každodenního shonu pracovního dne. Měly různá tvarová řešení a často stávaly při rušných komunikacích a na křižovatkách cest (9, s. 242).

„Slovo kaple, odvozené z latinského capella, značí drobnou sakrální stavbu mající vyjadřovat úctu k Bohu, Panně Marii a světcům“. Výklenek kapličky sloužil k uložení obrázku nebo sošky svatých, kterým byla kaplička zasvěcena. Jedna kaplička mohla mít více výklenků. Často byly zasvěcovány Panně Marii, sv. Janu Nepomuckému, sv. Anně, sv. Antonínovi, Nejsvětější Trojici nebo sv. Václavovi. Jejich stavitelé si vytvořili posvátný prostor k modlitbě, k prosbě za úrodu, déšť nebo třeba narození dítěte. Výklenkové kapličky nahrazovaly funkci kaple, kostela nebo domácích oltářů. Mohou být součástí extravilánu, tak intravilánu obcí. V důsledku rozvoje měst a obcí se některé kapličky a poklony staly součástí zahrad rodinných domů.

Zvláštní skupinu kapliček představují křížové cesty, které symbolizují ukřižování Ježíše Krista. Zahrnují čtrnáct zastavení s popisem událostí, které se odehrály během cesty Ježíše od Pilátova soudu až na horu Kalvárii (13, s. 133).

3.2.4 Sochy, sousoší a sloupy

Nejpoužívanějším materiálem pro barokní sochařskou tvorbu byl pískovec. V českých zemích šlo o rozšířenou horninu a dá se dále rozlišit na celou škálu druhů a variant. Ne všechny druhy byly však pro sochařství vhodné (14, s. 58). *„Největší obliba světeckých soch spadá do první poloviny 18. století. Byly pořizovány jako odpověď na mnohdy dobově podmíněnou atraktivnost kultu určitého patrona“.* Zřejmě nejoblíbenějším světcem barokní doby byl sv. Jan Nepomucký, ztvárňovaný jako kněz oděný v kněžském rouchu ve dvou základních typech. Buď sám světec drží kříž v rukou, nebo mu kříž podává anděl (7, s. 4).

Přechody přes vodní toky představovaly nebezpečné místo a právě proto u nich byly často stavěny sochy sv. Jana Nepomuckého. Byl považován za ochránce všech, kdo

jsou ohrožováni vodním živlem. Sochy sv. Vojtěcha, patrona vorařů, se objevovaly u řeky v místech, kde se voraři zastavovali, aby si odpočinuli (5, s. 192).

„Barokní mariánský kult byl motivací k pořízení řady soch, které se většinou stávaly součástí mariánských sloupů“. Sloup měl vyzdvihnout rozměr sakrálního díla a zdůraznit nebeskou sféru. Mariánské sloupy tvoří největší skupinu tzv. světeckých sloupů (7, s. 4).

Mnoho sloupů, které mají na vrcholu Pannu Marii, bylo postaveno v souvislosti s morovými epidemiemi. Další z nich nesou ztvárnění Nejsvětější Trojice nebo některého světce či skupiny světců. Sloupy nepřipomínají pouze morové epidemie, ale i požáry, konec neúrody nebo ukončení války.

„Významný psychologický efekt mělo i to, že modlitebníci zdvíhali zraky do výšky“. Kromě toho některé sloupy bezpochyby nesly i tajné významy, byly zašifrovány ve složitých půdorysech, nesrozumitelných symbolech nebo ve výběru světců a jejich zobrazení (14, s. 9, 11-12).

3.2.5 Zvoničky

Nejstarší dochované zvoničky u nás pocházejí z 16. století. K jejich rozšíření došlo po roce 1751, kdy Marie Terezie vydala tzv. ohňový patent, který nařizoval požáry ohlašovat zvoněním. Zvony měly venkovské obyvatele varovat před požáry a jiným nebezpečím. Kromě této poplašné funkce zvoničky ohlašovaly poledne nebo klekání, úmrtí obyvatel vesnice a další významné události.

U nejstarších zvoniček byl zvon zavěšen v přirozené rozsoše stromu. Pozdější tzv. vidláky byly rozsochy starých stromů, opatřené stříškou.

„Další stadium představují kulatinové konstrukce pro upevnění zvonu kryté kuželovou jehlancovou šindelovou stříškou“. Je možné se setkat i s jednoduchou kovovou konstrukcí, kterou tvoří železné sloupky. Dřevěné konstrukce byly budovány také jako polozděné s dřevěným zvonovým patrem. Bohatší obce si stavěly zvoničky zděné s obvodovými zdmi z kamene a z cihel (16, s. 33).

3.2.6 Svaté obrázky

Svaté obrázky jsou nejjednodušším typem církevního objektu, byly umístovány v exteriéru na sloupky nebo na stromy s ochrannou stříškou. Jejimi autory byli často místní malíři, později byly ruční malby nahrazovány barvotiskovými obrázky (28).

Obrázky často tvoří jednoduchá dřevěná schránka se stříškou s prosklenými dvířky, za nimiž je většinou zobrazována reprodukce Madony s dítětem (16, s. 176).

Zhotovení svatých obrázků oproti ostatním církevním památkám nebylo příliš nákladné. Vzhledem k tomu, že schránky ale byly většinou ze dřeva, byla jejich životnost krátká. Těžko odolávaly povětrnostním vlivům.

3.3 Ochrana památek

„Pietní vztah k uměleckým a stavebním dílům zděděným z minulosti a snaha uchovat je pro budoucnost mají kořeny už v antice“. Na rozvoj těchto snah měla od 15. století vliv zejména renesance. Ke vzniku památkové péče jako oboru přispělo v 18. století osvícenství, romantismus, obrozené vlastenectví evropských národů, historismus a umění druhé poloviny 19. století. Ve většině vyspělých evropských zemí se v té době začala formovat státní památková péče, která dodnes plní tři základní úkoly:

- *průzkum, identifikace hodnot a výběr památek, které je v obecném zájmu žádoucí uchovat pro budoucnost*
- *hledání optimálních způsobů péče o ně,*
- *jejich prezentace a popularizace, tedy zpřítomňování a zpřístupňování památkových hodnot veřejnosti (54).*

3.3.1 Příručka vlastníka kulturní památky

Na stránkách ministerstva kultury ČR se nachází dokument Příručka vlastníka kulturní památky „Kulturní památky a péče o ně“. Příručka nabízí vlastníkově památky pomoc při prvním kontaktu se státní památkovou péčí, orientuje se v právních předpisech, seznamuje s pravomocemi jednotlivých správních úřadů a organizací státní památkové péče, tj. Národním památkovým ústavem. Rovněž se snaží pomoci při řešení konkrétních situací, které mohou nastat při správě kulturní památky a péči o ni. Dokument byl zpracován ke dni 1. ledna 2014. Na následujících stranách budou připomenuty nejdůležitější informace pro vlastníky památek.

3.3.2 Legislativa

„Základním právním předpisem upravujícím v České republice ochranu kulturních památek je zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, který nabyl účinnosti dne 1. ledna 1988 a po mnoha novelizacích platí dodnes. Tento zákon ve svém § 1 deklaruje zájem státu na ochraně kulturních památek a zároveň předepisuje státu úkoly, které má pro účely ochrany kulturních památek plnit. Zákon o státní památkové péči také upravuje práva a povinnosti vlastníků kulturních památek“.

Kulturní památky jsou chráněny v rámci ústavního pořádku České republiky, v Listině základních práv a svobod, publikované pod č. 2/1993 Sb. čl. 35 odst. 3 Listiny základních práv a svobod stanoví, že při výkonu svých práv nikdo nesmí poškozovat kulturní památky nad míru stanovenou zákonem. Zájem státní památkové péče na ochraně a zachování kulturních památek je jedním z tzv. zákonem chráněných obecných zájmů, které zavádí čl. 11 odst. 4 Listiny základních práv a svobod zakotvující jedno ze zákonných omezení vlastnického práva. Vlastnictví zavazuje a rovněž nesmí být vlastnictví zneužito v rozporu se zákonem chráněnými obecnými zájmy, mezi které patří i zájmy státní památkové péče.

Vlastník kulturní památky je podle § 9 zákona o státní památkové péči povinen památku udržovat v dobrém stavu, chránit ji před ohrožením, poškozením nebo odcizením. Může ji užívat pouze tak, aby jí nepoškozoval. *„Povinnost pečovat o svou kulturní památku a chránit ji nese vlastník na své náklady“.* Vlastníkovi památky může být podle § 16 zákona o státní péči poskytnut příspěvek ze státního rozpočtu nebo z rozpočtu obce či kraje.

Pokud vlastník kulturní památky neplní své povinnosti dle § 9 zákona o státní památkové péči, může mu být uložena pokuta a tzv. nápravné opatření podle § 10 zákona o státní památkové péči. Toto opatření spočívá v tom, že je vlastník povinen provést práce, které povedou k odstranění závadného stavu památky spočívající např. v jejím chátrání nebo poškozování. Správní orgán stanoví lhůtu pro nápravu a vlastník památky je povinen provést uložené práce na svůj náklad.

V případě, že vlastník památky neprovede ve stanovené lhůtě práce, které mu byly opatřením podle § 10 zákona o státní památkové péči uloženy, mohou být práce nezbytné pro zabezpečení kulturní památky provedeny na náklad vlastníka odbornou firmou. Správní orgán následně vymáhá náklady na zabezpečovací práce po vlastníkově (40).

3.3.3 Prohlašování kulturních památek

„Zakládání ochrany věcí jako kulturních památek bylo zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, svěřeno Ministerstvu kultury“.

Za kulturní památky prohlašuje Ministerstvo kultury věci nebo stavby, které vykazují hodnoty vymezené v § 2 odst. 1 zákona o státní památkové péči. Z důvodu minimalizace zásahu do vlastnických práv i nadále bude možné prohlásit za kulturní památku pouze stavbu bez pozemku nebo pozemek bez stavby.

Ministerstvo kultury může za kulturní památku prohlásit věci, stavby nebo soubory věcí, které jsou význačnými doklady historického vývoje, způsobu života a životního prostředí společnosti od nejstarších dob po současnost. Dále může prohlásit za kulturní památky věci, stavby nebo soubory, které mají přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem.

„Řízení o prohlášení věci za kulturní památku zahajuje Ministerstvo kultury zásadně z moci úřední. Podání, kterým se toto řízení iniciuje, může učinit kdokoliv“. V řízení o prohlášení za kulturní památku se postupuje dle zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu a podle § 3 zákona o státní památkové péči. Ministerstvo kultury si musí vyžádat vyjádření krajského úřadu, obecního úřadu obce s rozšířenou působností a Národního památkového ústavu.

Ministerstvo kultury musí vlastníkovvi oznámit, že bylo zahájeno řízení, ke kterému se může vyjádřit. Během řízení musí vlastník ministerstvu kultury oznámit své záměry týkající se užívání památky, změny vlastnictví nebo úprav a rekonstrukcí. Ministerstvo kultury vlastníkovvi sdělí své rozhodnutí, zda vlastník může svůj záměr provést. Ministerstvo kultury po posouzení všech podkladů rozhodne o tom, jestli věc nebo stavbu za kulturní památku prohlašuje nebo neprohlašuje.

„Nemovitými kulturními památkami jsou tedy například hrady a zámky, kostely, kapličky, měšťanské domy či stavby lidové architektury, ale také třeba boží muka, pomníky nebo sochy, jsou-li pevně spojeny se zemí. Movitými kulturními památkami jsou například obrazy, předměty tvořící mobiliáře hradů a zámků, dopravní prostředky a podobně“.

Za kulturní památky jsou považovány i ty památky, které byly zapsány do státních seznamů kulturních památek dle zákona č. 22/1958 Sb., o kulturních památkách. Nejvýznamnější kulturní památky prohlašuje vláda nařízenými dle § 4 zákona o státní památkové péči za národní kulturní památky (40).

3.3.4 Právo vlastníka kulturní památky na bezplatnou odbornou pomoc

„Vlastník kulturní památky má podle § 32 odst. 2 písm. f) zákona o státní památkové péči právo na to, aby mu při zajišťování péče o jeho kulturní památku poskytoval Národní památkový ústav jako odborná organizace státní památkové péče odbornou pomoc, a to bezplatně. Toto právo vlastníka je jednou z forem zákonné kompenzace jeho povinností vyplývajících ze zákona o státní památkové péči“. Odborná pomoc může mít podobu konzultací, zpracování průzkumů nebo např. záměru jejího restaurování.

Národní památkový ústav má odborné pracoviště v Telči pro kraj Vysočina, kam je možné se obrátit s žádostí o odbornou pomoc. Rovněž obecní úřady obcí s rozšířenou působností, krajské úřady a Ministerstvo kultury bezplatně poskytnou pomoc či konzultaci.

3.3.5 Obnova kulturních památek

Pod pojmem „obnova“ si můžeme představit zásahy, které jsou vyjmenovány v § 14 odst. 1 zákona o státní památkové péči, nikoliv jakoukoliv obnovu. *„Obnovou ve smyslu zákona o státní památkové péči se tedy rozumí údržba, oprava, rekonstrukce, restaurování nebo jiná úprava kulturní památky“.*

Údržba – odstranění nežádoucích změn památky, které nastaly v důsledku jejího užívání (např. nový nátěr fasády domu).

Oprava – odstranění následků poškození památky nebo účinků jejího opotřebení (např. doplnění chybějících částí střešní krytiny po větrné smršti).

Rekonstrukce – konstrukční a technologické zásahy do památky, které přinášejí změny technických parametrů nebo změnu funkce či účelu (např. adaptace tovární budovy na výstavní prostor).

Restaurování – souhrn specifických výtvarných, uměleckořemeslných a technických prací, které respektují technickou a výtvarnou strukturu originálu (např. obnova sochy). Restaurování je zvláštním druhem obnovy. Může ho provádět pouze restaurátor, který vlastní povolení k restaurování od Ministerstva kultury.

Jiná úprava – modernizace budovy při nezměněné funkci, dále nástavba a přístavba budovy.

Pokud vlastník památky zamýšlí provést obnovu, je povinen si před zahájením zamýšlených prací vyžádat závazné stanovisko od příslušných institucí. Jde-li o kulturní památku, musí mít souhlas od obecního úřadu obce s rozšířenou působností. V případě národní kulturní památky musí dát souhlas krajský úřad. Podkladem pro závazné stanovisko k obnově je písemné vyjádření NPÚ.

„Za provedení obnovy kulturní památky bez závazného stanoviska obecního úřadu obce s rozšířenou působností nebo za nedodržení podmínek určených v tomto závazném stanovisku je možné uložit fyzické osobě, fyzické osobě oprávněné k podnikání nebo právnické osobě pokutu až do výše 2 000 000 Kč“.

3.3.6 Právo státu na přednostní koupi

Pokud vlastník zamýšlí svoji kulturní památku prodat, musí ji podle § 13 zákona o státní památkové péči nabídnout ke koupi Ministerstvu kultury. Tato povinnost se týká movitých i nemovitých národních kulturních památek a movitých kulturních památek. Neuplatňuje se v případě, kdy jde o prodej památky mezi osobami blízkými.

V případě, že jde o movitou (národní) kulturní památku, má MK lhůtu 3 měsíců pro přijetí nabídky. Pokud se jedná o nemovitou národní kulturní památku, lhůta činí 6 měsíců. MK kupuje památku zpravidla za cenu podle znaleckého posudku.

3.3.7 Příspěvky vlastníkům kulturních památek

Vlastník kulturní památky má právo na finanční příspěvek podle § 16 zákona o státní památkové péči jako kompenzaci jeho povinností. Tyto příspěvky navazují na povinnosti vlastníka pečovat o památku a udržovat ji v dobrém stavu na vlastní náklady. Může se stát, že vlastník památky není schopen plně financovat obnovu nebo údržbu. V tomto případě stát, kraje i obce mohou poskytnout příspěvky vlastníkům památek na náklady spojené s obnovou a zachováním kulturních památek. Příspěvky se poskytují výlučně na základě žádosti vlastníka kulturní památky. V případě, že je na zachování kulturní památky mimořádný společenský zájem, může poskytnout Ministerstvo kultury příspěvek ze státního rozpočtu (40).

3.4 Zdroje financování oprav církevních staveb

Dotace na opravu nebo obnovu poškozených a zničených sakrálních staveb lze čerpat z více zdrojů. Některé z nich jsou určeny pouze pro státem prohlášené kulturní památky (dotační programy Ministerstva kultury, dotační programy některých krajů). Většina ostatních poskytuje dotace i na stavby, které nejsou prohlášeny kulturními památkami (rozpočet České republiky, některé kraje, nadace). U většiny dotačních programů se předpokládá spoluúčast žadatele (17, s. 283).

Vlastníci památek často nejsou schopni sami ufinancovat obnovu nebo opravu své památky. K tomu jim může pomoci přímá finanční podpora z následujících zdrojů. Vlastník musí podat žádost o finanční podporu včetně požadovaných příloh do určitého data, dokdy jsou žádosti přijímány a pak musí čekat, zda bude jeho projekt vybrán a podpořen.

3.4.1 Dotační programy Ministerstva kultury

Na internetových stránkách Ministerstva kultury najdete informace o programech, formuláře žádostí, požadavky na přílohy žádostí a termíny pro jejich podání.

V současné době je možné získat příspěvek ze státního rozpočtu Ministerstva kultury z 9 specializovaných programů, z nichž 6 programů je určených na obnovu kulturních památek, 1 program na podporu památek UNESCO, 1 program na podporu kulturních aktivit v oblasti památkové péče a 1 program na podporu záchranných archeologických výzkumů (31).

1. Program záchrany architektonického dědictví

Program podporuje obnovu kulturních památek tvořících nejcennější součást našeho architektonického dědictví – hrady, zámky, kláštery, historické zahrady, kostely, apod. Zamýšlené práce musí směřovat k záchraně kulturní památky nebo záchraně jejích částí, které tvoří podstatu kulturní památky (39).

2. Havarijní program

Finanční prostředky z Havarijního programu jsou určeny na záchranu nemovitých kulturních památek v havarijním technickém stavu. Jedná se zejména o jejich statické a celkové stavební zajištění, včetně restaurátorských prací, opravy krovů a střech (33).

3. Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón

Slouží k obnově kulturních památek nacházejících se v nejcennějších částech historických měst, prohlášených za památkové rezervace a památkové zóny. Finanční příspěvky jsou poskytovány pouze v případě, že má příslušné město zpracovaný vlastní program regenerace a pokud se společně s vlastníkem finančně podílí na obnově kulturní památky (37).

4. Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny

Program je určen na podporu obnovy a zachování nemovitých kulturních památek, zejména památek lidové architektury, jakými jsou např. zemědělské usedlosti, chalupy, kapličky a boží muka. Je rovněž určen na obnovu a zachování venkovských kostelů, zámečků, tvrzí, technických děl, soch, pomníků, zahrad, apod., které se nacházejí na území vesnických památkových rezervací, zón a krajinných památkových zón (35).

5. Program restaurování movitých kulturních památek

„Z tohoto programu jsou poskytovány finanční příspěvky na náklady spojené s obnovou (restaurováním) movitých kulturních památek, zejména takových, které jsou významnými díly výtvarných umění nebo uměleckořemeslnými pracemi a jsou umístěny v budovách zpřístupněných veřejnosti pro kulturní, výchovně-vzdělávací nebo náboženské účely“ (38).

6. Program Podpora obnovy kulturních památek prostřednictvím obcí s rozšířenou působností

Program podporuje obnovu památkového fondu, kde to efektivně a účelně neumožňují jiné programy. Finanční prostředky jsou určeny na zachování a obnovu nemovitých kulturních památek. Památky se ovšem musí nacházet mimo památkových rezervací a zón, nesmí být národními kulturními památkami a nejsou ani ve vlastnictví České republiky (40).

7. Program Podpora pro památky UNESCO

Hlavním cílem programu je dostát závazkům, které České republice vyplývají z přijetí Úmluvy o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví. Byly vytvořeny tři prioritní oblasti: tvorba management plánů, vědecko-výzkumné aktivity a prezentace, propagace a edukace statků UNESCO. Cílem programu je podporovat všestranný rozvoj památek zapsaných na Seznamu světového dědictví UNESCO, které se nacházejí na území ČR (40).

8. Program Kulturní aktivity v památkové péči

„Umožňuje finančně podporovat veřejně prospěšné projekty předložené spolky, popř. dalšími subjekty, jejichž činnost napomáhá k ochraně nemovitého i movitého památkového fondu v ČR a k nejširší popularizaci péče o něj“ (34).

9. Program Podpora záchranných archeologických výzkumů

Program byl založen společným opatřením ministerstev kultury a financí jako jeden z nástrojů plnění mezinárodních závazků ČR podle Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy na podporu záchranných archeologických výzkumů prováděných příspěvkovými organizacemi zřizovanými MK (36).

3.4.2 Dotační program Ministerstva pro místní rozvoj

Podpora obnovy a rozvoje venkova

Podprogram je členěn na 5 dotačních titulů:

- Č. 1 – Podpora vítězů soutěže Vesnice roku
- Č. 2 – Podpora zapojení dětí a mládeže do komunitního života v obci
- Č. 3 – Podpora spolupráce obcí na obnově a rozvoji venkova
- Č. 4 – Podpora obnovy drobných sakrálních staveb v obci**
- Č. 5 – Podpora obnovy místních komunikací

„Cílem podprogramu je formou dotace podpořit obnovu a rozvoj venkovských obcí. Podprogram předpokládá participaci obyvatel venkova, občanských spolků a sdružení při obnově jejich obce v souladu s místními tradicemi“. Příjemci dotací jsou zejména obce či svazky obcí (43).

U dotačního titulu č. 4 je účastníkem podprogramu obec do 3 000 obyvatel včetně (k datu 31. 12. 2015). Podmínkou je, že obec musí mít zpracovaný a zastupitelstvem schválený strategický rozvojový dokument. Dalším účastníkem může být svazek obcí, který je registrován v souladu se zákonem o obcích, a to pouze v případě, že žadatelem není jenom jedna obec. I svazek obcí musí mít zpracovaný a schválený strategický rozvojový dokument.

Dotace je poskytována až do výše 70 % skutečně vynaložených uznatelných nákladů. Dolní limit dotace pro jednu akci činí 40 tis. Kč a horní limit pro jednu akci je 300 tis. Kč.

Bude podporována obnova drobných sakrálních staveb, které se nalézají v katastrálním území obce, jsou v majetku obce a tyto památky nejsou prohlášeny kulturními památkami. Jedná se o obnovy kaplí, kapliček, márnic, soch, božích muk, křížů a nejbližšího prostranství v okolí drobných sakrálních staveb. Předmětem žádosti o dotaci může být více drobných staveb (44).

3.4.3 Dotační program Ministerstva zemědělství

Udržování a obnova kulturního dědictví venkova

Dotační program 16 je členěn na podprogramy:

16. A. Údržba a obnova stávajících kulturních prvků venkovské krajiny

16. B. Údržba a obnova významných zemědělských historických dominant jedinečného charakteru

16. C. Podpora údržby a obnovy historických zemědělských strojů a zařízení

16. D. Podpora pro vytvoření nebo obnovu místa pasivního odpočinku

Předmětem dotace podprogramu 16. A. je podpora údržby a obnovy stávajících památek kulturně-historických hodnot v extravilánu i intravilánu obcí do 5 tis. obyvatel, které nejsou chráněnými kulturními památkami. Součástí projektu může být i úprava doprovodné zeleně v bezprostředním okolí památky.

Podporu je možné směřovat na následující objekty: kapličky, křížové cesty, zvoničky, boží muka, smírčí a jiné kříže, exteriérové sochy a sousoší, hřbitovy, hřbitovní zdi, kostely. Výjimkou jsou objekty, které se nacházejí na soukromých oplocených pozemcích.

Žadatelé mohou být obce, spolky, nadace, zájmová sdružení právnických osob, obecně prospěšné společnosti, vlastníci objektu, vlastníci pozemku, uživatel pozemku.

Výše dotace je max. do 70 % skutečně vynaložených uznatelných výdajů projektu. Minimální hodnota dotace činí 15 tis. Kč, maximální hodnota dotace 700 tis. Kč (47).

3.4.4 Kraj Vysočina

Dotace na podporu oprav sakrálních staveb poskytují všechny krajské úřady, podmínky vyhlášených výzev se ale liší. Kraj Vysočina aktuálně vyhlásil výzvy k následujícím projektům, které se týkají obnovy sakrálních staveb, a během měsíce března očekává žádosti o dotace.

Památkově chráněná území 2016

Prioritní oblast 5: Atraktivní kulturní a historické dědictví a cestovní ruch

Opatření Programu rozvoje kraje 5.3: Ochrana a zachování kulturních památek jako hmotného kulturního dědictví kraje

Jedná se o grantový program na podporu obnovy nepamátkových objektů na území památkových rezervací a zón.

Cílem programu je vytvořit podmínky pro obnovu historicky a památkově cenných konstrukcí a stavebních prvků objektů, které sice nejsou kulturními památkami, ale nacházejí se v chráněných územích a výrazným způsobem se uplatňují v jejich výrazu.

V exteriéru jde zejména o obnovy oken, dveří, fasád, mříží, střešní krytiny. V interiéru se jedná o obnovy štukové výzdoby a maleb, dřevěných stropů, kamenných ostění, atd. Finance je možné získat rovněž na rehabilitace (tvarové, konstrukční a materiálové) těchto konstrukcí a stavebních prvků dle historicky doložitelného stavu.

Příjemci dotací jsou vlastníci objektů a celkový objem finančních prostředků činí 1,6 mil. Kč. Minimální výše dotace je 10 tis. Kč, maximální výše dotace na jeden projekt činí 100 tis. Kč. Minimální podíl příjemce dotace je 50 % celkových nákladů projektu (26).

Zpracování předprojektové dokumentace obnovy kulturních památek v Kraji Vysočina

Opatření Programu rozvoje kraje 5.3: Ochrana a zachování kulturních památek jako hmotného kulturního dědictví kraje

„Účelem dotace je poskytnutí finančních prostředků na zpracování předprojektové dokumentace obnovy kulturních památek. Jedná se zejména o statické posudky, restaurátorské průzkumy, stavebně historické průzkumy, stratigrafické, mykologické, dendrochronologické průzkumy jednotlivých konstrukcí a objektů, archeologické výzkumy a další“.

Příjemci dotací jsou vlastníci památek. Dotace se poskytuje maximálně do výše 60 % nákladů na zpracování předprojektové dokumentace, max. do výše 30 tis. Kč. Celková alokace finančních prostředků činí 500 tis. Kč (27).

3.4.5 EHP a norské fondy

Program CZ 06 - „Kulturní dědictví a současné umění“

Program podpořený zeměmi Evropského hospodářského prostoru - Norskem, Islandem a Lichtenštejnskem. Navazuje na velmi dobré výsledky dlouholeté podpory kultury a kulturního dědictví ČR z tzv. norských fondů.

Z těchto fondů byla s přispěním státního rozpočtu podpořena zejména záchrana, obnova a ochrana nemovitého dědictví v hodnotě 1 mld. Kč (32).

Program se skládal ze dvou programových oblastí. Programová oblast č. 16 „Zachování a revitalizace kulturního a přírodního dědictví“ byla zaměřena na ochranu a obnovu kulturního dědictví. *„Prostřednictvím oprávněných aktivit (restaurování, stavební a nestavební úpravy, stabilizační opravy, technické opatření zajišťující dlouhodobé uchování a prezentace movitých a nemovitých hodnot) dojde k záchraně a uchování těchto památek dalším generacím“.*

Finanční prostředky byly čerpány z programového období 2009 – 2014. Období realizace projektů končí 30. dubna 2016 (30).

Většina výzev k předkládání žádostí o grant již byla uzavřena a vyhodnocena. Další programové období zatím nebylo definováno.

3.4.6 Evropská unie

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR vystupuje v roli centrálního koordinátora využívání fondů EU v ČR. Pro výkon této funkce byl na MMR zřízen Národní orgán pro koordinaci (NOK). NOK je centrální metodický a koordinační orgán politiky hospodářské a sociální soudržnosti, je partnerem za ČR pro Evropskou komisi.

EU realizuje své cíle v rámci sedmiletých cyklů, pro které členské země zpracovávají nové programové dokumenty. V nich je stanoven rozpočet a jsou definovány nové cíle a priority pro dané období. Aktuálně je možné čerpat z programového období 2014-2020 (41).

Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Jejich prostřednictvím se rozdělují peněžní prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy EU a jejich regiony.

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR/ERDF)

Zaměřuje se na modernizaci a posilování hospodářství. Podporovány jsou investiční projekty, jako např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, rekonstrukce kulturních památek, výsadba regenerační zeleně, atd.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD)

Slouží jako finanční nástroj na podporu rozvoje venkova, který spadá do společné zemědělské politiky EU. Prostředky z EAFRD slouží ke zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, zlepšení životního prostředí nebo kvality života ve venkovských oblastech (42).

V programovém období 2007-2013 bylo možné čerpat finanční prostředky z Programu rozvoje venkova z opatření III. 2. 2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova. Byly podporovány investice spojené s udržováním, obnovou a zhodnocováním nebo využitím kulturního dědictví, např. kulturních památek a památkově významných území (45).

Programové období 2014-2020 není pro drobné památky příliš šťastné. S jejich podporou se příliš nepočítá. Program rozvoje venkova bude podporovat projekty zejména z oblasti zemědělství a lesnictví (46).

MMR vyhlásilo 13. výzvu Revitalizace vybraných památek k podávání žádostí o podporu z Integrovaného operačního programu, cíl 3.1 Zefektivnění prezentace, posílení ochrany a rozvoje kulturního dědictví. Program se zaměřuje na revitalizaci a zatraktivnění památek zapsaných na Seznamu světového dědictví UNESCO a národních kulturních památek. Alokace této výzvy z ERDF činí 3 mld. Kč. Tato výzva slouží k podpoře velkých projektů, takže ani odtud nebudou podporovány drobné církevní stavby (60).

Památky v Kraji Vysočina by mohl podpořit program přeshraniční spolupráce Interreg V-A Rakousko – Česká republika, koordinovaný MMR na území ČR. Program je zaměřen zejména na regionální a místní projekty s přeshraničním významem. Plánovaný rozpočet programu činí 97 mil. EUR. Výše dotace může dosáhnout max. 85 % z celkových způsobilých výdajů projektu (58).

Jedná se o prioritní osu 2 Životní prostředí a zdroje, Investiční priorita 6c Zachování, ochrana, propagace a rozvoj přírodního a kulturního dědictví. Budou podporovány rekonstrukce, obnova a propagace kulturních zajímavostí a památek. Příjemci mohou být vysoké školy, orgány veřejné správy, neziskové organizace zapojené do ochrany kulturního dědictví, atd (59).

3.4.7 Ostatní formy financování

V této části práce jsou uvedeny informace o nejdůležitějších nadacích a fondech, které se zabývají drobnými církevními stavbami, jejich obnovou a údržbou. Rovněž se angažují neziskové organizace, občanská sdružení nebo obecně prospěšné společnosti. Další možností může být např. vyhlášení sbírky na opravu památky. Sponzorský dar může věnovat jak jednotlivec, tak firmy, které se tímto gestem zviditelní a poskytnou jim to jistý druh reklamy.

Česko-německý fond budoucnosti

Fond pomáhá stavět mosty mezi Čechy a Němci. Podporuje projekty, které svádí dohromady obyvatelé obou zemí. Od roku 1998 poskytl fond přibližně 50 mil. EUR na více než 9 tis. projektů (23).

Cíle fondu jsou zachování společného kulturního dědictví, společné působení bývalých a současných obyvatel obcí a oživení stavebních památek a jejich celoroční využití. Podporuje renovace kostelů, kaplí, synagog, obnovu křížových cest, hřbitovů a pomníků (22).

Nadace Via

Jedná se o soukromou nezávislou českou nadaci, která vznikla v roce 1997, aby navázala na činnost české pobočky americké nadace The Foundation for a Civil Society. Od té doby podpořila téměř 4 tis. projektů.

Granty a vzděláváním podporují skupiny lidí, kteří proměňují veřejná prostranství, obnovují drobné památky nebo třeba organizují sousedské slavnosti (53).

Jedním z programů pro rok 2016 je Fond kulturního dědictví: Darujme památkám nový příběh! Cílem programu je podpořit vazby lidí k místu, kde žijí, a napomáhat jejich sounáležitosti prostřednictvím spoluúčasti na opravách a oživení drobných památek místního významu. Jde zejména o kapličky, boží muka, sochy, smírčí kříže, náhrobky, atd. Program je určený pro nestátní neziskové organizace, účelová zařízení církví, farnosti a obce. Je možné získat grant až 40 tis. Kč (52).

Nadace Občanského fóra

V roce 1990 byla založena Nadace Občanského fóra jako jedna z prvních nevládních a nepolitických neziskových organizací v Československu. „*Občanské fórum jí propůjčilo své jméno a počáteční dar*“. Nadace Občanského fóra na začátku své existence podporovala projekty v oblasti kultury, vzdělávání, památkové péče a zdravotnictví. Od roku 1995 se soustředí výhradně na oblast památkové péče a podporuje ojedinělé kulturní projekty. Nadace se pyšní celorepublikovou působností a patří k nejrozsáhlejším v ČR (50).

Grantový program Opomíjené památky podporuje záchranu památek zejména prostřednictvím občanských iniciativ. O grant mohou požádat i fyzické a právnické osoby. V uplynulých letech bylo podpořeno více než 500 projektů za více než 30 mil. Kč. Výše grantu je max. 60 tis. Kč (51).

Nadace ČEZ

Nadace vznikla v roce 2002 jako jedna z prvních firemních nadací v ČR. Nejvýznamnějším dárce je společnost ČEZ, a.s. a další společnosti Skupiny ČEZ. Nadace podporuje projekty, které reagují na aktuální potřeby společnosti (48).

„*Grantové řízení Podpora regionů je zaměřeno na podporu veřejně prospěšných projektů. Předkládané projekty se mohou týkat podpory dětí a mládeže, zdravotnictví, sociální péče, osob s handicapem, vědy, vzdělání, kultury, sportu či životního prostředí*“. Z tohoto grantu je možné požádat o finanční prostředky na opravy drobných památek. Žadatelé mohou být všechny právnické osoby a max. výše finančního příspěvku není stanovena (49).

Purkyňova nadace

Nadace vznikla v roce 1992. Posláním nadace je veškerá humanitární činnost a ochrana kulturních, uměleckých, církevních památek a tradic. Rovněž je jejím cílem ochrana přírodního a životního prostředí. Finanční prostředky jsou přerozdělovány z grantového programu Památky a občané. V roce 2014 byla podpořena např. záchrana historicky cenného krovu kostelíku Deštné v Jeseníku. Další vyhlášení grantového řízení v programu Památky a občané na podporu občanských iniciativ zaměřených na záchranu nemovitého kulturního dědictví plánuje nadace na rok 2020. Do té doby budou podporovány vybrané významné projekty z předešlé výzvy (57).

3.4.8 Nepřímá finanční podpora

Stát poskytuje vlastníkům kulturních památek kromě přímé finanční podpory i nepřímou finanční podporu v podobě různých daňových úlev a zvýhodnění.

Osvobození od daně ze staveb

„Tyto daňové úlevy mají vazbu na obnovu kulturních památek a také na zájem státu, vyjádřený již v § 1 zákona o státní památkové péči, na zpřístupňování a prezentaci kulturních památek“.

Podle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, jsou od daně ze staveb a jednotek osvobozeny ty stavby, které jsou kulturními památkami a na kterých jsou prováděny stavební úpravy. Po provedení úpravy jsou osvobozeny od daně ze staveb na dobu 8 let. Kulturní památky musí být veřejně přístupné a zpřístupnění musí být podloženo písemnou smlouvou mezi MK a vlastníkem památky. Ve smlouvě musí být stanoven časový a prostorový rozsah zpřístupnění a rovněž další způsoby využití kulturní památky.

Osvobození od daně z pozemků

Tato daňová úleva souvisí se zpřístupněním kulturní památky na základě smlouvy podepsané mezi vlastníkem a MK. Podle zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, jsou od daně z pozemků osvobozeny pozemky, které tvoří jeden funkční celek se zdanitelnou stavbou veřejně přístupnou kulturní památkou, která je ve vlastnictví ČR, nebo je přístupná z výchovně vzdělávacích důvodů.

Zvláštní režimy odpisování

„Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, stanoví některé zvláštnosti odpisování ve vztahu ke kulturním památkám“. Podle § 27 odst. e) tohoto zákona jsou movité kulturní památky a jejich soubory hmotným majetkem, který je vyloučen z odpisování. Podle § 29 odst. 3 a § 30 odst. 6 se roční odpis u technického zhodnocení provedeného na nemovité kulturní památce určí ve výši jedné patnáctiny vstupní ceny (40).

4 Vlastní práce

4.1 Cíl výzkumu

Cílem terénního výzkumu je detailní zmapování drobných církevních staveb ve vybraných obcích Mikroregionu Polensko. Každá památka bude navštívena a bude subjektivně zhodnocen její fyzický stav pomocí číselné stupnice v rozsahu čtyř bodů. Tato zjištění v závěru povedou k potvrzení nebo vyvrácení hypotéz. „*Starají se vlastníci o drobné církevní stavby dle zákona? Jsou lépe udržované památky ve vlastnictví soukromých osob nebo ve správě obcí?*“ Rovněž bude zjišťováno, jaké zdroje financování vlastníci památek využívají pro jejich obnovu.

Pro větší přehlednost budou zjištěná data zpracována do tabulek a grafů a budou doplněna textovým komentářem.

4.2 Metoda výzkumu

Data budou nejprve získávána terénním výzkumem. V rámci zmapování drobných církevních památek nás bude zajímat vymezení lokality, jejich popis, hodnocení aktuálního stavu památku podle vlastní stupnice, určení GPS souřadnic a samozřejmě bude vlastní fotodokumentace.

Dalším úkolem bude vyhledání vlastníka památky na obecních úřadech a v katastrálních mapách. Vlastníci památek budou dotazováni, jaké finanční zdroje používali nebo hodlají použít při obnově nebo opravě svých objektů. Po zmapování památek bude vyhodnocena četnost památek v oblasti a jejich rozdělení z hlediska typologie. Rovněž bude zjišťováno, kdo vlastní tyto drobné církevní památky a jak se o ně stará, apod.

Kromě terénního výzkumu budou dalšími aktivitami praktické části rozhovory se starosty obcí, rozhovory s pamětníky, studium kronik, účetních dokladů a fotografií.

Pro výzkum drobných církevních staveb bude použita následující tabulka. Každému objektu bude přiřazeno číslo od 1 do 4. Tímto způsobem bude vytvořen přehled o tom, zda se vlastníci o památky starají a v závěru práce proběhne vyhodnocení. Poté bude buď potvrzena, nebo vyvrácena hypotéza o tom, jestli se vlastníci památek starají či nestarají a jestli se lépe starají obce nebo soukromí vlastníci.

Tabulka 1 – Hodnotící škála stavu památek

Hodnotící škála	Stav památky	Péče o památku
1	Výborný stav, památka je opravená	Vlastník se pečlivě stará, udržuje a obnovuje památku
2	Objekt je v relativně dobrém stavu	Vlastník se stará dobře, ale je třeba provést drobné opravy
3	Špatný stav, památka se neudržuje a neopravuje	Vlastník se nestará o památku, je třeba provést větší opravy
4	Havarijní stav, památka se neopravuje a chátrá	Vlastník se vůbec nestará, zapotřebí je kompletní obnova

Zdroj: vlastní zpracování

4.3 Charakteristika mikroregionu a vybraných obcí

4.3.1 Mikroregion Polensko

Dobrovolný svazek obcí Mikroregion Polensko byl založen v červnu 2000. Rozkládá se na území bývalých okresů Jihlava, Žďár nad Sázavou a Havlíčkův Brod a tvoří ho 22 obcí. Mikroregion má přirozené středisko ve městě Polná. Sídelní strukturu tvoří zejména malé obce do 500 obyvatel. Rozloha území je 222,9 km² (29). Ke dni 1. 1. 2015 zde žilo 13 519 obyvatel (21).

Hlavním smyslem spojení do mikroregionu byla vzájemná spolupráce a z ní vznikající výhody. Společně byl zpracován projekt Strategický rozvoj Mikroregionu Polensko. Projekt se zabývá rozvojem dopravy, cestovním ruchem, školstvím, zdravotnictvím, kulturou, sportem, apod (18, s. 2).

Co se týče dopravní polohy mikroregionu, leží na kontaktu s dálnicí D1 a jeho západní okraj rámuje významná silnice I. třídy č. I/38. Kromě dálnice je výhodná i blízkost krajského města Jihlavy. Mikroregion je částečně obsluhován železniční dopravou.

V oblasti cestovního ruchu a rekreace je na Polensku nejvýznamnějším faktorem kulturní krajina, zahrnující rybníky, přírodní lokality a především kulturně-historické památky. Reliéf krajiny je rovněž vhodný pro pěší turistiku a cykloturistiku (29).

Obrázek 1 – Mapa Mikroregionu Polensko (zdroj: MÚ Polná)

4.3.2 Obec Věžnice

Obec Věžnice vznikla spojením tří původních vesnic Horní, Prostřední a Dolní Věžnice. Dodnes se z těchto důvodů traduje název Trojí Věžnice. Horní a Dolní Věžnice byly založeny pravděpodobně v I. polovině 13. století jako strážní osady na obchodní stezce z Brna do Prahy. Horní a Prostřední Věžnice byly vždy české, Dolní Věžnice německé. Ke sloučení obcí a jednotnému názvu Věžnice došlo v r. 1925, avšak existence dvojí Věžnice definitivně skončila v r. 1945 po vysídlení Němců. Ovšem i dnes se toto členění nadále používá a je mezi obyvateli zažité.

Obec se nachází 4 km severozápadně od Polné v nadmořské výšce 445 m n. m. Věžnice leží v mírném údolí řeky Šlapanky a katastrální území má rozlohu 1 378 ha (18, s. 46 – 48). Ke dni 1. 1. 2015 zde žilo 427 obyvatel (21).

4.3.3 Obec Brzkov

Ves Brzkov vznikla v II. polovině 13. století a byla majetkem německých rytířů. Jejich řád měl od r. 1242 v církevní správě kostel Matky Boží v Polné a ještě několik dalších vesnic. Založení Brzkova ale mohlo rovněž souviset s dolováním stříbrné rudy (55). V okolí Brzkova se nachází tzv. pinky, což jsou pozůstatky zavalených šachet, ve kterých se ještě v I. polovině 19. století těžila železná ruda.

Brzkov je jedinou obcí s tímto názvem v ČR. Obec se nachází na silnici II. třídy č. 351, necelých 5 km severně od města Polná. Katastrální území má rozlohu 778 ha a průměrná nadmořská výška je 485 m n. m (56). Ke dni 1. 1. 2015 zde žilo 277 obyvatel (21).

V poslední době se opět vyrojily snahy obnovit těžbu uranu za obcí Brzkov, proti které se ale postavili občané Brzkova i okolních obcí.

4.3.4 Město Polná

Polná, ležící na rozhraní Čech a Moravy, vznikla pravděpodobně v polovině 12. století. Díky své poloze se stala z hlediska obchodního a vojenského významným a strategickým místem. Nejstarší písemnou zprávou o Polné je listina z roku 1242. Neslavně Polnou proslavila tzv. hilsneriáda, která vyvolala mohutnou vlnu antisemitismu.

Šlo o vraždu mladé dívky v r. 1899, ze které byl obviněn židovský mladík. Dav ho nařknul ze spáchání rituální vraždy a soud ho odsoudil.

Polná tvoří křižovátku devíti komunikací spojujících města Jihlavu, Havlíčkův Brod, Žďár nad Sázavou a Třebíč silnicemi II. třídy č. 348, 351 a 352. Město leží 14 km severovýchodně od Jihlavy a 23 km od Havlíčkova Brodu. Nachází se v průměrné nadmořské výšce 490 m n. m. a katastrální území má rozlohu 3 776 ha. Pod město Polná spadají obce Hrbov, Janovice, Nové Dvory a Skřýšov (18, s. 28 – 31). Ke dni 1. 1. 2015 zde žilo 5 116 obyvatel (21).

Centrem turistické návštěvnosti v mikroregionu je beze sporu město Polná. Centrum města bylo v r. 1990 vyhlášeno městskou památkovou zónou a v r. 2006 se stalo historickým městem roku. Ve městě se dochovalo historické jádro se třemi náměstími, zámek, kostely, synagoga, rabínský dům, židovský hřbitov, a další (29).

5 Výsledky a diskuse

Terénní výzkum proběhnul od října 2015 do ledna 2016. Šetření bylo zaměřeno na katastrální území obce Věžnice, obce Brzkov a města Polná. Dohromady bylo zmapováno 41 drobných církevních staveb. Z toho bylo 6 kamenných křížů, 18 litinových křížů, 2 kapličky, 2 boží muka, 2 sloupy, 4 sochy, 2 smírčí kříže, 3 smírčí kameny, 1 svatý obrázek a 1 zvonička.

Data zjištěná terénním výzkumem se nacházejí v kapitole 8 Přílohy. Přílohy pod č. 1 – 41 obsahují informace o vlastnících, GPS souřadnice, stav památky, informace o historii a o současném stavu objektů. Rovněž bylo zkoumáno, zda se jedná o památky zapsané v ÚSKP. Součástí příloh je vlastní fotodokumentace církevních památek a mapa s vyznačením polohy objektu.

Tabulka 2 – Seznam zkoumaných drobných církevních staveb

Pořadí	Drobná církevní památka	Příloha
1.	Kamenný kříž, mimo obec, směr Brzkov	1
2.	Litinový kříž, mimo obec, na rozcestí k Brzkovu	2
3.	Kamenný sloup s křížkem, náves v Horní Věžnici	3
4.	Kamenný kříž, mimo obec, směr Dolní Jablonná	4
5.	Litinový kříž, mimo obec, směr Dolní Jablonná	5
6.	Litinový kříž, mimo obec, směr k rybníku Kukle	6
7.	Litinový kříž I., Za Pastoušky, Horní Věžnice	7
8.	Litinový kříž II., Za Pastoušky, Horní Věžnice	8
9.	Litinový kříž, mimo obec, Dolní Věžnice	9
10.	Socha sv. Jana Nepomuckého, na návsi, Dolní Věžnice	10
11.	Klábenešova kaplička, na konci obce, směr Šlapanov	11
12.	Smírčí kámen, na konci obce, směr Šlapanov	12
13.	Výklenková kaplička, za Lutriánem, směr Šlapanov	13
14.	Litinový kříž, mimo obec, směr Polná	14
15.	Litinový kříž, v lese, směr Polná	15
16.	Svatý obrázek, v lese, směr Polná	16
17.	Litinový kříž, v lese, směr Polná	17
18.	Litinový kříž, mimo obec, směr Polná	18

19.	Kamenný kříž, na kraji obce, směr Polná	19
20.	Kamenný kříž, na kraji obce, směr Polná	20
21.	Zvonička, na návsi, Dolní Věžnice	21
22.	Litinový kříž, mimo obec, Dolní Věžnice	22
23.	Kamenný kříž, na kraji obce Brzkov od Polné	23
24.	Litinový kříž, mimo obec, polní cestou směrem na Hrbov	24
25.	Litinový kříž, u kapličky, Brzkov	25
26.	Litinový kříž, mimo obec, směr Příbyslav	26
27.	Litinový kříž, u kulturního domu, Brzkov	27
28.	Litinový kříž, v lese, směr Příbyslav	28
29.	Kamenný kříž, mimo obec, směr Polná	29
30.	Litinový kříž, mimo obec, směr Polná	30
31.	Smírčí kámen, u lesa, směr Brzkov	31
32.	Sloup Loreta, na okraji města, směr Brzkov	32
33.	Socha sv. Pavla, u chrámu, Polná	33
34.	Socha sv. Petra, u chrámu, Polná	34
35.	Smírčí kříž, ulice Karla Čapka, Polná	35
36.	Boží muka, na okraji města, směr Věžnička	36
37.	Litinový kříž, za městem, směr Dobroutov	37
38.	Socha sv. Jana Křtitele, u silnice, směr Dobroutov	38
39.	Smírčí kámen, u silnice, směr Záborná	39
40.	Boží muka, u silnice, směr Záborná	40
41.	Smírčí kříž, Nerudova ulice, Polná	41

Zdroj: vlastní zpracování

5.1 Drobné církevní stavby zapsané v ÚSKP

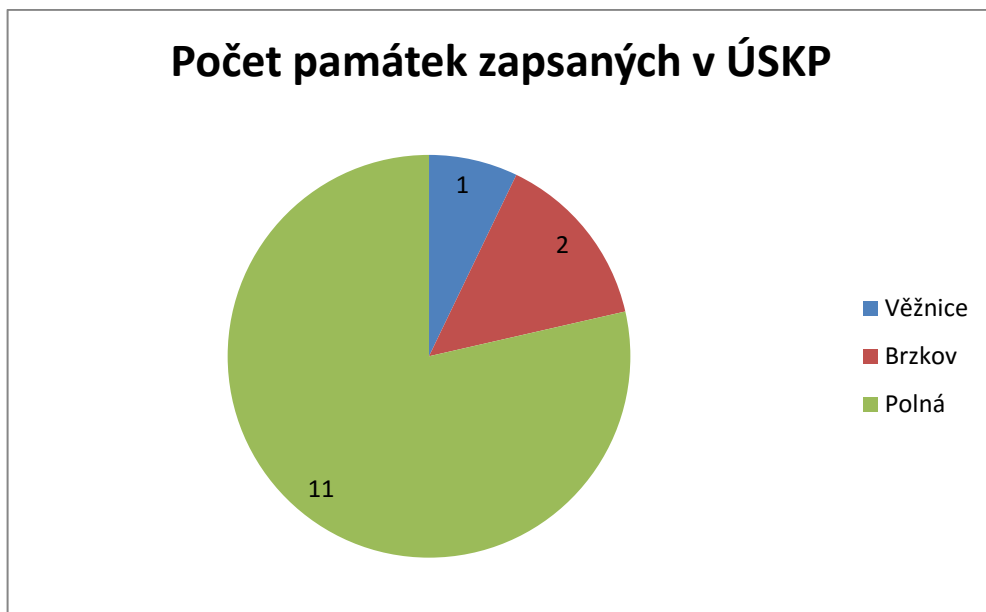
V tabulce 3 je uveden seznam památek zapsaných v ÚSKP. Pod jedním rejstříkovým číslem jsou zapsány socha sv. Pavla i socha sv. Petra. Sochy se nacházejí u chrámu Nanebevzetí Panny Marie, který je zapsán do seznamu právě společně se sochami a schodištěm.

Tabulka 3 – Seznam památek zapsaných v ÚSKP

Číslo rejstříku	Katastrální území	Památka	Příloha
18529/6-353	Věžnice	Smírčí kámen u Klábenešovy kapličky	12
29271/7-4769	Brzkov	Kamenný kříž na okraji obce	23
45612/7-4770	Brzkov	Litinový kříž u kapličky	25
32680/7-5145	Polná	Smírčí kámen „U Zmrzlíka“	31
18491/7-5117	Polná	Sloup Loreta na okraji města	32
18285/7-5076	Polná	Socha sv. Pavla u chrámu	33
18285/7-5076	Polná	Socha sv. Petra u chrámu	34
27001/7-5141	Polná	Smírčí kříž v ulici Karla Čapka	35
31934/7-5136	Polná	Boží muka na konci Žejdlicovy ulice	36
23868/7-5138	Polná	Litinový kříž za městem	37
24782/7-5118	Polná	Socha sv. Jana Křtitele za městem	38
28132/7-5140	Polná	Smírčí kámen za městem	39
25569/7-5135	Polná	Boží muka za městem	40
34314/7-5142	Polná	Smírčí kříž „Baba“ v Nerudově ulici	41

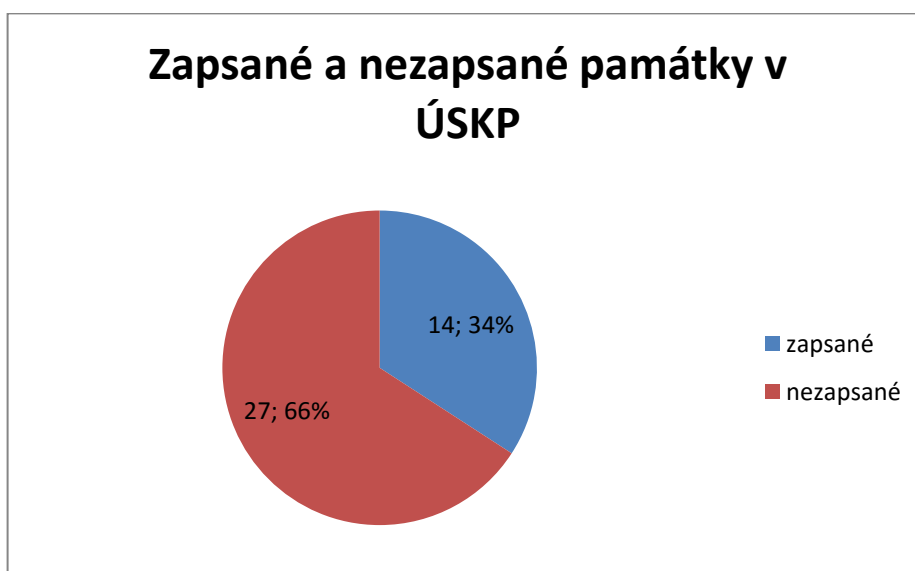
Zdroj: vlastní zpracování

V katastrálním území obce Věžnice se nachází 1 kulturní památka a v katastrálním území obce Brzkov 2 kulturní památky. V katastrálním území města Polná se nachází 11 památek a všech 11 objektů je zapsáno na seznamu nemovitých kulturních památek. Zjištěná data jsou znázorněna v grafu 1.

Graf 1 – Počet památek zapsaných v ÚSKP v jednotlivých obcích

Graf 2 vyjadřuje poměr zapsaných a nezapsaných památek v ÚSKP. Z celkového počtu 41 památek je v seznamu zapsáno 14 kulturních památek a zbylých 27 objektů jsou památky drobného církevního charakteru. V ÚSKP je evidováno 34% památek, zbylých 66% není evidováno nikde.

Graf 2 – Podíl zapsaných a nezapsaných památek v ÚSKP

5.2 Rozdělení drobných církevních staveb dle typologie

V níže uvedené tabulce 4 je vyhodnocen počet drobných církevních památek nejenom s ohledem na katastrální příslušnost, ale i na typologické rozdělení.

Tabulka 4 – Drobné církevní stavby rozdělené podle typu stavby a kat. území

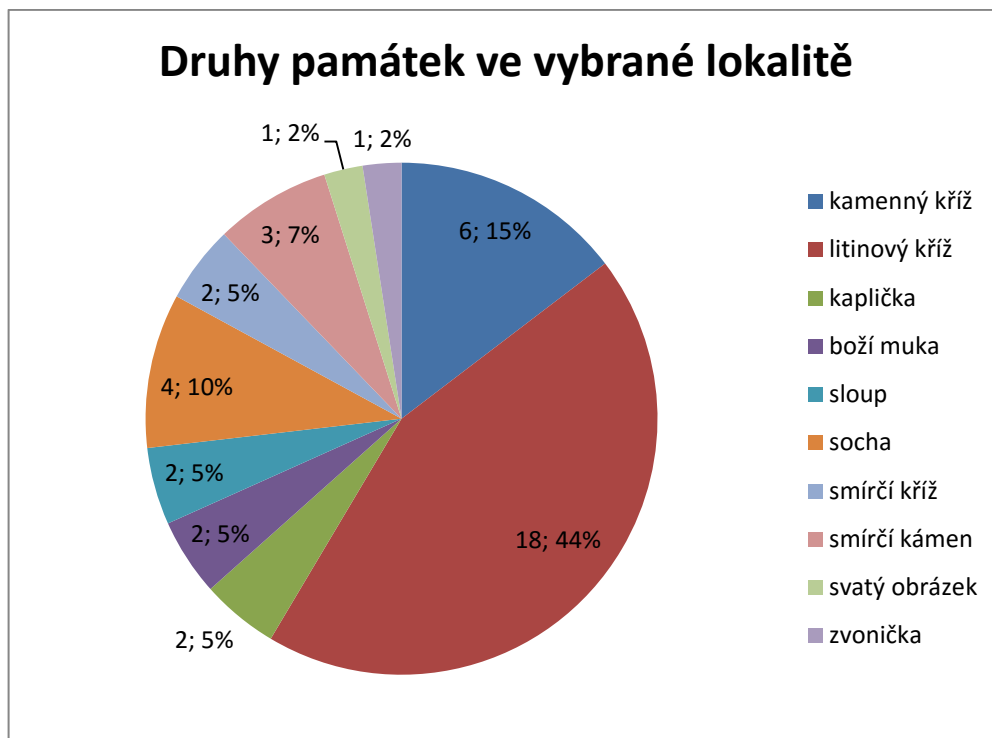
Katastrální území	Typ stavby	Počet
Věžnice	kamenný kříž	4
Brzkov	kamenný kříž	2
Polná	kamenný kříž	0
Celkem	kamenný kříž	6
Věžnice	litinový kříž	11
Brzkov	litinový kříž	6
Polná	litinový kříž	1
Celkem	litinový kříž	18
Věžnice	kaplička	2
Brzkov	kaplička	0
Polná	kaplička	0
Celkem	kaplička	2
Věžnice	boží muka	0
Brzkov	boží muka	0
Polná	boží muka	2
Celkem	boží muka	2
Věžnice	sloup	1
Brzkov	sloup	0
Polná	sloup	1
Celkem	sloup	2
Věžnice	socha	1
Brzkov	socha	0
Polná	socha	3
Celkem	socha	4
Věžnice	smírčí kříž	0
Brzkov	smírčí kříž	0

Polná	smírčí kříž	2
Celkem	smírčí kříž	2
Věžnice	smírčí kámen	1
Brzkov	smírčí kámen	0
Polná	smírčí kámen	2
Celkem	smírčí kámen	3
Věžnice	svatý obrázek	1
Brzkov	svatý obrázek	0
Polná	svatý obrázek	0
Celkem	svatý obrázek	1
Věžnice	zvonička	1
Brzkov	zvonička	0
Polná	zvonička	0
Celkem	zvonička	1
Celkem památek		41

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3 zachycuje početní zastoupení drobných církevních staveb dle jednotlivých typů staveb. Ze 41 zmapovaných památek bylo 6 kamenných křížů, 18 litinových křížů, 2 kapličky, 2 boží muka, 2 sloupy, 4 sochy, 2 smírčí kříže, 3 smírčí kameny, 1 svatý obrázek a 1 zvonička.

Ve sledovaných obcích jsou nejvíce zastoupeny litinové kříže. Tyto drobné památky tvoří 44% z celkového počtu všech lokalizovaných církevních staveb. Rozšířenost těchto objektů je možné vysvětlit tím, že obyvatelé Vysočiny byly vždy hodně věřící. A zároveň tyto kříže jsou nejjednoduššími církevními památkami, které bylo možné i rychle postavit. Druhou nejrozšířenější stavbou jsou kamenné kříže, kterých se v oblasti nachází 6 a tvoří 15% z celkového počtu všech památek. Podstatně méně se v oblasti nachází sochy a smírčí kameny, které tvoří 10% a 7% z celkového počtu objektů. Ostatní druhy drobných církevních památek (kapličky, boží muka, sloupy, smírčí kříže, svaté obrázky a zvoničky) jsou zastoupeny jen velmi okrajově. Avšak dohromady tvoří 24% z celkového počtu všech zkoumaných církevních staveb.

Graf 3 – Rozdělení objektů dle typologie a jejich zastoupení

5.3 Rozdělení drobných církevních staveb dle umístění

V níže uvedené tabulce 5 jsou drobné církevní památky rozděleny dle umístění na ty, které leží v obci a na ty, které leží mimo obec.

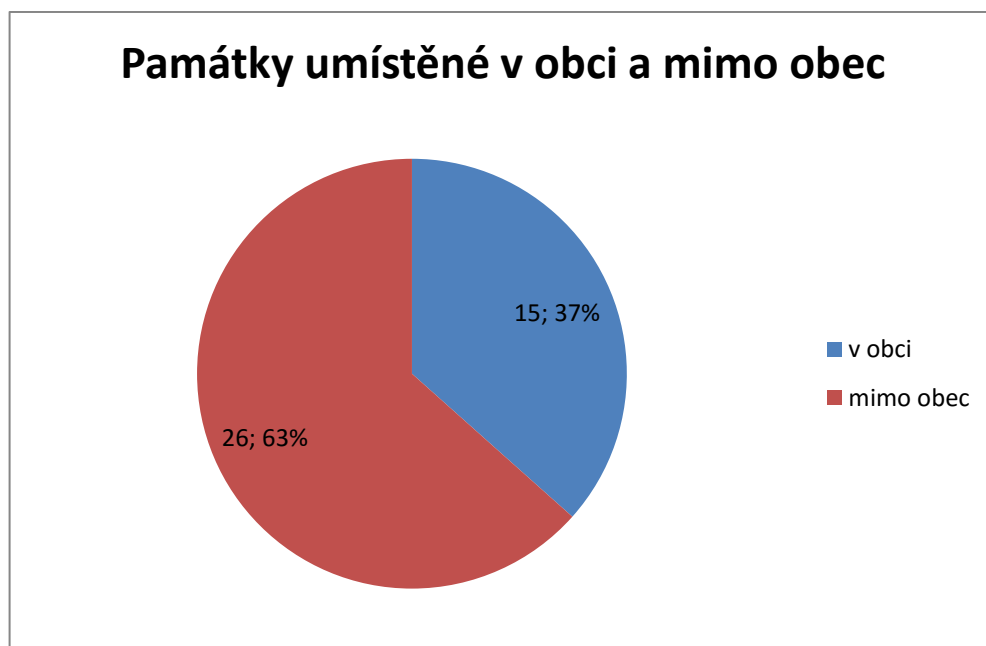
Tabulka 5 – Drobné církevní stavby rozdělené podle umístění

Pořadí	Drobná církevní památka	V obci	Mimo obec
1.	Kamenný kříž		x
2.	Litinový kříž		x
3.	Kamenný sloup s křížkem	x	
4.	Kamenný kříž		x
5.	Litinový kříž		x
6.	Litinový kříž		x
7.	Litinový kříž		x
8.	Litinový kříž		x
9.	Litinový kříž		x
10.	Socha sv. Jana Nepomuckého	x	

11.	Klábenešova kaplička	x	
12.	Smírčí kámen	x	
13.	Výklenková kaplička		x
14.	Litinový kříž		x
15.	Litinový kříž		x
16.	Svatý obrázek		x
17.	Litinový kříž		x
18.	Litinový kříž		x
19.	Kamenný kříž	x	
20.	Kamenný kříž	x	
21.	Zvonička	x	
22.	Litinový kříž		x
23.	Kamenný kříž	x	
24.	Litinový kříž		x
25.	Litinový kříž	x	
26.	Litinový kříž		x
27.	Litinový kříž	x	
28.	Litinový kříž		x
29.	Kamenný kříž		x
30.	Litinový kříž		x
31.	Smírčí kámen		x
32.	Sloup Loreta		x
33.	Socha sv. Pavla	x	
34.	Socha sv. Petra	x	
35.	Smírčí kříž	x	
36.	Boží muka	x	
37.	Litinový kříž		x
38.	Socha sv. Jana Křtitele		x
39.	Smírčí kámen		x
40.	Boží muka		x
41.	Smírčí kříž	x	
Celkem		15	26

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 4 vyplývá, že ze 41 objektů se 15 nachází přímo v obcích a 26 je umístěno mimo obec či město. Tedy 37% objektů z celkového počtu všech lokalizovaných církevních staveb se nachází v obci či městě a 63% památek se nachází mimo obec či město.

Graf 4 – Rozdělení drobných církevních památek dle umístění

5.4 Rozdělení drobných církevních staveb dle vlastnických vztahů

Tabulka 6 uvádí ke všem vybraným památkám vlastníka pozemku a vlastníka památky. V některých případech je vlastník pozemku a vlastník památky odlišný.

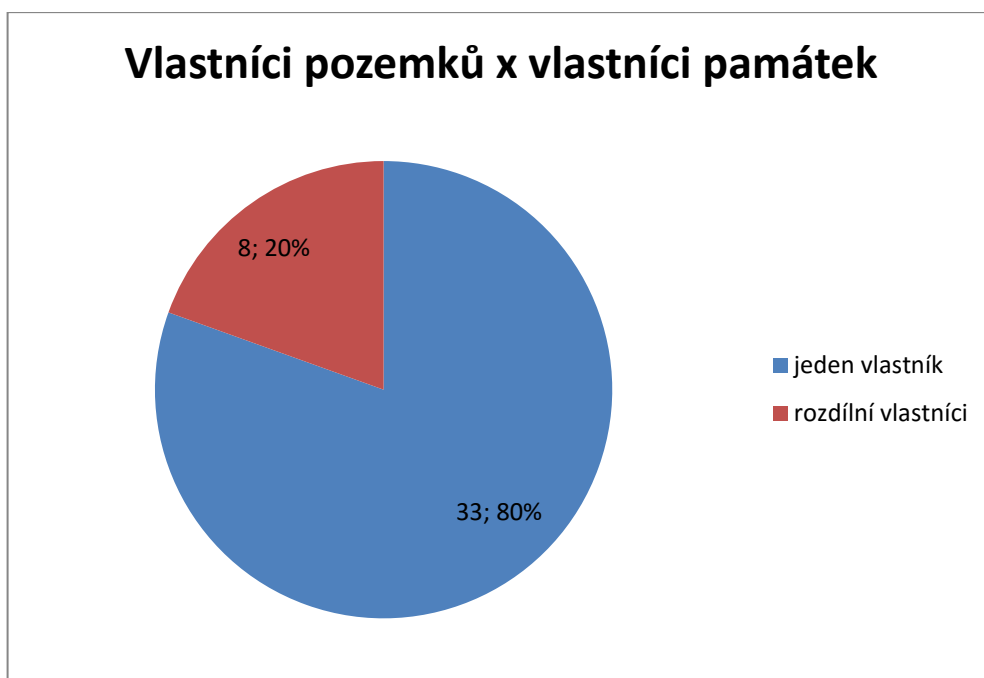
Tabulka 6 – Vlastníci pozemků a vlastníci památek

Pořadí	Drobná církevní památka	Vlastník pozemku	Vlastník památky
1.	Kamenný kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
2.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
3.	Kamenný sloup s křížkem	Obec Věžnice	Obec Věžnice
4.	Kamenný kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
5.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
6.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
7.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
8.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice

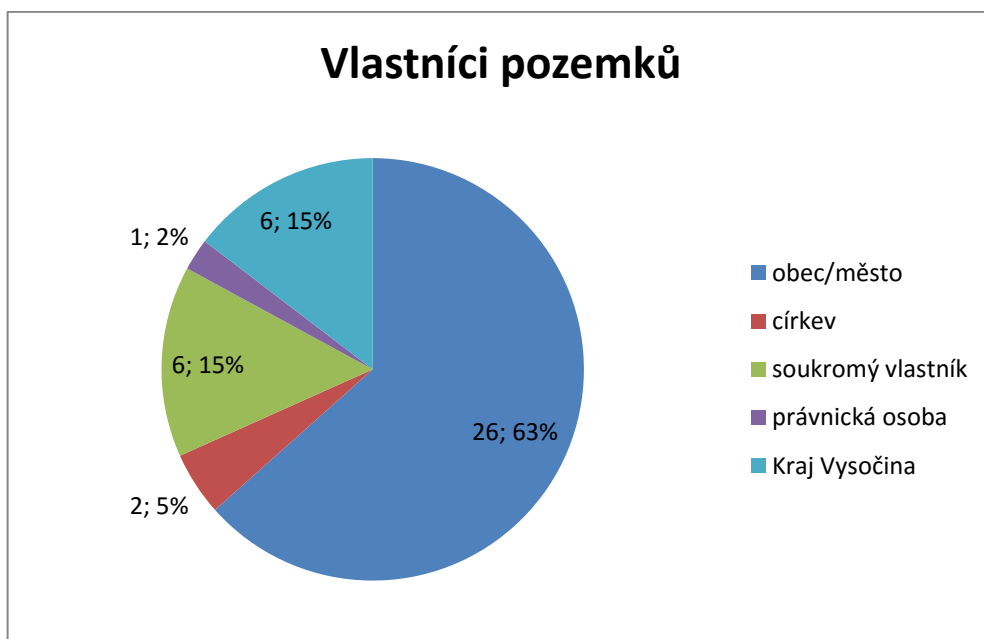
9.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
10.	Socha sv. Jana Nepomuckého	Obec Věžnice	Obec Věžnice
11.	Klábenešova kaplička	Obec Věžnice	Obec Věžnice
12.	Smírčí kámen	Obec Věžnice	Obec Věžnice
13.	Výklenková kaplička	Soukromý vlastník	Soukromý vlastník
14.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
15.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
16.	Svatý obrázek	Obec Věžnice	Obec Věžnice
17.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
18.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
19.	Kamenný kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
20.	Kamenný kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
21.	Zvonička	Soukromý vlastník	Soukromý vlastník
22.	Litinový kříž	Obec Věžnice	Obec Věžnice
23.	Kamenný kříž	Obec Brzkov	Obec Brzkov
24.	Litinový kříž	Obec Brzkov	Obec Brzkov
25.	Litinový kříž	Obec Brzkov	Obec Brzkov
26.	Litinový kříž	Obec Brzkov	Obec Brzkov
27.	Litinový kříž	Obec Brzkov	Obec Brzkov
28.	Litinový kříž	Soukromý vlastník	Soukromý vlastník
29.	Kamenný kříž	Kraj Vysočina	Obec Brzkov
30.	Litinový kříž	Kraj Vysočina	Obec Brzkov
31.	Smírčí kámen	Kraj Vysočina	Město Polná
32.	Sloup Loreta	Kraj Vysočina	Město Polná
33.	Socha sv. Pavla	ŘKF Polná	ŘKF Polná
34.	Socha sv. Petra	ŘKF Polná	ŘKF Polná
35.	Smírčí kříž	Soukromý vlastník	Soukromý vlastník
36.	Boží muka	Právnícká osoba	Město Polná
37.	Litinový kříž	Soukromý vlastník	Město Polná
38.	Socha sv. Jana Křtitele	Město Polná	Město Polná
39.	Smírčí kámen	Kraj Vysočina	Město Polná
40.	Boží muka	Kraj Vysočina	Město Polná
41.	Smírčí kříž	Soukromý vlastník	Soukromý vlastník

Zdroj: vlastní zpracování

Z grafu 5 vyplývá, že u 33 objektů je vlastníkem pozemku i vlastníkem památky jediný vlastník. U 8 objektů je vlastníkem pozemku a vlastníkem památky rozdílný majitel.

Graf 5 – Vlastníci pozemků a vlastníci památek

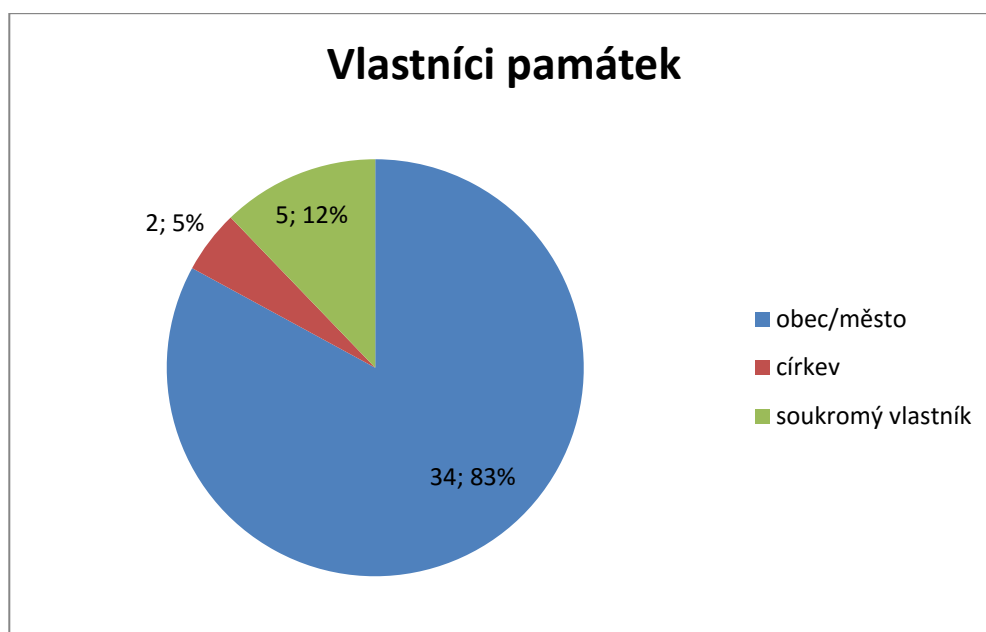

Graf 6 – Rozdělení dle skupin vlastníků pozemků

Graf 6 zachycuje početní zastoupení majitelů pozemků, na kterých stojí drobné církevní stavby. Největší podíl mají obce a město, které vlastní 63% pozemků. Dalšími

vlastníky jsou soukromé osoby a Kraj Vysočina, kteří vlastní dohromady 30% pozemků. Zanedbatelné jsou počty pozemků, které vlastní církev a právnické osoby.

Z grafu 7 vyplývá, že majoritním vlastníkem památek ve vybraném oblasti jsou obce a město, které vlastní 83% objektů. Soukromé osoby vlastní podstatně méně památek, z celkového počtu 12% objektů. Zanedbatelným vlastníkem je církev.

Graf 7 – Rozdělení dle skupin vlastníků památek

5.5 Zhodnocení technického stavu drobných církevních staveb

V rámci terénního výzkumu byl hodnocen aktuální technický stav památek podle vlastní stupnice, která je uvedena v kapitole 4.2. Stupnice má rozpětí 1 – 4 (1 – výborný stav, 2 – dobrý stav, 3 – špatný stav, 4 – havarijní stav). V tabulce 7 je ke každé památce přiřazen jak vlastník památky, tak bodové ohodnocení ze stupnice 1 – 4.

Tabulka 7 – Vlastníci památek a hodnocení technického stavu objektů

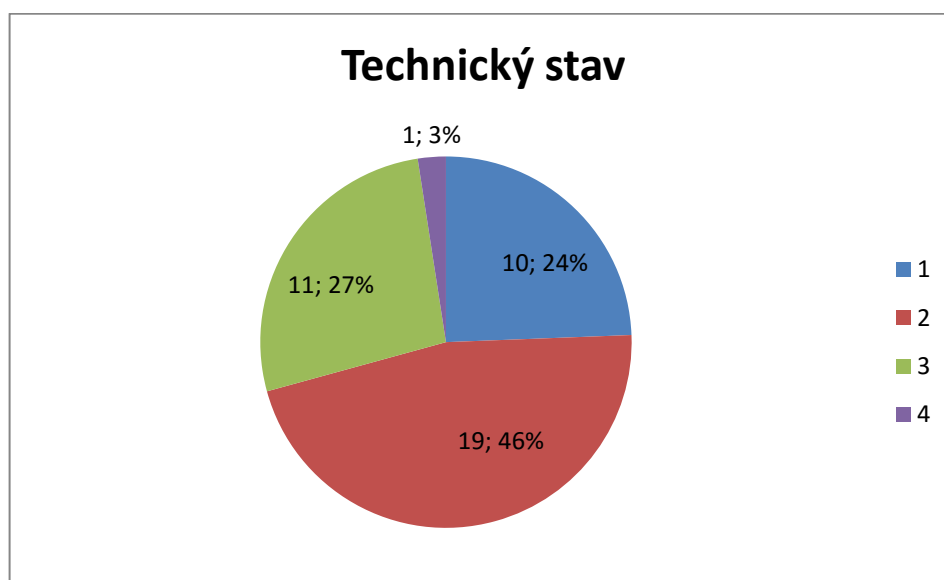
Pořadí	Drobná církevní památka	Vlastník památky	Stupnice 1 - 4
1.	Kamenný kříž	Obec Věžnice	3
2.	Litínový kříž	Obec Věžnice	2
3.	Kamenný sloup s křížkem	Obec Věžnice	1

4.	Kamenný kříž	Obec Věžnice	3
5.	Litinový kříž	Obec Věžnice	2
6.	Litinový kříž	Obec Věžnice	2
7.	Litinový kříž	Obec Věžnice	3
8.	Litinový kříž	Obec Věžnice	2
9.	Litinový kříž	Obec Věžnice	2
10.	Socha sv. Jana Nepomuckého	Obec Věžnice	1
11.	Klábenešova kaplička	Obec Věžnice	1
12.	Smírčí kámen	Obec Věžnice	1
13.	Výklenková kaplička	Soukromý vlastník	3
14.	Litinový kříž	Obec Věžnice	2
15.	Litinový kříž	Obec Věžnice	2
16.	Svatý obrázek	Obec Věžnice	3
17.	Litinový kříž	Obec Věžnice	3
18.	Litinový kříž	Obec Věžnice	2
19.	Kamenný kříž	Obec Věžnice	1
20.	Kamenný kříž	Obec Věžnice	2
21.	Zvonička	Soukromý vlastník	4
22.	Litinový kříž	Obec Věžnice	2
23.	Kamenný kříž	Obec Brzkov	2
24.	Litinový kříž	Obec Brzkov	2
25.	Litinový kříž	Obec Brzkov	1
26.	Litinový kříž	Obec Brzkov	3
27.	Litinový kříž	Obec Brzkov	2
28.	Litinový kříž	Soukromý vlastník	2
29.	Kamenný kříž	Obec Brzkov	2
30.	Litinový kříž	Obec Brzkov	3
31.	Smírčí kámen	Město Polná	2
32.	Sloup Loreta	Město Polná	3
33.	Socha sv. Pavla	ŘKF Polná	1
34.	Socha sv. Petra	ŘKF Polná	1
35.	Smírčí kříž	Soukromý vlastník	3
36.	Boží muka	Město Polná	1
37.	Litinový kříž	Město Polná	2
38.	Socha sv. Jana Křtitele	Město Polná	2

39.	Smírčí kámen	Město Polná	2
40.	Boží muka	Město Polná	1
41.	Smírčí kříž	Soukromý vlastník	3

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8 zobrazuje stav zkoumaných 41 drobných církevních památek. Ve výborném stavu se nachází 10 objektů. Z celkového počtu tvoří 24% památek. Ve výborném stavu jsou díky proběhlým opravám v posledních letech. Největší zastoupení mají památky v dobrém stavu, tvoří 46% z celkového počtu památek. Ve výborném a dobrém stavu se nachází 70% objektů. Ve špatném stavu se nachází 11 památek. Tyto objekty jsou poškozené a vyžadují opravy. Hodnota 4 byla udělena v jednom případě. Jedná se o zvoničku, kterou vlastní soukromý vlastník. Vlastník nejeví žádný zájem a památka se nachází v havarijním stavu.

Graf 8 – Zhodnocení technického stavu památek dle stupnice 1 - 4

Tabulka 8 a graf 9 znázorňují, v jakém stavu se nacházejí památky jednotlivých vlastníků. Ze 41 památek vlastní obce a město 34 objektů, což tvoří 83% z celkového počtu památek. Dalších 5 objektů vlastní soukromé osoby a z celkového počtu tvoří 12%. Nejmenší 5% podíl tvoří 2 památky, které vlastní církev.

Obce vlastní 8 památek ve výborném stavu, dalších 18 v dobrém stavu a zbylých 8 ve špatném stavu. Dobrou zprávou je, že nevlastní jediný objekt v havarijním stavu. Průměrné hodnocení objektů ve správě obcí se rovná 2.

Soukromé osoby vlastní 1 památku v dobrém stavu, 3 ve špatném stavu a 1 v havarijním stavu. Vlastník památky v havarijním stavu o objekt nejeví zájem a nechává ho chátrat. Průměrné hodnocení objektů ve vlastnictví soukromých osob se rovná 3.

Posledním nejmenším vlastníkem je církev, která vlastní 2 objekty ve výborném stavu. Obě dvě sochy jsou součástí kulturní památky a nedávno byly restaurovány. Proto průměrné hodnocení objektů ve správě obcí se rovná 1. Tento údaj ale nelze brát vážně, protože vypovídá pouze o dvou památkách ve vlastnictví církve.

Na začátku byly stanoveny hypotézy, které se musí potvrdit či vyvrátit: „*Starají se vlastníci o drobné církevní stavby dle zákona? Jsou lépe udržované památky ve vlastnictví soukromých osob nebo ve správě obcí?*“

Na základě průměrného hodnocení vyplývá, že se obce či města starají o drobné církevní stavby lépe než soukromí vlastníci. Bohužel v tomto případě je značný rozdíl v množství památek ve vlastnictví obcí a ve vlastnictví soukromých osob. Obce vlastní 34 objektů a soukromí vlastníci jenom 5.

Lze však konstatovat, že ani jedna památka ve vlastnictví soukromých osob není ve výborném stavu a na druhou stranu, jediná památka v havarijním stavu je právě v rukou soukromé osoby, která o ni nejeví zájem. Rovněž těchto 5 objektů v rukou soukromých vlastníků nebyly v posledních letech opravovány. Z tohoto počtu jsou 4 z 5 památek ve špatném a havarijním stavu.

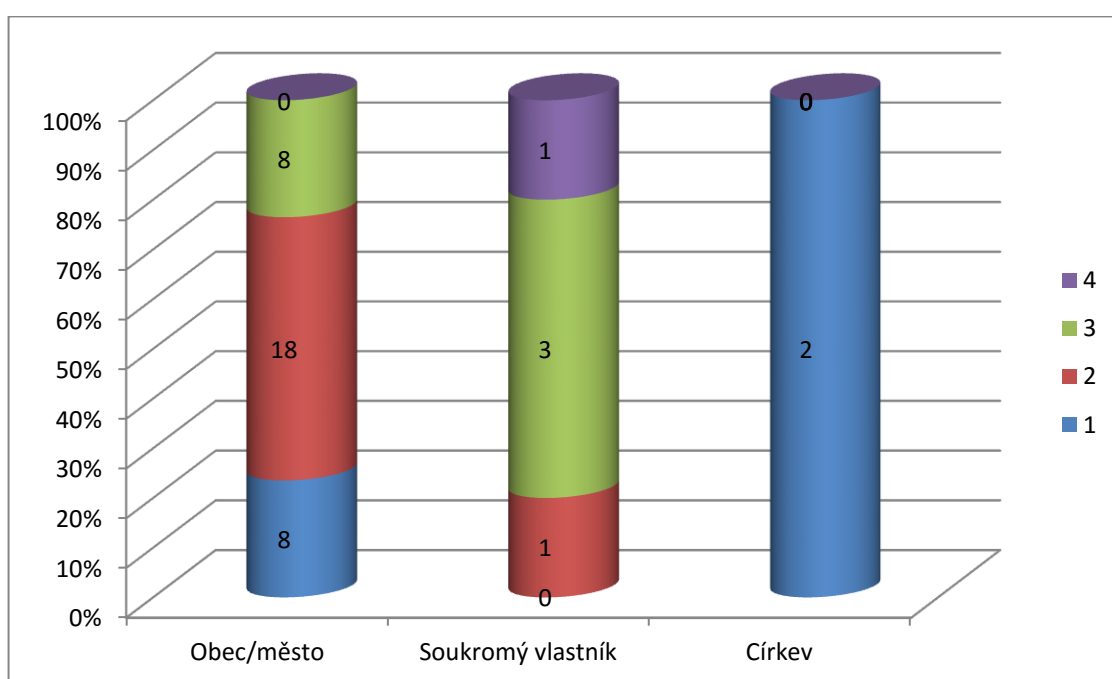
Oproti tomu u památek vlastněných obcemi a městem se 26 památek z 34 nachází ve výborném a dobrém stavu. Zbylých 8 objektů se nachází ve špatném stavu. Obce však nevlastní ani jednu památku v havarijním stavu. Zároveň byla alespoň část objektů v posledních letech opravována.

Z těchto důvodů je možné potvrdit na začátku stanovené hypotézy. Ano, vlastníci drobných církevních staveb se o památky starají dle zákona. Ano, lépe udržované památky jsou ve vlastnictví obcí než v rukou soukromých osob. Zároveň ale byly nalezeny nedostatky, které je třeba napravit.

Tabulka 8 – Hodnocení stavu památek dle skupin vlastníků

Vlastník/stav	Výborný stav (1)	Dobrý stav (2)	Špatný stav (3)	Havarijní stav (4)	Průměrné hodnocení
Obec/město	8	18	8	0	2
Soukromý vlastník	0	1	3	1	3
Církev	2	0	0	0	1

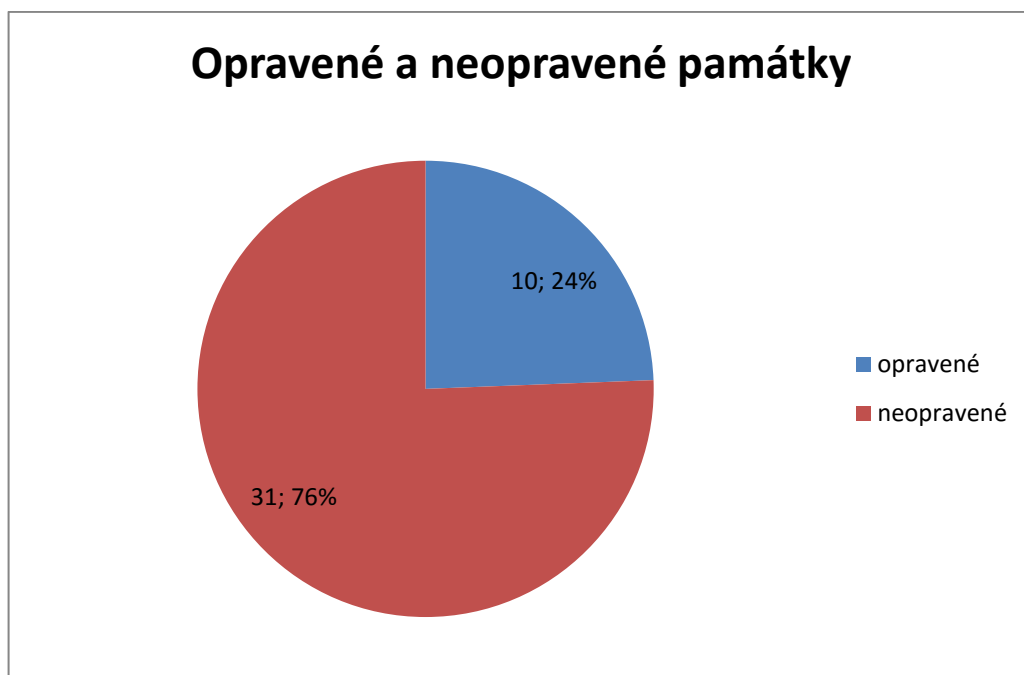
Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9 – Porovnání technického stavu památek podle skupin vlastníků

5.6 Financování obnov a oprav drobných církevních staveb

Graf 10 vyjadřuje poměr opravených a neopravených památek v posledních letech. Během posledních let bylo opraveno 10 ze 41 objektů. To znamená, že z celkového počtu bylo opraveno pouze 24% památek. Zbylých 76% památek na opravu čeká. Některé památky potřebují drobné opravy, ale pak tu jsou památky, které potřebují celkovou obnovu.

Graf 10 – Podíl opravených a neopravených památek v posledních letech

Tabulka 9 zachycuje dotační tituly, které byly využity k obnově památek ve vybrané lokalitě. Z 10 opravených památek bylo 8 opraveno díky dotacím z MMR, ROP Jihovýchod a Kraje Vysočina. Další 2 památky byly opraveny z rozpočtů obce a města. Památky 33 a 34 byly opraveny v rámci projektu „Zpřístupnění národní kulturní památky v Polné pro potřeby cestovního ruchu“. Šlo o velký projekt, kdy dotace činila přes 35 mil. Kč. Bohužel se mi nepodařilo zjistit, jaká byla celková cena oprav těchto soch a kolik činila dotace.

Tabulka 9 – Financování dle druhu použitých dotací

Č.p.	Památká	Rok	Program	Poskytovatel	Dotace
1.	Kamenný kříž	-	-	-	-
2.	Litinový kříž	-	-	-	-
3.	Kamenný sloup s křížkem	2012	Program obnovy a rozvoje venkova	Ministerstvo pro místní rozvoj	96 600
4.	Kamenný kříž	-	-	-	-
5.	Litinový kříž	-	-	-	-
6.	Litinový kříž	-	-	-	-
7.	Litinový kříž	-	-	-	-
8.	Litinový kříž	-	-	-	-

9.	Litinový kříž	-	-	-	-
10.	Socha sv. Jana Nepomuckého	2010	Program obnovy a rozvoje venkova	Ministerstvo pro místní rozvoj	138 000
11.	Klábenešova kaplička	2012	Program obnovy a rozvoje venkova	Ministerstvo pro místní rozvoj	114 100
12.	Smírčí kámen	2012	Program obnovy a rozvoje venkova	Ministerstvo pro místní rozvoj	14 000
13.	Výklenková kaplička	-	-	-	-
14.	Litinový kříž	-	-	-	-
15.	Litinový kříž	-	-	-	-
16.	Svatý obrázek	-	-	-	-
17.	Litinový kříž	-	-	-	-
18.	Litinový kříž	-	-	-	-
19.	Kamenný kříž	2012	Program obnovy a rozvoje venkova	Ministerstvo pro místní rozvoj	18 200
20.	Kamenný kříž	-	-	-	-
21.	Zvonička	-	-	-	-
22.	Litinový kříž	-	-	-	-
23.	Kamenný kříž	-	-	-	-
24.	Litinový kříž	-	-	-	-
25.	Litinový kříž	-	-	-	-
26.	Litinový kříž	-	-	-	-
27.	Litinový kříž	-	-	-	-
28.	Litinový kříž	-	-	-	-
29.	Kamenný kříž	-	-	-	-
30.	Litinový kříž	-	-	-	-
31.	Smírčí kámen	-	-	-	-
32.	Sloup Loreta	-	-	-	-
33.	Socha sv. Pavla	2011	Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch	ROP Jihovýchod	-
34.	Socha sv. Petra	2011	Rozvoj infrastruktury pro cestovní ruch	ROP Jihovýchod	-

35.	Smírčí kříž	-	-	-	-
36.	Boží muka	-	-	-	-
37.	Litinový kříž	-	-	-	-
38.	Socha sv. Jana Křtitele	-	-	-	-
39.	Smírčí kámen	-	-	-	-
40.	Boží muka	2013	Památky místního významu	Kraj Vysočina	85 431
41.	Smírčí kříž	-	-	-	-

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 10 zobrazuje náklady, které byly vynaloženy na opravy drobných církevních staveb během posledních let. Z 10 opravených památek bylo 8 opraveno díky dotacím z MMR, ROP Jihovýchod a Kraje Vysočina. Další 2 památky byly opraveny z rozpočtů obce a města. Památky 33 a 34 byly opraveny v rámci projektu „Zpřístupnění národní kulturní památky v Polné pro potřeby cestovního ruchu“. Šlo o velký projekt, kdy dotace činila přes 35 mil. Kč. Bohužel se mi nepodařilo zjistit, jaká byla celková cena oprav těchto soch a kolik činila dotace.

Tabulka 10 – Financování obnov a oprav památek

Č.p.	Památka	Rok opravy	Náklady v Kč	Rozpočet obce v Kč	Dotace v Kč
1.	Kamenný kříž	-	-	-	-
2.	Litinový kříž	-	-	-	-
3.	Kamenný sloup s křížkem	2012	138 000	41 400	96 600
4.	Kamenný kříž	-	-	-	-
5.	Litinový kříž	-	-	-	-
6.	Litinový kříž	-	-	-	-
7.	Litinový kříž	-	-	-	-
8.	Litinový kříž	-	-	-	-
9.	Litinový kříž	-	-	-	-
10.	Socha sv. Jana Nepomuckého	2010	238 000	100 000	138 000
11.	Klábenešova kaplička	2012	163 000	48 900	114 100

12.	Smírčí kámen	2012	20 000	6 000	14 000
13.	Výklenková kaplička	-	-	-	-
14.	Litínový kříž	-	-	-	-
15.	Litínový kříž	-	-	-	-
16.	Svatý obrázek	-	-	-	-
17.	Litínový kříž	-	-	-	-
18.	Litínový kříž	-	-	-	-
19.	Kamenný kříž	2012	26 000	7 800	18 200
20.	Kamenný kříž	-	-	-	-
21.	Zvonička	-	-	-	-
22.	Litínový kříž	-	-	-	-
23.	Kamenný kříž	-	-	-	-
24.	Litínový kříž	-	-	-	-
25.	Litínový kříž	2010	15 000	15 000	-
26.	Litínový kříž	-	-	-	-
27.	Litínový kříž	-	-	-	-
28.	Litínový kříž	-	-	-	-
29.	Kamenný kříž	-	-	-	-
30.	Litínový kříž	-	-	-	-
31.	Smírčí kámen	-	-	-	-
32.	Sloup Loreta	-	-	-	-
33.	Socha sv. Pavla	2011	-	-	-
34.	Socha sv. Petra	2011	-	-	-
35.	Smírčí kříž	-	-	-	-
36.	Boží muka	2014	79 000	79 000	-
37.	Litínový kříž	-	-	-	-
38.	Socha sv. Jana Křtitele	-	-	-	-
39.	Smírčí kámen	-	-	-	-
40.	Boží muka	2013	215 625	130 194	85 431
41.	Smírčí kříž	-	-	-	-

Zdroj: vlastní zpracování

5.7 Výsledky výzkumu

Terénním výzkumem bylo zmapováno 41 drobných církevních památek, které se nacházejí na katastrálních územích obcí Věžnice, Brzkov a města Polná. Vybrané obce a město spolu sousedí a jsou rovněž členy Mikroregionu Polensko.

Data získaná terénním výzkumem se nachází v kapitole 8 Přílohy. Přílohy č. 1 – 41 obsahují informace o vlastnících, GPS souřadnice, stav památky, informace o historii a o současném stavu objektů. Rovněž bylo zkoumáno, zda se jedná o památky zapsané v ÚSKP. Součástí příloh je vlastní fotodokumentace církevních památek a mapa s vyznačením polohy objektu. Pro větší přehlednost byla zjištěná data zpracována do tabulek a grafů v kapitolách 5.1 – 5.6.

Celkem bylo zmapováno 41 drobných církevních staveb. Z toho bylo 6 kamenných křížů, 18 litinových křížů, 2 kapličky, 2 boží muka, 2 sloupy, 4 sochy, 2 smírčí kříže, 3 smírčí kameny, 1 svatý obrázek a 1 zvonička.

V katastrálním území obce Věžnice se nachází 1 kulturní památka a v katastrálním území obce Brzkov 2 kulturní památky. V katastrálním území města Polná se nachází 11 památek a všech 11 objektů je zapsáno na seznamu nemovitých kulturních památek. Z celkového počtu 41 památek je tedy v seznamu zapsáno 14 kulturních památek a zbylých 27 objektů jsou památky drobného církevního charakteru.

Ve sledovaných obcích jsou nejvíce zastoupeny litinové kříže. Tyto drobné památky tvoří 44% z celkového počtu všech lokalizovaných církevních staveb. Druhou nejrozšířenější stavbou jsou kamenné kříže, kterých se v oblasti nachází 6 a tvoří 15% z celkového počtu všech památek. Podstatně méně se v oblasti nachází sochy a smírčích kamenů, které tvoří 10% a 7% z celkového počtu objektů. Ostatní druhy drobných církevních památek (kapličky, boží muka, sloupy, smírčí kříže, svaté obrázky a zvoničky) jsou zastoupeny jen velmi okrajově. Avšak dohromady tvoří 24% z celkového počtu všech zkoumaných církevních staveb.

Ze 41 památek se 15 objektů nachází přímo v obcích a 26 objektů je umístěno mimo obec či město. Tedy 37% objektů z celkového počtu všech lokalizovaných církevních staveb se nachází v obci či městě a 63% památek se nachází mimo obec či město.

U 33 objektů je vlastníkem pozemku i vlastníkem památky jediný vlastník. Dalších 8 objektů je vlastníkem pozemku a vlastníkem památky rozdílný majitel.

Majoritní postavení ve vlastnictví pozemků, na kterých stojí drobné církevní stavby, náleží obcím a městu, které vlastní 63% pozemků. Dalšími vlastníky jsou soukromé osoby a Kraj Vysočina, kteří vlastní dohromady 30% pozemků. Zanedbatelné jsou počty pozemků, které vlastní církev a právnické osoby.

Největšími vlastníky památek ve vybrané oblasti jsou obce a město, které vlastní 83% objektů. Soukromé osoby vlastní podstatně méně památek, z celkového počtu 12% objektů. Zanedbatelným vlastníkem je církev.

Během posledních let bylo opraveno 10 ze 41 objektů. To znamená, že z celkového počtu bylo opraveno pouze 24% památek. Zbýlých 76% památek na opravu čeká. Některé památky potřebují drobné opravy, ale pak tu jsou památky, které potřebují celkovou obnovu. Z 10 opravených památek bylo 8 opraveno díky dotacím z MMR, ROP Jihovýchod a Kraje Vysočina. Další 2 památky byly opraveny z rozpočtů obce a města.

Ze 41 monitorovaných památek se ve výborném stavu nachází 10 objektů. Z celkového počtu tvoří 24% památek. Ve výborném stavu jsou díky proběhlým opravám v posledních letech. Největší zastoupení mají památky v dobrém stavu, tvoří 46% z celkového počtu památek. Ve výborném a dobrém stavu se nachází 70% objektů. Ve špatném stavu se nachází 11 památek. Tyto objekty jsou poškozené a vyžadují opravy. Hodnota 4 byla udělena v jednom případě. Jedná se o zvoničku, kterou vlastní soukromý vlastník.

Ze 41 památek vlastní obce a město 34 objektů, což tvoří 83% z celkového počtu památek. Další 5 objektů vlastní soukromé osoby a z celkového počtu tvoří 12%. Nejmenší 5% podíl tvoří 2 památky, které vlastní církev.

Obce vlastní 8 památek ve výborném stavu, dalších 18 v dobrém stavu a zbylých 8 ve špatném stavu. Dobrou zprávou je, že nevlastní jediný objekt v havarijním stavu. Průměrné hodnocení objektů ve správě obcí se rovná 2.

Soukromé osoby mají ve vlastnictví 1 památku v dobrém stavu, 3 ve špatném stavu a 1 v havarijním stavu. Vlastník památky v havarijním stavu o objekt nejeví zájem, nechává ho chátrat. Průměrné hodnocení objektů ve vlastnictví soukromých osob se rovná 3.

Posledním nejmenším vlastníkem je církev, která vlastní 2 objekty ve výborném stavu. Obě dvě sochy jsou součástí kulturní památky a nedávno byly restaurovány. Proto

průměrné hodnocení objektů ve správě obcí se rovná 1. Tento údaj ale nelze brát vážně, protože vypovídá pouze o dvou památkách ve vlastnictví církve.

Na začátku byly stanoveny hypotézy, které je třeba potvrdit či vyvrátit: „*Starají se vlastníci o drobné církevní stavby dle zákona? Jsou lépe udržované památky ve vlastnictví soukromých osob nebo ve správě obcí?*“

Na základě průměrného hodnocení vyplývá, že se obce či města starají o drobné církevní stavby lépe než soukromí vlastníci. Bohužel v tomto případě je značný rozdíl v množství památek ve vlastnictví obcí a ve vlastnictví soukromých osob. Obce vlastní 34 objektů a soukromí vlastníci jenom 5.

Lze však konstatovat, že ani jedna památka ve vlastnictví soukromých osob není ve výborném stavu a na druhou stranu, jediná památka v havarijním stavu je právě v rukou soukromé osoby, která o ni nejeví zájem. Rovněž těchto 5 staveb v rukou soukromých vlastníků nebyly v posledních letech opravovány. Z tohoto počtu jsou 4 z 5 památek ve špatném a havarijním stavu.

Oproti tomu u památek vlastněných obcemi a městem se 26 památek z 34 nachází ve výborném a dobrém stavu. Zbýlých 8 objektů se nachází ve špatném stavu. Obce však nevlastní ani jednu památku v havarijním stavu. Zároveň byla alespoň část objektů v posledních letech opravována.

Z těchto důvodů je možné potvrdit na začátku stanovené hypotézy. Ano, vlastníci drobných církevních staveb se o památky starají dle zákona. Ano, lépe udržované památky jsou ve vlastnictví obcí než v rukou soukromých osob. Zároveň ale byly nalezeny nedostatky, které je třeba napravit.

5.8 Doporučení pro vlastníky drobných církevních staveb

Podle mé zkušenosti z terénního výzkumu se obce o památky ve svém vlastnictví starají. V každé obci mají soupis těchto památek, i když někde jsou uvedeny pouze základní informace a někde mají tento dokument podrobně zpracován. Soukromí vlastníci památek to mají možná o něco těžší. Nemusí na to však být sami a můžou kontaktovat o radu například Národní památkový ústav. Stejně jako obce, měli by i soukromí vlastníci začít využívat dotační tituly.

Je důležité jednou za čas vyrazit k památce a zmapovat její aktuální technický stav. Velkým ohrožením pro drobné církevní stavby jsou zloději a vandalové. Těžko se jim však

dá zabránit v jejich činnosti, obzvlášť v případě, že se památky nachází mimo obec. I proto je důležité tyto objekty monitorovat. V případě vandalismu je třeba řešit, jak památku opravit. Ideálním řešením je navštívit památku s fotoaparátem a nafotit si aktuální stav objektu. Zároveň si písemně zaznamenat, v jakém stavu se památka nachází a případně si poznačit zjištěné nedostatky. Drobné církevní stavby se nachází venku a povětrnostní vlivy jim také nesvědčí, ovlivňují jejich stav a vzhled. Čím dříve jsou nedostatky zjištěny, tím lépe a může se začít řešit jejich údržba či obnova. Pokud vlastník nechá památku chátrat, tím nákladnější pro něj poté bude jeho obnova.

Některé památky nebyly v posledních letech opravovány, ale když k nim přijdete, vidíte, že například litina je nově natřená. Je dobře, že se najdou lidé, kteří o tyto památky pečují. Problém ale může nastat ve chvíli, kdy jsou tyto památky neodborně opravovány. Proto by měly být opravy a obnovy památek vždy svěřeny do rukou odborníků.

Data zjištěná terénním výzkumem potvrdila, že během posledních let byla opravena pouze čtvrtina památek ve vybrané lokalitě. Ostatní památky ale také potřebují opravy nebo alespoň údržbové práce. Z toho důvodu si myslím, že vlastníci památek stále ještě málo využívají dotační tituly. Mají žádosti o dotace spojené se spoustou byrokracie a vyplňováním hory papírů. Nemají jistotu, že dotaci získají a někteří to předem vzdají z důvodu, že to bude zbytečná práce a ztracený čas. I přes tato negativa, je třeba sledovat vyhlášené výzvy a podávat žádosti.

Finanční prostředky ze svého rozpočtu může obec využít jinde, kde není možné využít dotační programy. Zároveň je možné čerpat dotaci i na více objektů současně. Rovněž by se mohl zapojit Mikroregion Polensko a tím by se snížila administrativní zátěž jednotlivých obcí.

Ministerstvo kultury, Ministerstvo pro místní rozvoj, Kraj Vysočina a další organizace nabízí možnost čerpání finančních prostředků prostřednictvím vyhlášených grantů a dotačních titulů. Je třeba sledovat webové stránky těchto organizací a začít tuto možnost získání peněžních prostředků využívat.

6 Závěr

Terénním výzkumem bylo zmapováno a zhodnoceno 41 památek drobné církevní architektury ve vybraných obcích Mikroregionu Polensko. Jednalo se o katastrální území obce Věžnice, obce Brzkov a města Polná. Ve vybrané lokalitě bylo nalezeno 6 kamenných křížů, 18 litinových křížů, 2 kapličky, 2 boží muka, 2 sloupy, 4 sochy, 2 smírčí kříže, 3 smírčí kameny, 1 svatý obrázek a 1 zvonice.

Na začátku byly stanoveny hypotézy, které je třeba potvrdit či vyvrátit: „*Starají se vlastníci o drobné církevní stavby dle zákona? Jsou lépe udržované památky ve vlastnictví soukromých osob nebo ve správě obcí?*“ Ve výborném a dobrém stavu se nachází 70% objektů. Proto můžeme konstatovat, že se vlastníci o památky starají dle zákona. Ovšem zbylých 30% památek je ve špatném a v jednom případě v havarijním stavu. Nedostatky v péči o památky byly nalezeny, ale vlastníci je mohou napravit tím, že začnou žádat o dotace a granty, které se jim nabízejí z mnoha institucí. Ovšem mohou jít i jinou cestou a pokusit se získat peníze od nadací, firem nebo vyhlášením sbírky na opravu památky. Obce a město vlastní 83% z celkového počtu památek a soukromí vlastníci pouze 12% objektů. Na základě průměrného hodnocení vyplývá, že se obce či města starají o drobné církevní stavby lépe než soukromí vlastníci. Bohužel v tomto případě je značný rozdíl v množství památek ve vlastnictví obcí a ve vlastnictví soukromých osob. Obce vlastní 34 objektů a soukromí vlastníci jenom 5. Byly zváženy i další aspekty, jako např. technický stav památek ve vlastnictví obcí a ve vlastnictví soukromých osob nebo provedené opravy památek v posledních letech. Po posouzení těchto faktorů lze potvrdit hypotézu, že lépe udržované jsou památky ve správě obcí.

Výstupem z výzkumné části je zpracování uceleného soupisu drobných církevních památek, který může sloužit jako podklad pro vytvoření publikace o místních církevních stavbách. Zároveň byla tato část práce nabídnuta cestovním kancelářím. Tyto drobné církevní památky jsou fenoménem české krajiny a mohou přispět ke zvýšení turistického ruchu v regionu. Pozitivním faktem je, že v posledních letech se opět řada lidí začala zajímat o osud těchto památek a není jim lhostejný. Je nutné tyto památky propagovat a v ideálním případě je spojit ještě s dalšími aktivitami. Je na nás, aby tyto památky byly zachovány a zůstaly tu pro budoucí generace.

7 Seznam použitých zdrojů

Tištěné zdroje:

1. BĚLOHRADSKÝ, René, BELISOVÁ, Natalie, BOŘIL, Petr. *Kamenné kříže Čech, Moravy a Slezska*. Liberec: Knihy 555, 2013. 272 s. ISBN 978-80-86660-37-0.
2. DAVID, Petr, SOUKUP, Vladimír. *777 kostelů, klášterů, kaplí České republiky*. 1. vyd. Praha: Kartografie, 2002. 308 s. ISBN 80-7011-708-7.
3. HÁJEK, Pavel. *Zděná boží muka v jižních Čechách*. 1. vyd. České Budějovice: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, 2009. 243 s. Monumenta; sv. 1. ISBN 978-80-85033-16-8.
4. HÁJEK, Tomáš, BUKAČOVÁ, Irena. *Příběh drobných památek: od nezájmu až k fascinaci*. 2. vyd. Lomnice nad Popelkou: Jaroslav Bárta, Studio JB, 2006. 140 s. Krajina domova; sv. 1. ISBN 80-900903-9-7.
5. HANZL, Zdenek a kol. *Kámen v rukodělné výrobě českého venkova*. 1 vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2003. 262 s. ISBN 80-7106-536-6.
6. HOGGART, Keith, BULLER, Henry, BLACK, Richard. *Rural Europe: identity and change*. 1. publ. in Great Britain. London: Arnold, 1995. 319 p. ISBN 9780340596999.
7. JOHN, František, PÁTEK, Aleš. *Drobné sakrální památky Zábřeha a okolí*. Zábřeh: Město Zábřeh, 2005. 63 s. ISBN 80-239-6148-9.
8. JURMAN, Hynek. *Smírčí kameny na Vysočině*. 3. přepr. vyd. Štěpánov nad Svratkou: Města Žďár nad Sázavou a Bystřice nad Pernštejnem, 2005. 142 s. Zubří země; sv. 15.
9. KOTALÍK, Jiří T., VÁVRA, David, FRIČOVÁ, Yvonna. *Drobné perly české architektury: veletucet typologických příkladů*. 1. vyd. Praha: Titanic, 2012. 308 s. ISBN 978-80-86652-53-5.
10. KOUBEK, Pavel. *Krajem zapomenutých svědků*. Pelhřimov: Nová tiskárna Pelhřimov, 2007. 113 s. ISBN 978-80-86559-84-1.
11. KVĚT, Radan. *Duše krajiny: staré stezky v proměnách věků*. 1. vyd. Praha: Academia, 2003. 195 s. ISBN 80-200-1012-2.

12. PALOUŠOVÁ, Zdenka. *Kamenná boží muka v jižních Čechách a přilehlé Moravě*. 1. vyd. České Budějovice: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Českých Budějovicích, 2009. 288 s. Monumenta; sv. 2. ISBN 978-80-85033-17-5.
13. *Památky Vysočiny: sborník NPÚ ÚOP v Telči*. Telč: Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Telči, 2014. 264 s. ISBN 978-80-905631-5-5.
14. SLOUKA, Jiří. *Mariánské a morové sloupy Čech a Moravy*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. 240 s. ISBN 978-80-247-2996-1.
15. *Svatý Jan Nempomucký: obnova památného místa ve Věžnici*. Věžnice: obec Věžnice, 2012.
16. ŠIMEČKOVÁ, Pavla. *Od kapličky ke křížku: průvodce po posvátných místech na Kovářovsku*. 1. vyd. Praha: Plot, 2009. 279 s. ISBN 978-80-86523-94-1.
17. VALENČÍK, Michal. *Ohrožené památky: kostely, kaple a kapličky v České republice*. 1. vyd. Praha: Baset, 2006. 293 s. ISBN 80-7340-082-0.
18. *Vítejte u nás: mikroregion Polensko*. 1. vyd. Polná: obce sdružené v Mikroregionu Polensko, 2003. 60 s. ISBN 80-239-0141-9.
19. VONDRUŠKOVÁ, Alena, VONDRUŠKA, Vlastimil. *Vesnice*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 2014. 200 s. Průvodce českou historií. ISBN 978-80-7429-362-7.
20. *Zapomenuté dědictví: oprava drobných kamenných památek na Šumavě*. 1. vyd. Praha: Rotary klub, 2004. 158 s. ISBN 80-239-3684-0.

Elektronické zdroje:

21. ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet obyvatel v obcích – k 1. 1. 2015* [online]. [2016-03-11]. Dostupné z WWW: <https://www.czso.cz/documents/10180/20556287/1300721503.pdf/33e4d70e-e75f-4596-930c-63406c9068d0?version=1.1>
22. ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI. *Obnova památek* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.fondbudoucnosti.cz/co-podporujeme/obnova-pamatek/>
23. ČESKO-NĚMECKÝ FOND BUDOUCNOSTI. *O nás* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.fondbudoucnosti.cz/o-nas/o-nas/>

24. FARNOST POLNÁ. *Chrám Nanebevzetí Panny Marie* [online]. [2016-03-14]. Dostupné z WWW: <http://www.farnostpolna.cz/chram-nanebevzeti-panny-marie/ds-1015/archiv=0&p1=1094>
25. INFORMAČNÍ CENTRUM POLNÁ. *Ostatní církevní památky* [online]. [2016-03-14]. Dostupné z WWW: http://www.infocentrumpolna.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=200080&id=1264&p1=1353
26. KRAJ VYSOČINA. *Výzva Památkově chráněná území 2016* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://extranet.kr-vysocina.cz/eDotace/aktivni>
27. KRAJ VYSOČINA. *Zásady ZK pro poskytování dotací na zpracování předprojektové dokumentace obnovy kulturních památek* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://extranet.kr-vysocina.cz/eDotace/aktivni>
28. MĚSTSKÉ MUZEUM STRÁŽNICE. *Kapličky, kříže a sv. obrázky ve Strážnici* [online]. [2016-03-05]. Dostupné z WWW: <http://muzeum-straznice.webnode.cz/kaplicky-krize-a-sv-obrazky-ve-straznici2/>
29. MIKROREGION POLENSKO. *Strategie rozvoje mikroregionu Polensko* [online]. [2016-03-11]. Dostupné z WWW: http://www.infocentrumpolna.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=200080&id_dokumenty=1560
30. MINISTERSTVO FINANČÍ. *EHP a Norské fondy*. [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://www.eeagrants.cz/cs/programy/ehp-fondy-2009-2014/cz06-kultura/cz06-zakladni-informace>
31. MINISTERSTVO KULTURY. *Dotační programy Ministerstva kultury a jejich vyhodnocení* [online]. [2016-03-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotacni-programy-mk-18061/>
32. MINISTERSTVO KULTURY. *Fondy EHP CZ06 – Kulturní dědictví a současné umění*. [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: http://www.norskefondy.cz/?page_id=113
33. MINISTERSTVO KULTURY. *Havarijní program* [online]. [2016-03-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/havarijni-program-428/>

34. MINISTERSTVO KULTURY. *Program Kulturní aktivity v památkové péči* [online]. [2016-03-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/dotace-kulturni-aktivity-v-pamatkove-peci-1545/>
35. MINISTERSTVO KULTURY. *Program péče o vesnické památkové rezervace, vesnické památkové zóny a krajinné památkové zóny* [online]. [2016-03-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=431>
36. MINISTERSTVO KULTURY. *Program Podpora záchranných archeologických výzkumů* [online]. [2016-03-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturnidedictvi/pamatkovy-fond/dotacni-programy/program-podpora-zachrannych-archeologickych-vyzkumu-18049/>
37. MINISTERSTVO KULTURY. *Program regenerace městských památkových rezervací a městských památkových zón* [online]. [2016-03-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=429>
38. MINISTERSTVO KULTURY. *Program restaurování movitých kulturních památek* [online]. [2016-03-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/scripts/detail.php?id=432>
39. MINISTERSTVO KULTURY. *Program záchrany architektonického dědictví* [online]. [2016-03-02]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatky/granty-a-dotace/program-zachrany-architektonickeho-dedictvi-430/>
40. MINISTERSTVO KULTURY. *Průručka vlastníka kulturní památky* [online]. [2016-02-08]. Dostupné z WWW: <http://www.mkcr.cz/cz/kulturni-dedictvi/pamatkovy-fond/obcan-a-nakladani/prirucka-vlastnika-kulturni-pamatky-kulturni-pamatky-a-pecce-o-ne-2273/>
41. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Fondy EU v České republice: 23,83 miliard € pro období 2014-2020* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU>
42. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Informace o фондеch* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Informace-o-fondech-EU>

43. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Podpora obnovy a rozvoje venkova v roce 2016* [online]. [2016-03-03]. Dostupné z WWW: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Regionalni-politika/Programy-Dotace/Podpora-obnovy-a-rozvoje-venkova-v-roce-2016>
44. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Zásady podprogramu pro poskytování dotací v roce 2016* [online]. [2016-03-03]. Dostupné z WWW: http://www.mmr.cz/getmedia/436caf13-c94c-4d16-8578-fbc99dbb7a4c/Zasady-podprogramu_1.pdf
45. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Dotace: Osa III* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/opatreni-osy-iii/>
46. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Dotace: Program rozvoje venkova 2014-2020* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://eagri.cz/public/web/mze/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2014/>
47. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ. *Zásady pro poskytování dotací na udržování a obnovu kulturního dědictví venkova pro rok 2016* [online]. [2016-03-03]. Dostupné z WWW: http://eagri.cz/public/web/file/441000/Zasady_2016_na_IV._AK_pro_web.pdf
48. NADACE ČEZ. *O nadaci* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.nadacecez.cz/cs/o-nadaci.html>
49. NADACE ČEZ. *Podmínky grantového řízení Podpora regionů* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.nadacecez.cz/edee/content/file-other/nadace/granty/podpora-regionu-2015/podminky-grantoveho-rizeni-podpora-regionu.pdf>
50. NADACE OBČANSKÉHO FÓRA. *O nadaci* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.nadaceof.cz/o-nadaci#poslani-nadace>
51. NADACE OBČANSKÉHO FÓRA. *Opomíjené památky* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.nadaceof.cz/grantove-programy/opomijene-pamatky>
52. NADACE VIA. *Fond kulturního dědictví* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.nadacevia.cz/fond-kulturniho-dedictvi/>

53. NADACE VIA. *O nadaci* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.nadacevia.cz/o-nadaci-via/>
54. NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Vývoj a současné principy památkové péče* [online]. [2016-03-01]. Dostupné z WWW: <http://www.npu.cz/cs/npu-a-pamatkova-pece/pamatky-a-pamatkova-pece/vyvoj-a-soucasne-principy>
55. OBEC BRZKOV. *Historie obce* [online]. [2016-03-11]. Dostupné z WWW: <http://www.brzkov.cz/historie-obce/ms-1005/p1=1005>
56. OBEC BRZKOV. *O obci Brzkov* [online]. [2016-03-11]. Dostupné z WWW: <http://www.brzkov.cz/o-obci/ds-50/p1=52>
57. PURKYŇOVA NADACE. *Výroční zpráva 2014* [online]. [2016-03-06]. Dostupné z WWW: <http://www.purknadace.cz/>
58. STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Program Interreg V-A Rakousko – Česká republika* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/2014-2020/Operacni-programy/OP-Rakousko-%E2%80%93-CR>
59. STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Tematické cíle a investiční priority programu spolupráce Rakousko – Česká republika* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/getmedia/50f35aa1-1176-46cf-ae8b-ea10516a8176/Tematicke-cile-a-investicni-priority-programu-spoluprace-Rakousko.pdf>
60. STRUKTURÁLNÍ FONDY. *Výzva č. 13 Revitalizace vybraných památek* [online]. [2016-03-04]. Dostupné z WWW: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Microsites/IROP/Vyzvy/Vyzva-c-13-Revitalizace-vybranych-pamatek>

Další zdroje:

61. MÚ Polná
62. OÚ Brzkov
63. OÚ Věžnice
64. Pamětní kniha polenských děkanů
65. Rozhovor s pamětníky

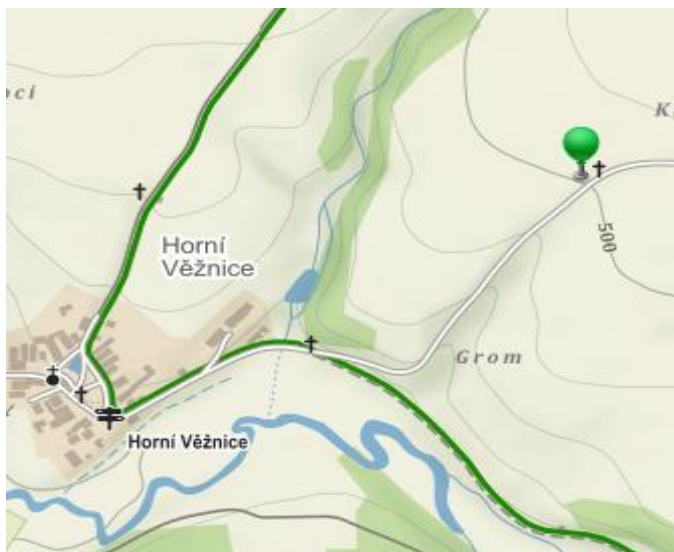
8 Přílohy

- Příloha č. 1 Kamenný kříž, mimo obec, směr Brzkov
- Příloha č. 2 Litinový kříž, mimo obec, na rozcestí k Brzkovu
- Příloha č. 3 Kamenný sloup s křížkem, náves v Horní Věžnici
- Příloha č. 4 Kamenný kříž, mimo obec, směr Dolní Jablonná
- Příloha č. 5 Litinový kříž, mimo obec, směr Dolní Jablonná
- Příloha č. 6 Litinový kříž, mimo obec, směr k rybníku Kukle
- Příloha č. 7 Litinový kříž I., Za Pastoušky, Horní Věžnice
- Příloha č. 8 Litinový kříž II., Za Pastoušky, Horní Věžnice
- Příloha č. 9 Litinový kříž, mimo obec, Dolní Věžnice
- Příloha č. 10 Socha sv. Jana Nepomuckého, na návsi, Dolní Věžnice
- Příloha č. 11 Klábenešova kaplička, na konci obce, směr Šlapanov
- Příloha č. 12 Smírčí kámen, na konci obce, směr Šlapanov
- Příloha č. 13 Výklenková kaplička, za Lutriánem, směr Šlapanov
- Příloha č. 14 Litinový kříž, mimo obec, směr Polná
- Příloha č. 15 Litinový kříž, v lese, směr Polná
- Příloha č. 16 Svatý obrázek, v lese, směr Polná
- Příloha č. 17 Litinový kříž, v lese, směr Polná
- Příloha č. 18 Litinový kříž, mimo obec, směr Polná
- Příloha č. 19 Kamenný kříž, na kraji obce, směr Polná
- Příloha č. 20 Kamenný kříž, na kraji obce, směr Polná
- Příloha č. 21 Zvonička, na návsi, Dolní Věžnice
- Příloha č. 22 Litinový kříž, mimo obec, Dolní Věžnice
- Příloha č. 23 Kamenný kříž, na kraji obce Brzkov od Polné

- Příloha č. 24 Litinový kříž, mimo obec, polní cestou směrem na Hrbov
- Příloha č. 25 Litinový kříž, u kapličky, Brzkov
- Příloha č. 26 Litinový kříž, mimo obec, směr Příbyslav
- Příloha č. 27 Litinový kříž, u kulturního domu, Brzkov
- Příloha č. 28 Litinový kříž, v lese, směr Příbyslav
- Příloha č. 29 Kamenný kříž, mimo obec, směr Polná
- Příloha č. 30 Litinový kříž, mimo obec, směr Polná
- Příloha č. 31 Smírčí kámen, u lesa, směr Brzkov
- Příloha č. 32 Sloup Loreta, na okraji města, směr Brzkov
- Příloha č. 33 Socha sv. Pavla, u chrámu, Polná
- Příloha č. 34 Socha sv. Petra, u chrámu, Polná
- Příloha č. 35 Smírčí kříž, ulice Karla Čapka, Polná
- Příloha č. 36 Boží muka, na okraji města, směr Věžnička
- Příloha č. 37 Litinový kříž, za městem, směr Dobroutov
- Příloha č. 38 Socha sv. Jana Křtitele, u silnice, směr Dobroutov
- Příloha č. 39 Smírčí kámen, u silnice, směr Záborná
- Příloha č. 40 Boží muka, u silnice, směr Záborná
- Příloha č. 41 Smírčí kříž, Nerudova ulice, Polná
- Příloha č. 42 Rozhodnutí o poskytnutí dotace

1. Kamenný kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5186575N 15.7082117E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

mimo obec, u silnice, na kopci mezi obcemi Brzkov a Horní Věžnice

Popis:

Jedná se o kamenný kříž, na kterém je připevněný litinový kříž s korpusem ukřižovaného Ježíše Krista. Kříži zcela chybí ramena. V litinovém štítku je ručně napsáno „DÍKY“. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

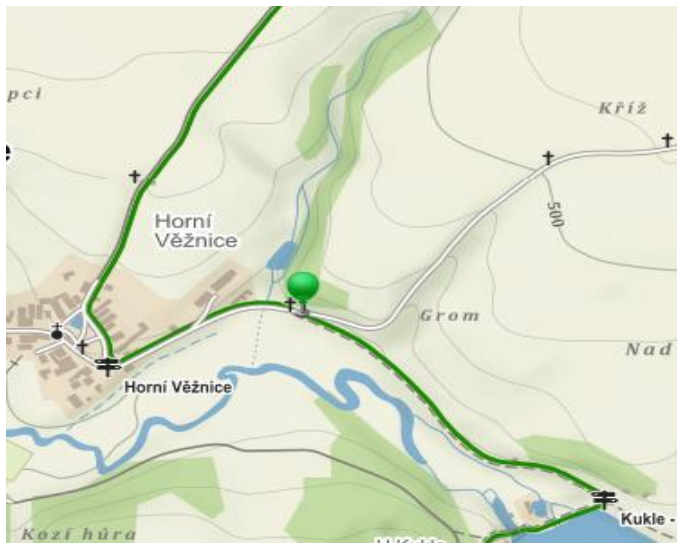
Je třeba provést kompletní obnovu památky. V dezolátním stavu je zejména spodní část podstavce. Kámen je dolámaný, nekompaktní a silně znečištěný. Mělo by se provést očištění, tmelení, zpevnění a hydrofobizace. Litinu je třeba také očistit a poté obnovit nátěry. Chybí tabulka INRI v horní části kříže a bylo by vhodné doplnit nádobku na květiny. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

2. Litinový kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5156936N 15.7005458E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

mimo obec, u silnice, za obcí na rozcestí k Brzkovu

Popis:

Litinový křížek je vložen do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. V litinovém štítku se nachází nápis „Chvála Kristu“. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

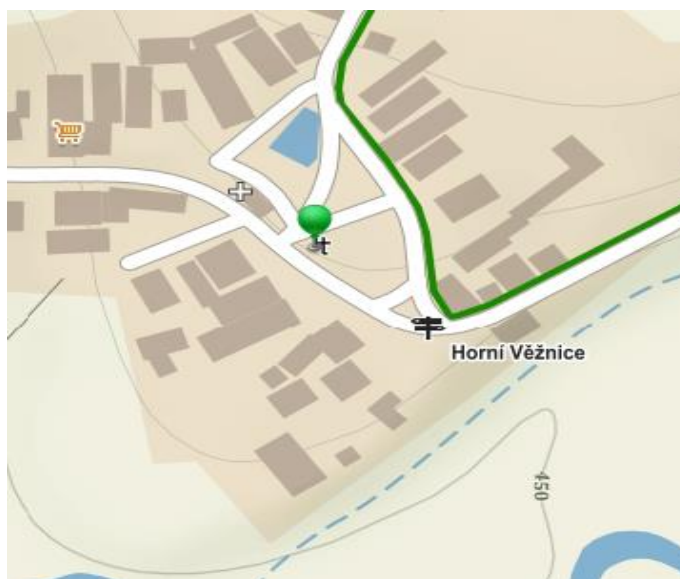
Kámen je obrostlý mechem a lišejníkem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, která by se měla očistit a poté znovu natřít. Bylo by vhodné vyměnit uříznutou PET láhev za nádobku na květiny. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

3. Kamenný sloup s křížkem

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5148647N 15.6956078E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

na návsi v Horní Věžnici

Popis:

Kamenný sloup s čtyřbokou kapličkou nahoře, ukončenou kamennou koulí a na ní železný zdobený křížek s malovaným ukřižovaným Kristem. Na stěnách kapličky jsou vsazeny čtyři obrázky svatých za sklem v kovových rámech. Objekt je zasazen do ohrádky ze čtyř kamenných sloupků. Na sloupu je uvedena datace 1778. Sloup byl původně dřevěný a později byl nahrazen dnešním kamenným. Informace k historii a původu sloupu se nedochovaly.

Současný stav:

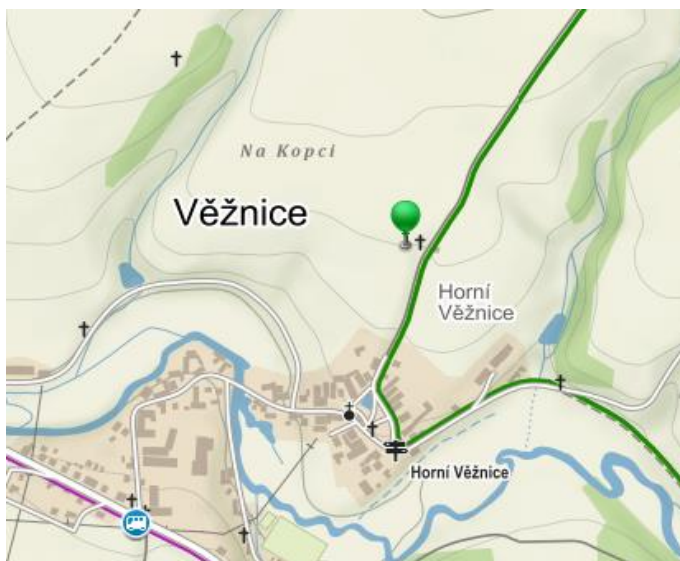
Kámen je obrostlý mechem a bylo by vhodné ho očistit a napustit. Jinak je objekt v relativně dobrém stavu. V r. 2012 byl opraven díky dotaci MMR z Programu obnovy a rozvoje venkova. Obec získala dotaci 138 tis. Kč na obnovu památky. Spoluúčast obce činila 30% (63). Kolem sloupu se nachází udržovaná zeleň.

Zdroj: vlastní

4. Kamenný kříž, tzv. Štohanzlův

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5181019N 15.6968497E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

přibližně 100 m za obcí, směrem k větrným elektrárnám, směr Dolní Jablonná

Popis:

Kamenný kříž doplněný litinovým korpusem ukřižovaného Ježíše Krista. Na kříži je vyryta datace 1864. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

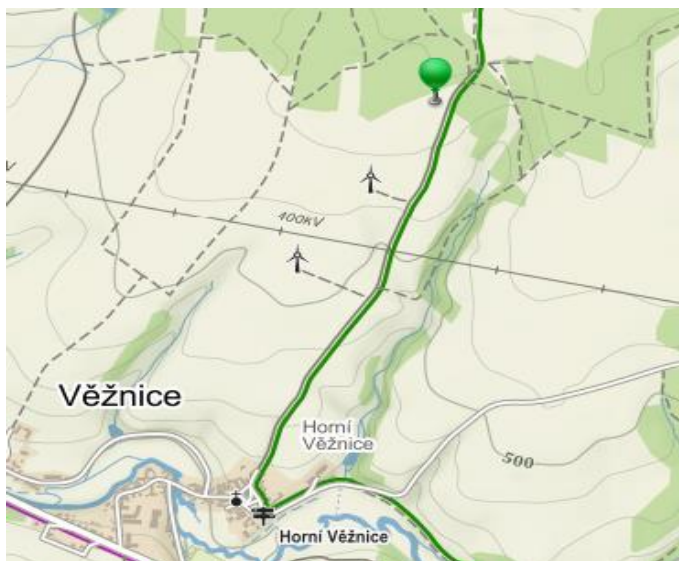
Kámen je silně znečištěný a místy dolámaný. Měla by proběhnout celková renovace, tj. očištění, tmelení, zpevňování a hydrofobizace. Patu kříže je nutné odizolovat. V ramenou kříže se nachází díry po minulých zásazích. Chybí tabulka INRI v horní části kříže a bylo by vhodné doplnit nádobku na květiny. Kříž se nachází mimo obec mezi stromy a křovím, bylo by vhodné okolí objektu vyčistit. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

5. Litinový kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5247936N 15.7023508E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

přibližně 400 m od obce, za větrnými elektrárnami, směr Dolní Jablonná

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. Patu kříže zdobí postavy Panny Marie, svatého Jana a klečící Maří Magdalény. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

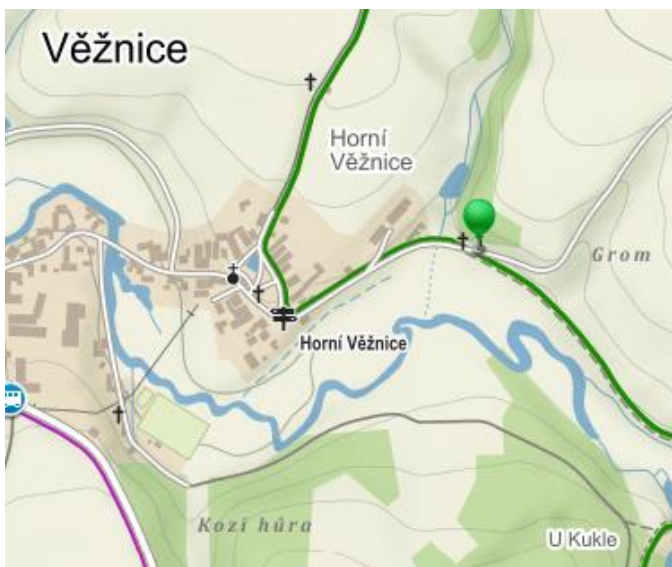
Kámen je obrostlý mechem a je třeba ho očistit a napustit. Stejně tak je zapotřebí očistit litinu a provést základní nátěry. Kříž se nachází mimo obec mezi stromy a křovím, bylo by vhodné okolí objektu vyčistit. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

6. Litinový kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5123000N 15.6961375E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

přibližně 150 m za obcí, směrem od hřiště k rybníku Kukle

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. V litinovém štítku se nachází nečitelný nápis „Chvála Kristu“. Patu kříže zdobí postava kající se Maří Magdalény. Kříž sem byl převezen ze hřbitova z vedlejší obce ze Šlapanova. Neví se kdy, ani z jakého důvodu sem byl přemístěn (63). Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

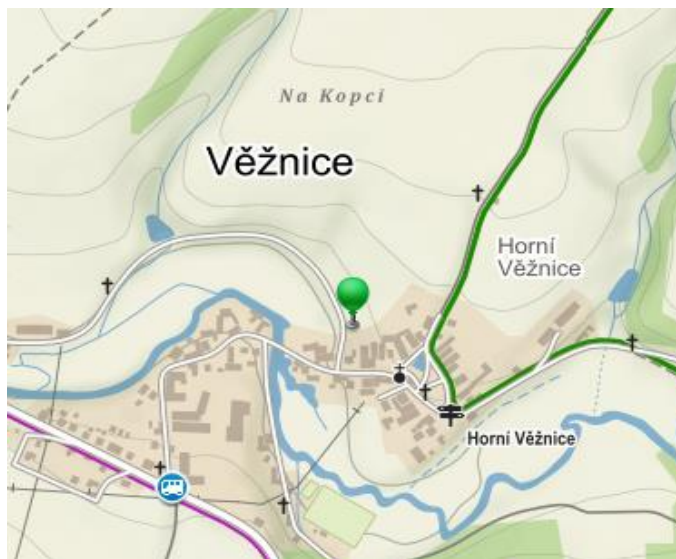
Kámen je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, která by se měla očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

7. Litinový kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5159492N 15.6937492E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

asi 20 m za obcí mezi vzrostlými stromy, Za Pastoušky, Horní Věžnice

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. Patu kříže zdobí postavy Panny Marie, svatého Jana a klečící Maří Magdalény. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

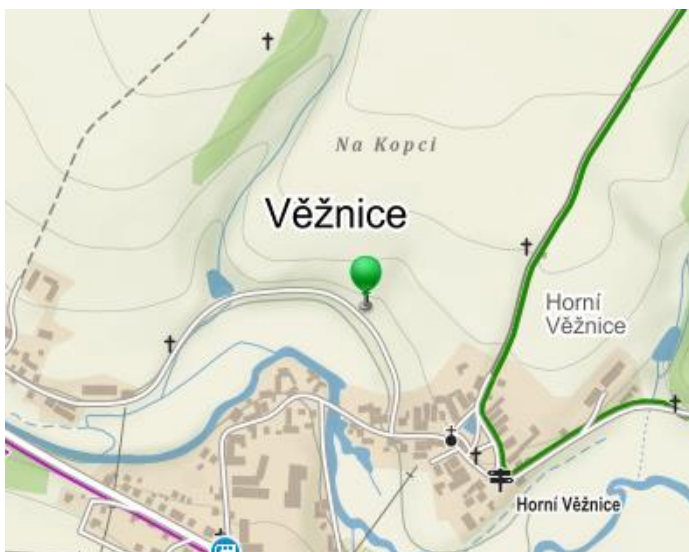
Nutností je opravit kamenný podstavec, který je prasklý. Kámen je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. Uprostřed křížku pravděpodobně býval štítek, který se nedochoval, a zůstala po něm díra. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

8. Litinový kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5168694N 15.6931053E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

asi 100 m za obcí, Za Pastoušky, Horní Věžnice

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. V litinovém štítku se nachází nápis „Pokoj Vám“. Jedná se o památník dvěma padlým Němcům. Datace není známa.

Současný stav:

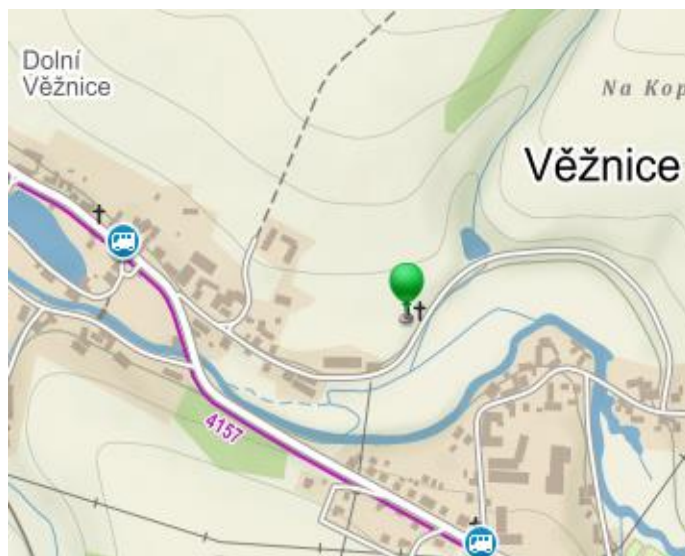
Kámen je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

9. Litinový kříž, tzv. Procházkův

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5166017N 15.6880922E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

mimo obec, u spojovací silnice mezi Horní a Dolní Věžnicí

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. Patu kříže zdobí postavy Panny Marie, svatého Jana a klečící Maří Magdalény. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

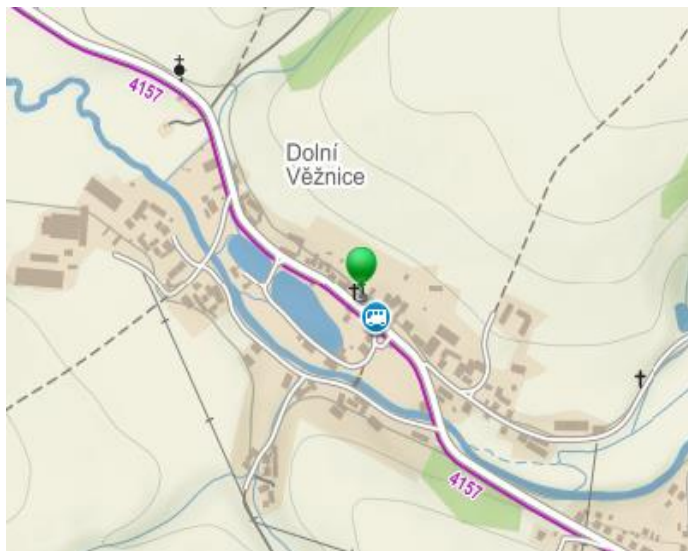
Kamenný podstavec je popraskaný. Kámen je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

10. Socha sv. Jana Nepomuckého

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5179303N 15.6809308E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

v obci, vedle základní školy, část Dolní Věžnice

Popis:

Barokní socha sv. Jana Nepomuckého je datována rokem 1767. Socha je vytesána z žuly a pravděpodobným autorem je Viktor Václav Morávek z Polné (15). Socha svatého stojí na kamenném podstavci a sv. Jan Nepomucký je zobrazen v kanovnickém rouchu. Kolem hlavy má svatozář doplněnou pěti hvězdami a v ruce drží kříž. Socha a část podstavce jsou barevně malovány. Kolem sochy je ohrada ze čtyř kamenných sloupků.

Současný stav:

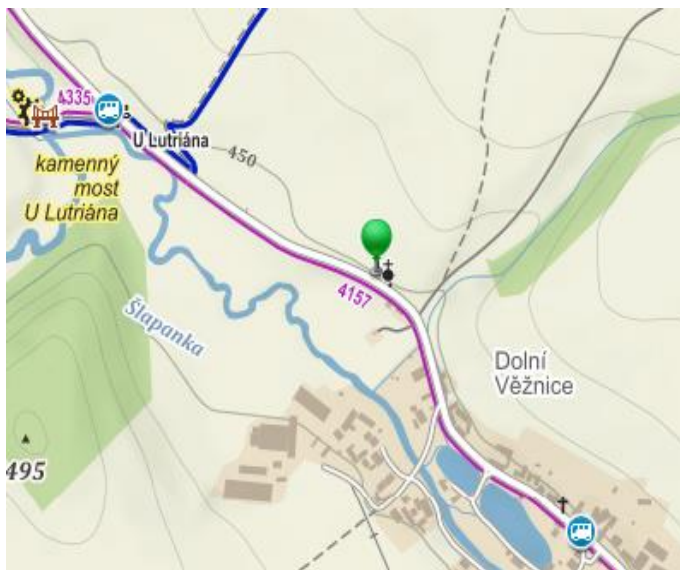
Prostranství kolem sochy se udržuje, okolí je osázeno keři. Socha je ve velmi dobrém stavu. Je nutné provádět pouze běžnou údržbu. Objekt byl kompletně restaurován v roce 2010. Obec získala dotace od MMR z Programu obnovy a rozvoje venkova. Celková cena činila 238 tis. Kč, dotace tvořila 138 tis. Kč (63).

Zdroj: vlastní

11. Klábenešova kaplička

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5213425N 15.6764086E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

na konci obce, u silnice, směr Šlapanov

Popis:

Jde o zastřešenou zděnou kapličku. Vrchol střechy zdobí pozlacený kříž. Přes kovové vstupní dveře s mřížemi je možné nahlédnout dovnitř. V interiéru je možné vidět fresku tří archandělů, jednoduchý oltář, dvě lavice a na stěně dřevěný kříž s Ježíšem. Datace není známa. Informace k historii a původu kapličky se nedochovaly.

Současný stav:

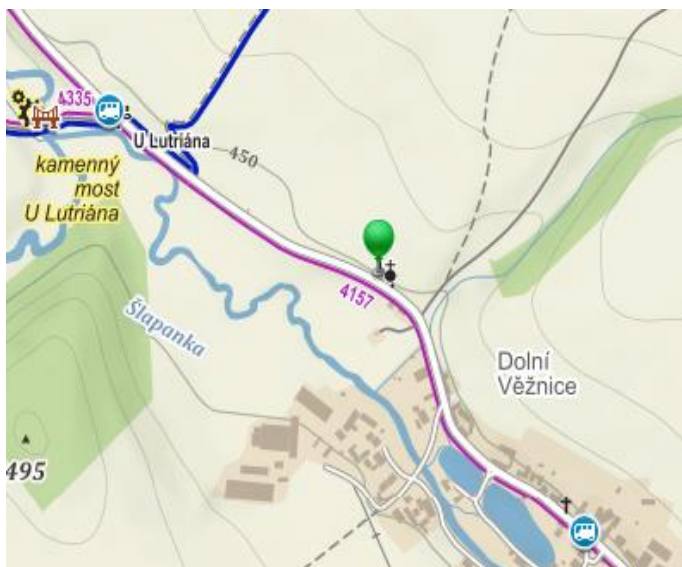
Prostranství kolem kapličky se udržuje. Kaple je v relativně dobrém stavu. Spodní část fasády by se mohla znovu natřít. Tato památka neplní církevní účely, pro které byla postavena. Kaple je zamčená, klíče od ní jsou na obecním úřadě. Objekt byl restaurován v roce 2012. Obec získala dotaci od MMR z Programu obnovy a rozvoje venkova. Celková cena činila 163 tis. Kč. Spoluúčast obce činila 30% (63).

Zdroj: vlastní

12. Smírčí kámen u Klábenešovy kapličky

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5212761N 15.6766017E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

na konci obce, u silnice, směr Šlapanov

Popis:

Kříž je jeden z největších tohoto typu na Vysočině. Výška 165 cm, rozpětí 102 cm a tloušťka až 24 cm (1, s. 202). Tento kamenný, tzv. smírčí kříž stojí u Klábenešovy kapličky a jeho vznik lze klást do 15. století. Kříž je zdobený symboly, pro někoho nečitelnými. Někteří lidé v nich vidí reliéf meče, sekery a kola.

Ke kříži se vážou pověsti. Jedna z nich vypráví o tom, že kříž byl postaven jako symbol pokání majitele jedné z usedlostí, který na robotě při opravě cesty ve zlosti uhodil čeledína motykou a zabil ho. Další vypráví o tom, že vrahem byl věžnický rychtář, který ubil svého syna za to, že se nenaučil správně orat. Otec byl za trest sesazen ze svého úřadu a jeho dům se od té doby nazýval „U nerychtáře“ (15).

Současný stav:

Kříž je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 18529/6-353.

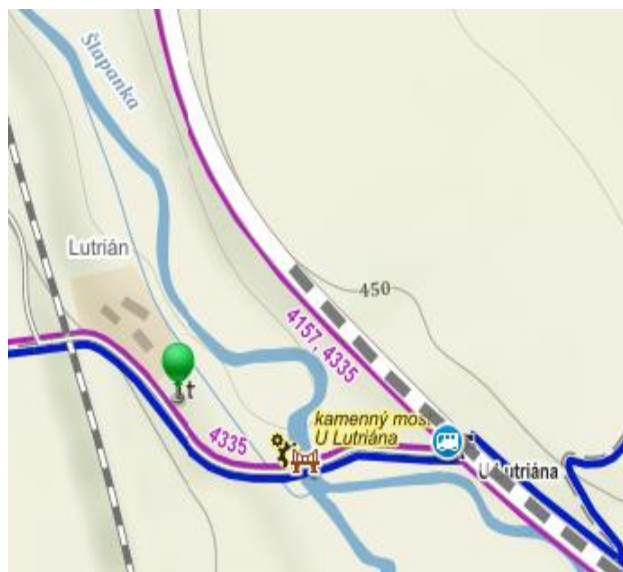
Okolí kříže se udržuje. Objekt byl restaurován v roce 2012. Obec získala dotaci od MMR z Programu obnovy a rozvoje venkova. Celková cena činila 20 tis. Kč. Spoluúcast obce činila 30% (63).

Zdroj: vlastní

13. Výklenková kaplička za Lutriánem

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	soukromý vlastník
Vlastník památky:	soukromý vlastník
GPS souřadnice:	49.5240656N 15.6665111E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:
mimo obec, za mostem Lutriánem, směr Šlapanov

Popis:

Jedná se o zděnou výklenkovou kapličku. Na stříšce památky je umístěn kříž. Čelní stěna má trojúhelníkový štít a je do ní vsazeno okno, za nímž je výklenek pro sochu. Ve výklenku v čelní stěně bývala soška Panny Marie Lurdské, bohužel ji ale někdo ukradl. Dnes je místo sošky ve výklenku papírový obraz Panny Marie, kameny a umělé květiny. Kolem kapličky se nachází ohrada z kamenných sloupků, mezi kterými je dřevěný plot. Datace není známa. Informace k historii a původu kapličky se nedochovaly.

Současný stav:

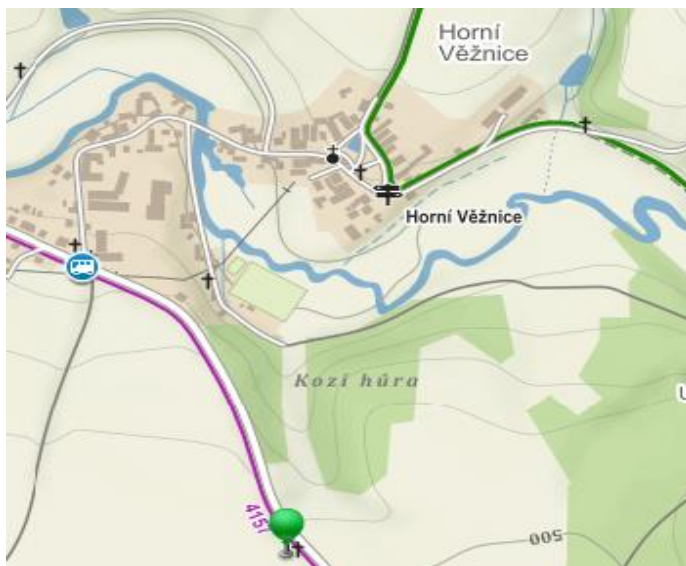
Objekt se nachází v rukou soukromého vlastníka a potřeboval by opravit. Omítka je opadaná a odfouklá. Zejména spodní část je obrostlá mechem, bylo by vhodné vnější část očistit a napustit. Sloupky ohrádky jsou značně porostlé mechem a dřevěný plot se rozpadá. Prostředí kolem je udržované. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

14. Litinový kříž, tzv. Fujtů

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5084603N 15.6942025E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:
přibližně 500 m za obcí, u silnice, směr Polná

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. V litinovém štítku se nenachází žádný text. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

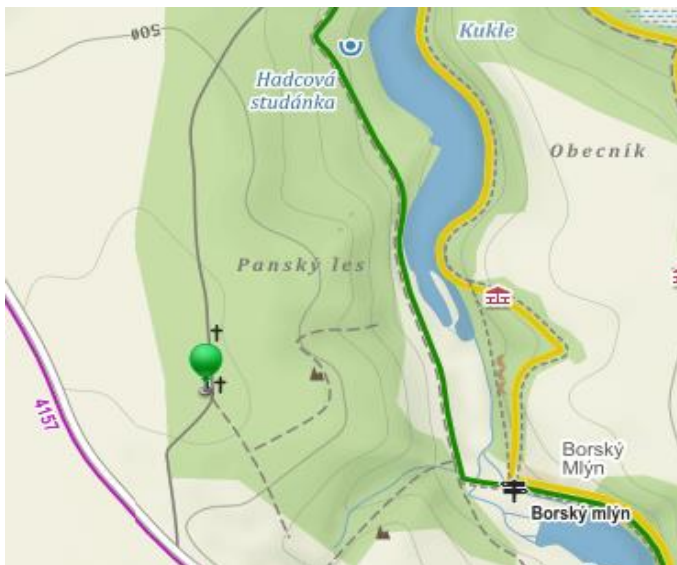
Kámen je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Litina se zdá být poměrně nově natřená. Pravděpodobně se o křížek stará nějaký dobrovolník. Bylo by vhodné doplnit nádobku na květiny. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

15. Litinový kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5029875N 15.7014389E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

v Panském lese mezi obcí Věžnice a městem Polná, u polní cesty mezi stromy

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřížovaného Ježíše Krista. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

Kámen je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

16. Svatý obrázek

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5038203N 15.7013692E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

v Panském lese mezi obcí Věžnice a městem Polná, u polní cesty mezi stromy

Popis:

V lese na stromě je zavěšený svatý obrázek. Ten tvoří jednoduchá dřevěná schránka se stříškou s prosklenými dvířky, za nimiž je umístěna reprodukce obrázku Panny Marie, Josefa a Ježíška. Datace není známa. Informace k historii a původu schránky se nedochovaly.

Současný stav:

Dřevo těžko odolává povětrnostním vlivům, a proto je třeba obnovit i dřevěnou schránku. Dřevo je ztrouchnivělé a porostlé mechem. Opravit by se měla i stříška, aby co nejlépe chránila schránku. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

17. Litinový kříž

Obec: Věžnice
Katastrální území: Věžnice
Vlastník pozemku: Obec Věžnice
Vlastník památky: Obec Věžnice
GPS souřadnice: 49.5038203N
15.7013692E
Nem. kul. památka: Ne
Hodnocení stavu: 3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

v Panském lese mezi obcí Věžnice a městem Polná, u polní cesty mezi stromy

Popis:

V lese na stromě se nachází litinový kříž s korpusem ukřižovaného Ježíše Krista, jež má nad hlavou nápis INRI. Chybí pravé rameno kříže. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

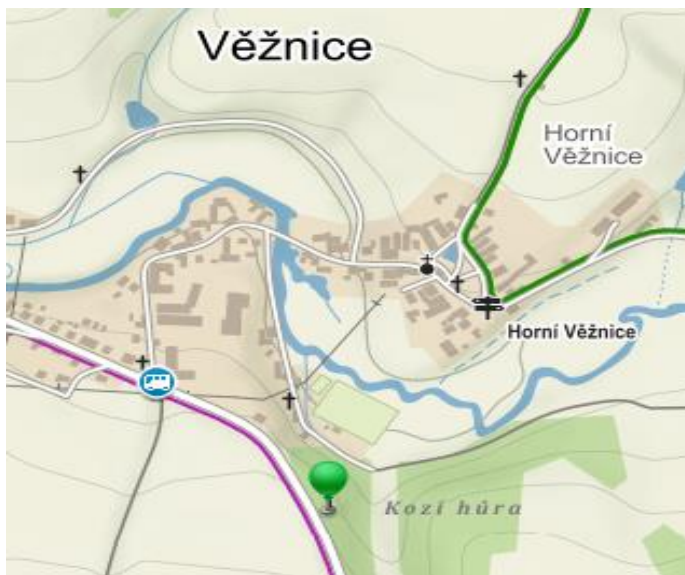
Litinu je nutné očistit a znovu natřít. Při rekonstrukci by mělo být doplněno chybějící pravé rameno kříže. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

18. Litinový kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5107808N 15.6931053E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

přibližně 100 m za obcí, u silnice, směr Polná

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

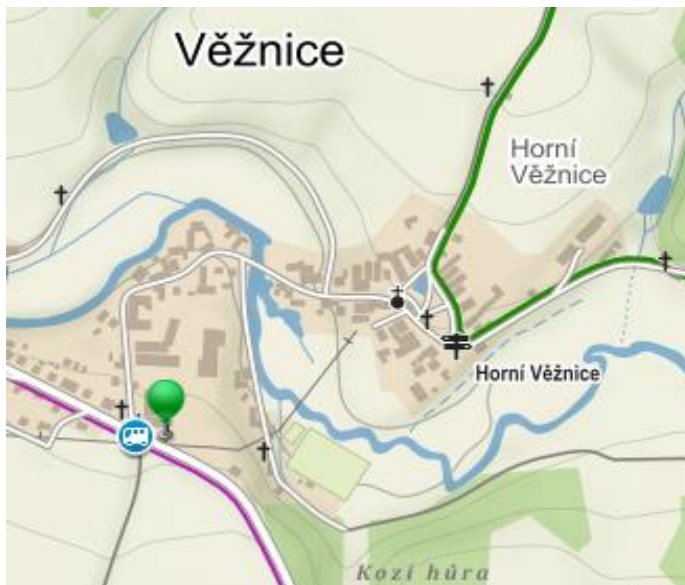
Kříž se nachází na kraji lesa u silnice. Okolí památky je zarostlé a chtělo by vyčistit. Kámen je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

19. Kamenný kříž u rozcestí, tzv. Neibaurů

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5133328N 15.6897833E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

na kraji obce, u rozcestí, směr Polná

Popis:

Jedná se o kamenný kříž, na kterém je připevněný litinový kříž s korpusem ukřižovaného Ježíše Krista ve zlaté barvě. Ježíš má nad hlavou opět ve zlaté barvě rámeček s nápisem INRI. Ve spodní části kříže je vyrytý letopočet 1839. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

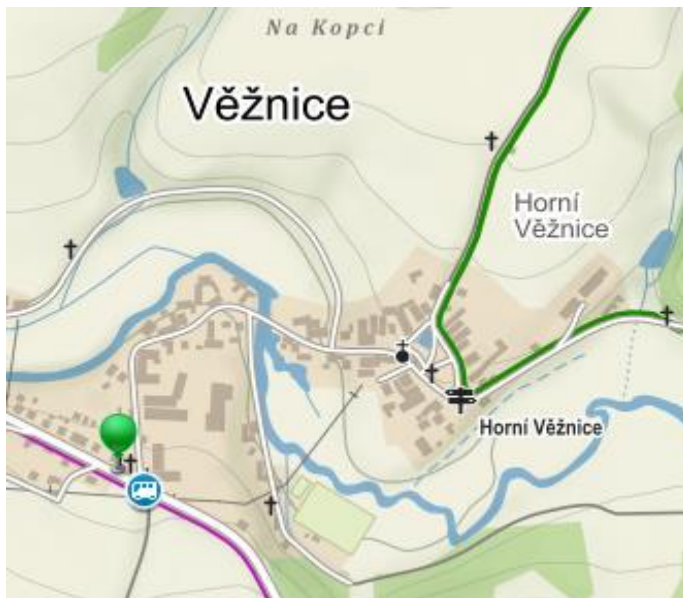
Zejména podstavec je obrostlý mechem a je třeba ho očistit a napustit. Korpus Ježíše Krista by bylo vhodné rovněž očistit a obnovit nátěry. Kříž se nachází na kraji obce a okolí je udržováno. Objekt byl restaurován v roce 2012. Obec získala dotaci od MMR z Programu obnovy a rozvoje venkova. Celková cena činila 26 tis. Kč. Spoluúčast obce činila 30% (63).

Zdroj: vlastní

20. Kamenný kříž, tzv. Jarošův

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5135425N 15.6893556E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Lokalita:

na kraji obce, u rozcestí, směr Polná

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Popis:

Jedná se o kamenný kříž na kamenných podstavcích. Spodní podstavec je žulový a zbylé části jsou z broušené žuly. Na kříži je připevněný korpus ukřižovaného Ježíše Krista. Je to pomník na památku padlému věžnickému občanovi. Pod křížem se nachází fotografie Františka Jaroše. A pod ní je text: „Věnováno památce Františka Jaroše, syna statkáře z Horní Věžnice, nar. 20. 11. 1897, padl 23. 5. 1917 na italském bojišti.“

Současný stav:

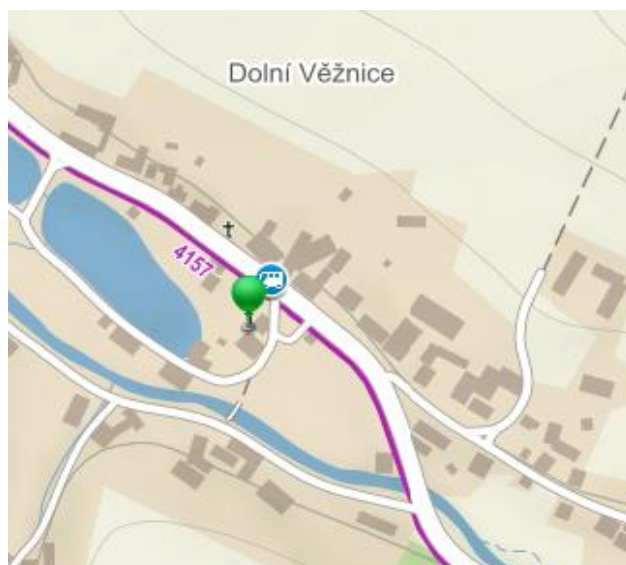
Spodní kamenný podstavec je obrostlý mechem, podstavec by bylo vhodné očistit a napustit. Kolem kříže se nachází křoví, které by chtělo vyřezat. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

21. Zvonička

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	soukromý vlastník
Vlastník památky:	soukromý vlastník
GPS souřadnice:	49.5172303N 15.6813169E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	4

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

na návsi, vedle obchodu se smíšeným zbožím, Dolní Věžnice

Popis:

Plechová věžička zvoničky se nachází na značně zdevastovaném domě. Kdysi v této budově byla německá škola. Dolní Věžnice byly německé a po 2. světové válce zmizely veškeré dokumenty o objektu, pravděpodobně byly spáleny. Tím pádem se nedochovaly žádné dokumenty o vzniku nebo historii objektu.

Současný stav:

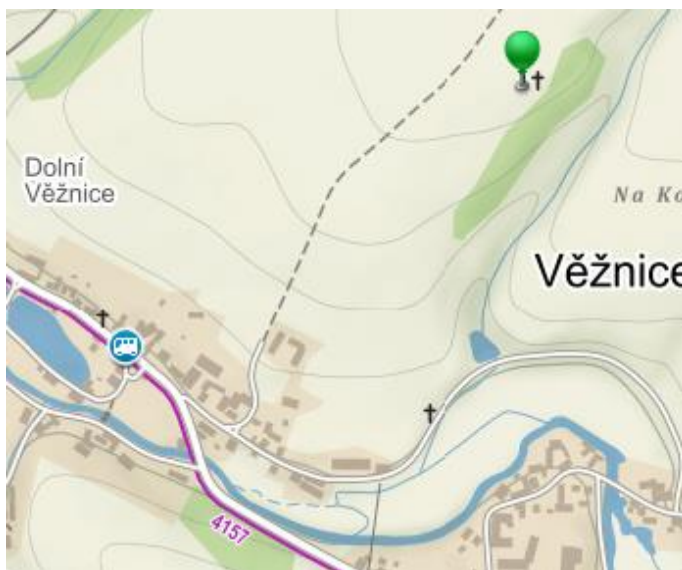
Objekt je v dezolátním stavu. Pamětníci tvrdí, že ještě zhruba před dvaceti lety byl dům obydlený. Nyní je opuštěný a chátrá. Omítka je odfouklá a opadává, okna jsou rozbitá, část střechy se propadla, objekt trpí vlhkostí. Tato církevní památka je v rukou soukromé osoby. Současná majitelka nekomunikuje s obcí a rekonstrukce není možná. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

22. Litinový kříž

Obec:	Věžnice
Katastrální území:	Věžnice
Vlastník pozemku:	Obec Věžnice
Vlastník památky:	Obec Věžnice
GPS souřadnice:	49.5213014N 15.6905064E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

přibližně 600 m za obcí, Grajdlův žlab, u polní cesty, Dolní Věžnice

Popis:

Litinový křížek vložený do kamenného podstavce. Nejedná se o klasický litinový kříž. Všechna litina je natřena stříbrnou barvou. Kamenný podstavec je druhotně sepnutý kovovými pásy. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

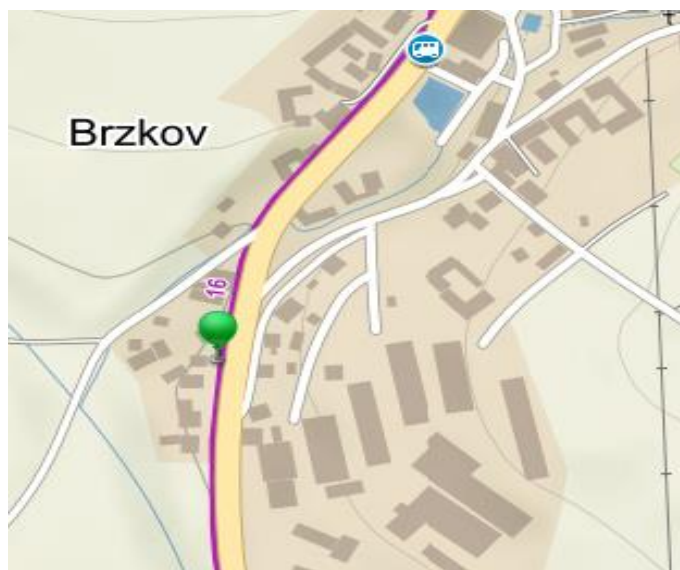
Kámen je obrostlý mechem a lišejníkem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, která by se měla očistit a poté znovu natřít. Bylo by vhodné vyměnit uříznutou PET láhev za nádobku na květiny. Okolí křížku je třeba vyčistit. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

23. Kamenný kříž

Obec:	Brzkov
Katastrální území:	Brzkov
Vlastník pozemku:	Obec Brzkov
Vlastník památky:	Obec Brzkov
GPS souřadnice:	49.5236739N 15.7249486E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:
na kraji obce Brzkov, u silnice, směr od Polné

Popis:

Jedná se o barokní kamenný kříž z roku 1857. Datace je vyrytá na podstavci. V horní části kříže se nachází korpus ukřižovaného Ježíše Krista.

Kronika obce Brzkov se ztratila a nová se píše od r. 1996. Jediná dostupná informace o kříži pochází z Pamětní knihy polenských děkanů ze soupisu křížů z roku 1942. „Kamenný kříž s plechovým krucifixem – plechovým svatým obrazem při vchodu do vesnice Brzkova – Brechhaus – pořízený obcí, který jí má býti podle zápisu udržován, v poměrně dobrém stavu“ (64).

Současný stav:

Kříž je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 29271/7-4769.

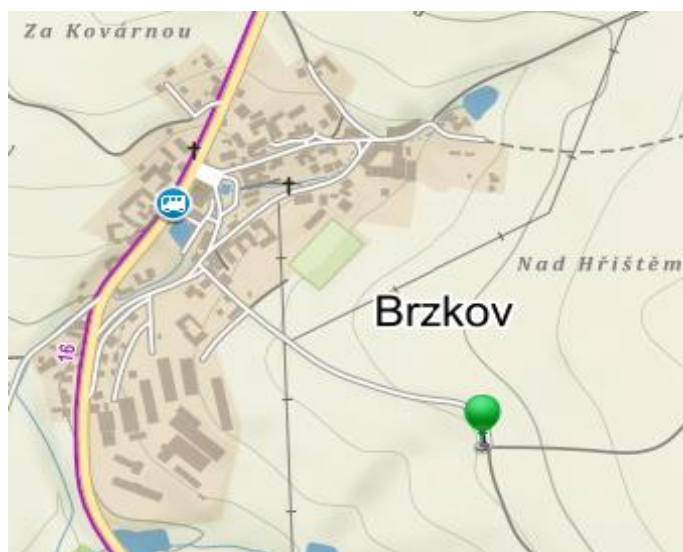
Kříži nesvědčí umístění u poměrně frekventované silnice. Okolí kříže je udržované. Kříž i s podstavcem je značně obrostlý mechem a lišejníkem, a proto by se měl očistit a napustit. Očistit a znovu natřít by se měl i korpus ukřižovaného Ježíše Krista. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

24. Litinový kříž

Obec:	Brzkov
Katastrální území:	Brzkov
Vlastník pozemku:	Obec Brzkov
Vlastník památky:	Obec Brzkov
GPS souřadnice:	49.5224411N 15.7335344E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

přibližně 300 m za obcí, mezi vzrostlými stromy u polní cesty směrem na Hrbov, v Brzkově se říká „ve Vrší“

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. V litinovém štítku se nenachází žádný text. Datace není známa. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

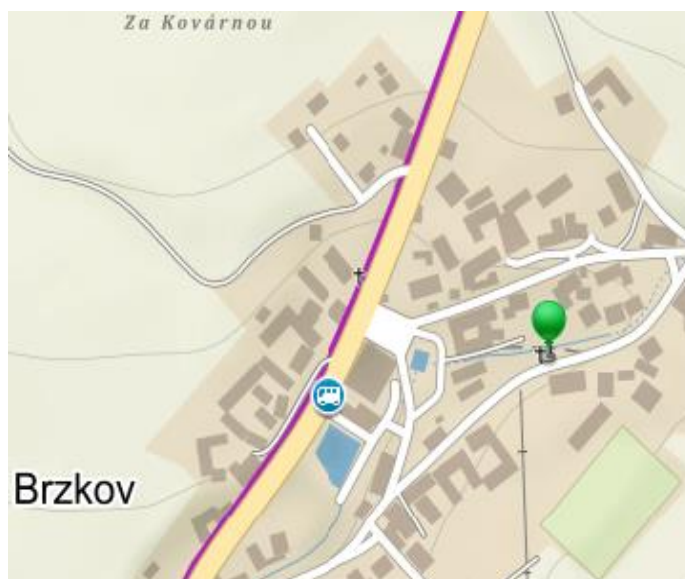
Kámen je obrostlý mechem a lišejníkem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

25. Litinový kříž

Obec:	Brzkov
Katastrální území:	Brzkov
Vlastník pozemku:	Obec Brzkov
Vlastník památky:	Obec Brzkov
GPS souřadnice:	49.5263086N 15.7293258E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

v obci, přibližně 15 m od kaple sv. Jana Nepomuckého

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. Patu kříže zdobí postava Panny Marie. Datace není známa. Dle zápisu z Pamětní knihy polenských děkanů byl kříž původně celý kamenný.

Kronika obce Brzkov se ztratila a nová se píše od r. 1996. Jediná dostupná informace o kříži pochází z Pamětní knihy polenských děkanů ze soupisu křížů z roku 1942.

„Kamenný kříž ve vsi u domu svobodníka Jana Kasala č. 24 (u staré rychty), pořízený předchůdcem majitele tohoto statku, který má jím býti udržován, v dobrém stavu“ (64).

Současný stav:

Kříž je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 45612/7-4770.

Kámen je částečně obrostlý mechem a bylo by třeba ho očistit a napustit, jinak je ve velmi dobrém stavu. Okolí kříže se udržuje. Objekt byl opravován v roce 2010. Vedle kříže se začala stavět kaple sv. Jana Nepomuckého v červnu 2010 a při té příležitosti byl vedle

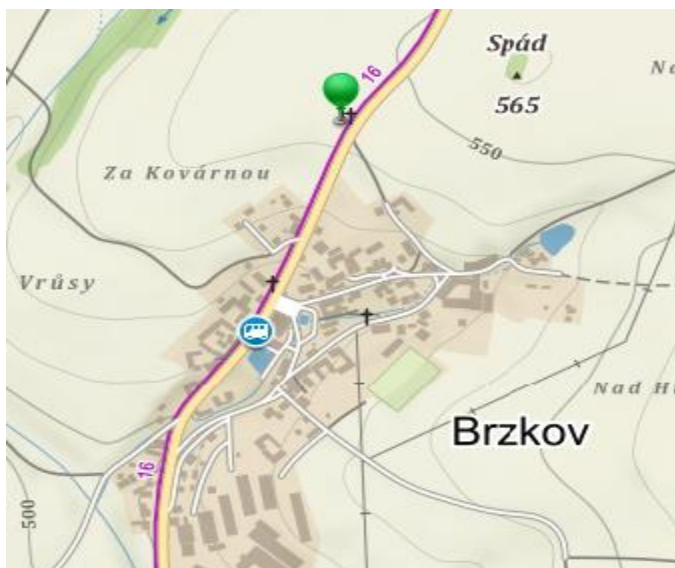
stojící kříž opraven. Celková cena činila 15 000 Kč. Opravu financovala obec Brzkov z obecního rozpočtu (62).

Zdroj: vlastní

26. Litinový kříž

Obec:	Brzkov
Katastrální území:	Brzkov
Vlastník pozemku:	Obec Brzkov
Vlastník památky:	Obec Brzkov
GPS souřadnice:	49.5295503N 15.7289772E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

nad obcí Brzkov, u silnice vedle staré lípy, směr Přibyslav

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má ručně napsáno INRI. V litinovém štítku se nachází nečitelný text. Datace není známa. Dle zápisu z Pamětní knihy polenských děkanů byl kříž původně celý kamenný.

Kronika obce Brzkov se ztratila a nová se píše od r. 1996. Jediná dostupná informace o kříži pochází z Pamětní knihy polenských děkanů ze soupisu křížů z roku 1942.

„Kamenný kříž při východu ze vsi u silnice do Přibyslavi vlevo, pořízený z odkazu 50 zl. domkáře Michala Vondráčka tamějším rychtářem Václavem Jeklem č. 16 v dobrém stavu“ (64).

Současný stav:

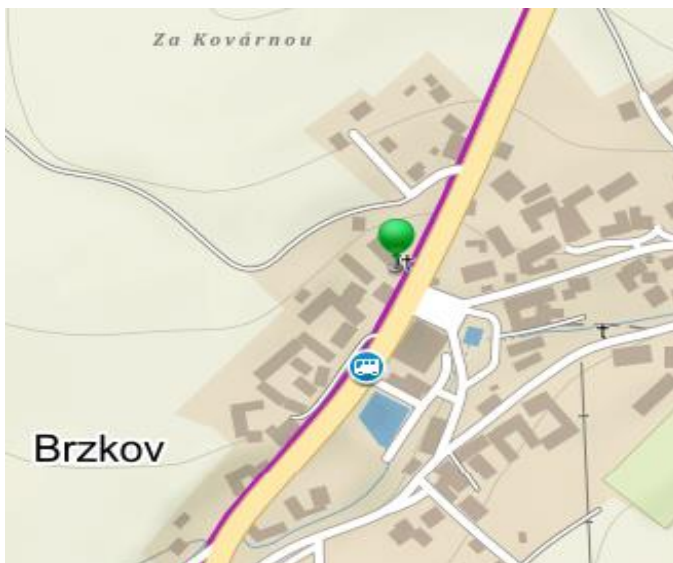
Kříž stojí vedle staleté lípy. U tohoto křížku se vyřádili vandalové a ukopli část soklu, který leží opodál. Měl by se dát co nejdříve opravit. Kámen je obrostlý mechem a lišejníkem, a proto by se měl očistit a napustit. Nohy Ježíše Krista jsou přilepené páskou ke kříži, stejně tak část PET lahve na květiny. To zřejmě není ideální řešení. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

27. Litinový kříž

Obec:	Brzkov
Katastrální území:	Brzkov
Vlastník pozemku:	Obec Brzkov
Vlastník památky:	Obec Brzkov
GPS souřadnice:	49.5268272N 15.7272553E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:
nad kulturním domem, u silnice, směr Přibyslav

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista a nad hlavou má nápis INRI. V litinovém štítku se nachází text „Pochválen Pán Ježíš Kristus“. Na soklu je vyryta datace 1868. Informace k historii a původu kříže se nedochovaly.

Současný stav:

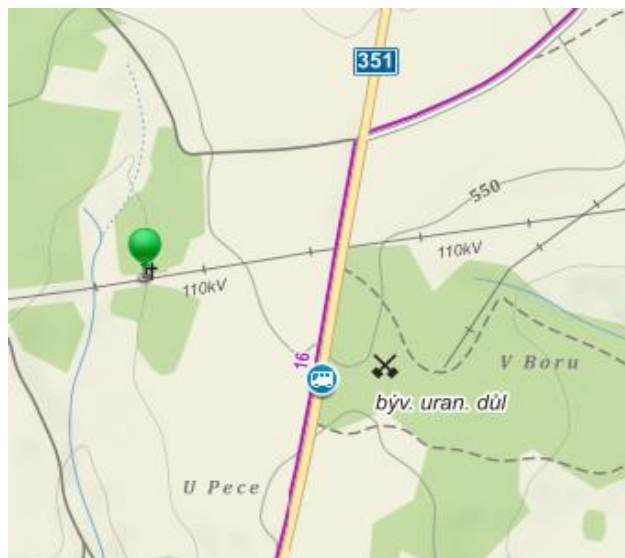
Okolí kříže je udržované. Kamenný podstavec je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

28. Litinový kříž, tzv. Wasserbauerův

Obec:	Brzkov
Katastrální území:	Brzkov
Vlastník pozemku:	soukromý vlastník
Vlastník památky:	soukromý vlastník
GPS souřadnice:	49.5379997N 15.7292186E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

směr od Brzkova na Příbyslav, „U Spádu“ odbočka vlevo, v lese pod vedením elektrického napětí

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřížovaného Ježíše Krista. V litinovém štítku se nachází nečitelný text.

Na místě kříže byl 10. května 1945 zastřelen brzkovský občan triadvacetiletý Jaroslav Wasserbauer. V té době přes území ustupovala německá armáda a říká se, že si zastřelený šel do lesa pro psací stroj. Byl zastřelen německými zběhy (65).

Současný stav:

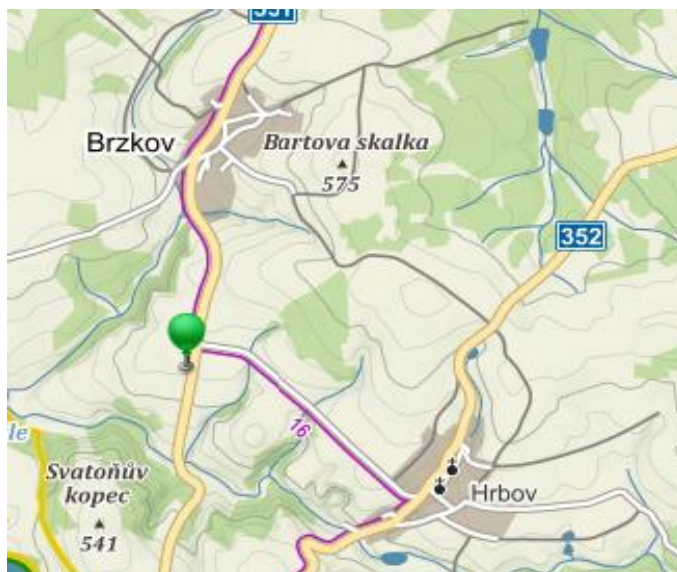
Kamenný podstavec je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. Nějaký dobrovolník zřejmě natřel část litinových prvků na hnědo. Památka se nachází v lese a bez pamětníka by se nedal najít. Kříž je zarostlý v roští, že ani nebyl vidět. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

29. Kamenný kříž, tzv. Markův

Obec: Brzkov
Katastrální území: Brzkov
Vlastník pozemku: Kraj Vysočina
Vlastník památky: Obec Brzkov
GPS souřadnice: 49.5125772N
15.7251175E
Nem. kul. památka: Ne
Hodnocení stavu: 2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

přibližně 800 m od obce, u silnice, směr Polná

Popis:

Jedná se o kamenný vysoký kříž z roku 1875. Datace ani jiné symboly nejsou na kříži vyryty. Dle zápisu z Pamětní knihy polenských děkanů byl na kříži původně připevněn ukřížovaný Ježíš. Dnes se tam však již nenachází.

Kronika obce Brzkov se ztratila a nová se píše od r. 1996. Jediná dostupná informace o kříži pochází z Pamětní knihy polenských děkanů ze soupisu křížů z roku 1942.

„Kamenný kříž s plechovým krucifixem na cestě do Brzkova nad mostem vlevo, znovuzřízený školdozorcem Sedlákem v Brzkově M. Kasalem, č. 18 a jím udržovaný, v dobrém stavu“ (64).

Současný stav:

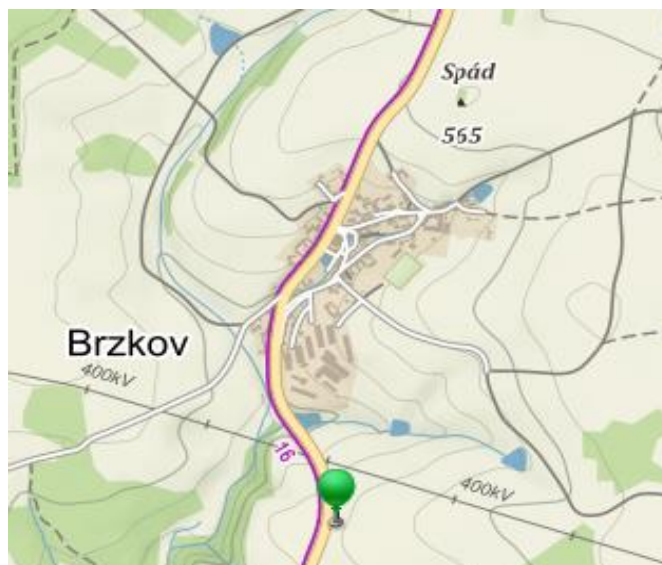
Kámen je částečně obrostlý mechem a je třeba ho očistit a napustit. Nachází se u poměrně frekventované silnice mezi Polnou a Přibyslaví. Jinak je v relativně dobrém stavu. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

30. Litinový kříž

Obec:	Brzkov
Katastrální území:	Brzkov
Vlastník pozemku:	Kraj Vysočina
Vlastník památky:	Obec Brzkov
GPS souřadnice:	49.5180503N 15.7272767E
Nem. kul. památka:	Ne
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

mimo obec, na kopci nad Brzkovem, u silnice, směr Polná

Popis:

Klasický litinový křížek vložený do kamenného podstavce. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista. Patu kříže zdobí postavy Panny Marie, sv. Jana a plačící Maří Magdalény. Datace není známa. Dle zápisu z Pamětní knihy polenských děkanů byl kříž původně dřevěný. Kdy ale došlo k výměně, se už pravděpodobně nikdy nedozvíme.

Kronika obce Brzkov se ztratila a nová se píše od r. 1996. Jediná dostupná informace o kříži pochází z Pamětní knihy polenských děkanů ze soupisu křížů z roku 1942.

„Dřevěný kříž s plechovým krucifixem na téže cestě blíže u Brzkova, pořízený tamějším svobodníkem Kasalem č. 24 a jím udržovaný, je v dobrém stavu“ (64).

Současný stav:

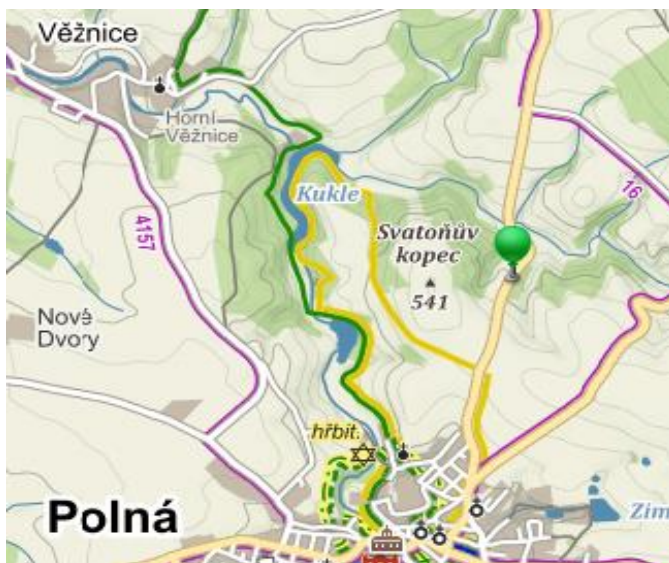
Kámen je obrostlý mechem a lišejníkem, a proto by se měl očistit a napustit. Litinové prvky jsou velmi silně zrezivělé a je nutné je očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

31. Smírčí kámen „U Zmrzlíka“

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	Kraj Vysočina
Vlastník památky:	Město Polná
GPS souřadnice:	49.5029850N 15.7238233E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

mimo město, při silnici směrem k Brzkovu, u lesa

Popis:

Při cestě z Polné do Brzkova je u lesíka v příkopě velký plochý kámen s centrálním křížem na žerdi a dvěma menšími. Jeho rozměry jsou 117 x 62 cm. Dle některých tři kříže znázorňují Golgotu, jiní si myslí, že jde o kříž a dva meče. Tyto tři znaky mají symbolizovat tři zmařené životy. Pověst vypráví o ženě, která se tudy vracela se dvěma dětmi do Brzkova. Byli unavení a chtěli si odpočinout, ale všichni umrzli. Proto se tomuto místu říká „U Zmrzlíka“. Další pověst vypráví o zabití matky a dvou dětí bleskem (8, s. 89). Smírčí kámen sem byl umístěn v I. polovině 19. století právě na památku matky a dvou zemřelých dětí (18, s. 7).

Současný stav:

Kříž je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 32680/7-5145.

Hodnotit současný stav památky je velmi těžké, neboť si na smírčím kameni udělali mravenci svůj domov a je zcela zakrytý mraveništěm. Na druhou stranu byl díky tomu pravděpodobně uchráněn před zloději. Takové místo u lesa je pro zloděje velmi lákavé

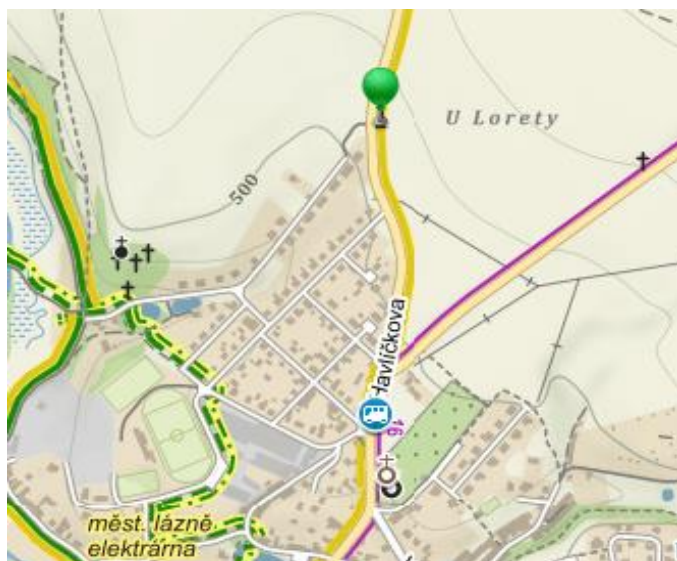
a naložit a odvézt kámen by jim netrvalo dlouho. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: <http://www.brzkov.cz/pamatky-v-okoli-obce/ms-1052/p1=1052>

32. Sloup „Loreta“

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	Kraj Vysočina
Vlastník památky:	Město Polná
GPS souřadnice:	49.4949531N 15.7207797E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

na okraji města Polná, u silnice, směr Brzkov

Popis:

Na kamenném masivním podstavci stojí zděný omítnutý válcový sloup. Dřík sloupu se zužuje nahoru a je členěný prstenci. Vrchol je ukončený stříškou s plechovou siluetou Panny Marie. Památka pochází ze začátku 18. století (61).

Sloup byl postaven při rozcestí na Brzkov a Hrbov. Cesta na Hrbov byla později přeložena blíže k městu a původní byla zrušena. Sloup se na Polensku lidově nazývá „Loreta“ (25).

Současný stav:

Sloup je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 18491/7-5117.

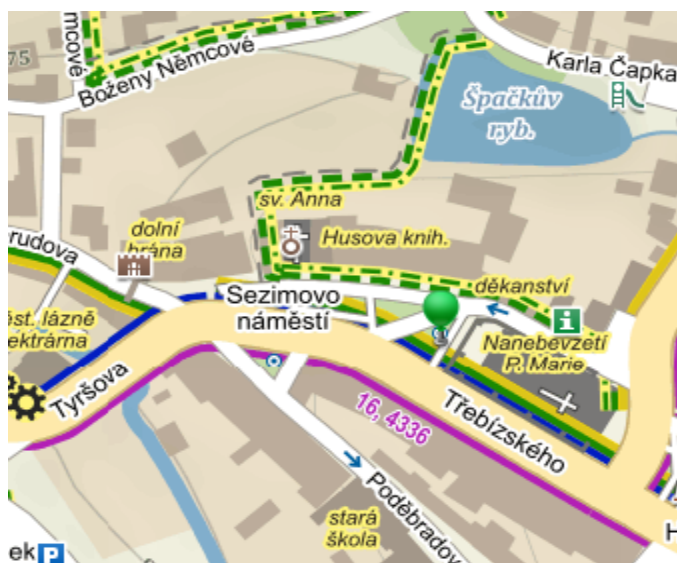
Sloup je nevhodně umístěný, zasahuje do vozovky. Je třeba opravit poničený spodní podstavec, opravit poškozenou omítku a vertikální členění sloupu. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

33. Socha sv. Pavla

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	ŘKF Polná
Vlastník památky:	ŘKF Polná
GPS souřadnice:	49.4878514N 15.7177286E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

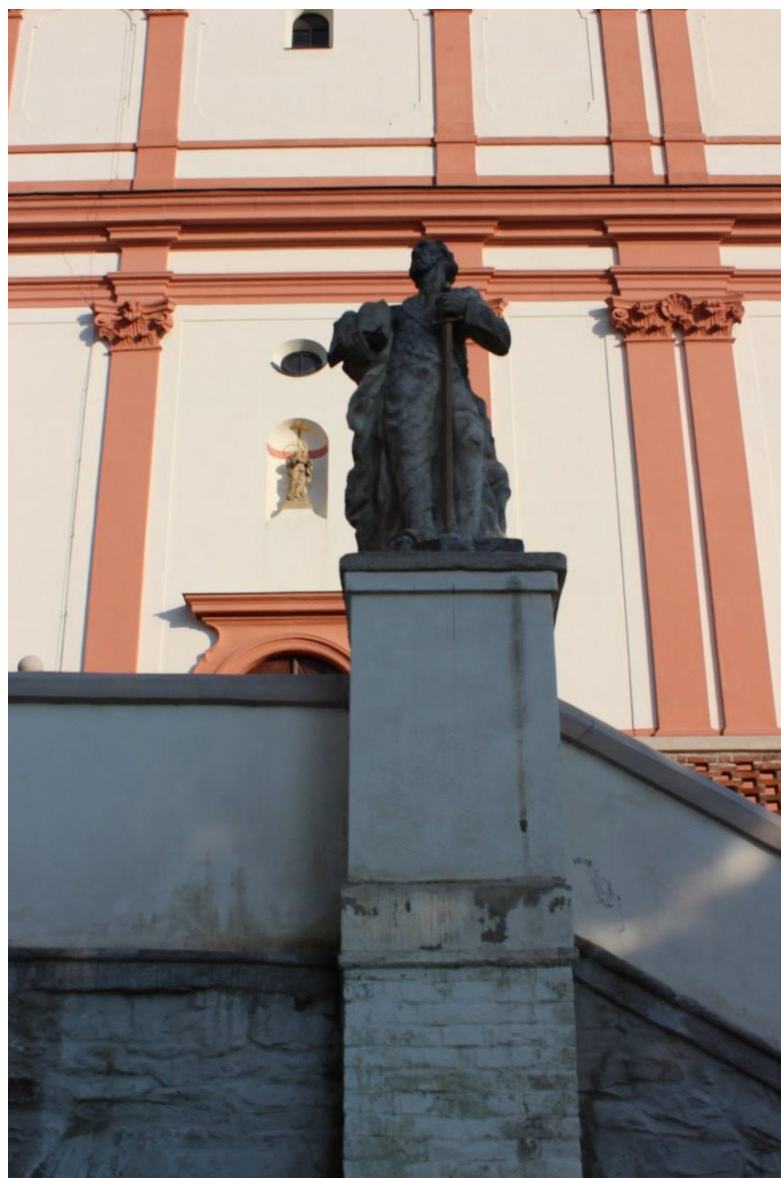
u chrámu Nanebevzetí Panny Marie, Sezimovo náměstí

Popis:

Na cihlovém dvouramenném schodišti je vestavěn čtyřboký zděný sokl s jednoduchou římsou. Na vrcholu je socha sv. Pavla v životní velikosti, provedená z pískovce. Barokní socha je nedílnou součástí sochařské výzdoby kostela. Svatý Pavel si levou ruku tiskne k hrudi a drží v ní meč, v pravé ruce svírá knihu. Jeho pohled směřuje k nebesům. Kolem kostela se plánovalo umístit dvanáct soch apoštolů. Nakonec byly do Polné dovezeny pouze socha sv. Pavla a socha sv. Petra, které stojí u kašny před průčelím kostela. Zbylé sochy se nacházejí na mostě ve Žďáře nad Sázavou (24).

Současný stav:

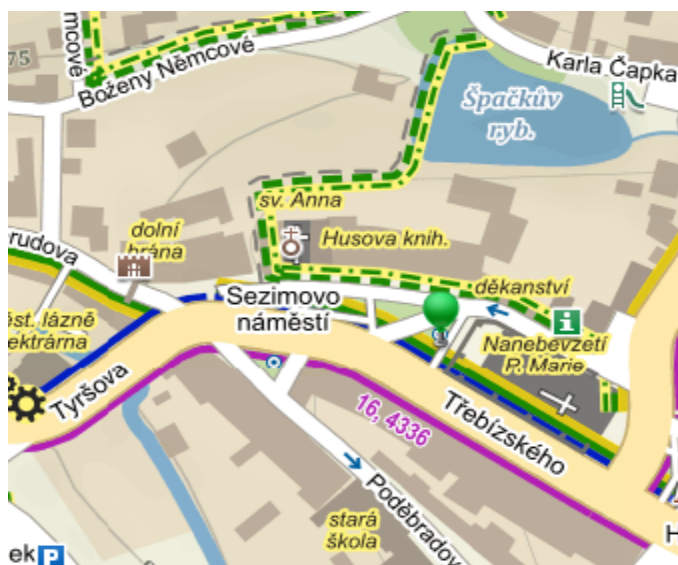
Socha je zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 18285/7-5076. Pod tímto číslem je zapsán Kostel Nanebevzetí Panny Marie, schodiště, socha sv. Pavla a socha sv. Petra. Od roku 2008 je objekt národní kulturní památkou. Vlastníkem je Římskokatolická farnost v Polné. V roce 2011 byla socha obnovena díky projektu ROP Jihovýchod „Zpřístupnění národní kulturní památky v Polné pro potřeby cestovního ruchu“. Dotace činila přes 35 mil. Kč. Šlo o velký projekt, v jehož rámci byla opravena i socha sv. Pavla (61). Socha je ve velmi dobrém stavu.

Zdroj: vlastní

34. Socha sv. Petra

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	ŘKF Polná
Vlastník památky:	ŘKF Polná
GPS souřadnice:	49.4878514N 15.7177286E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

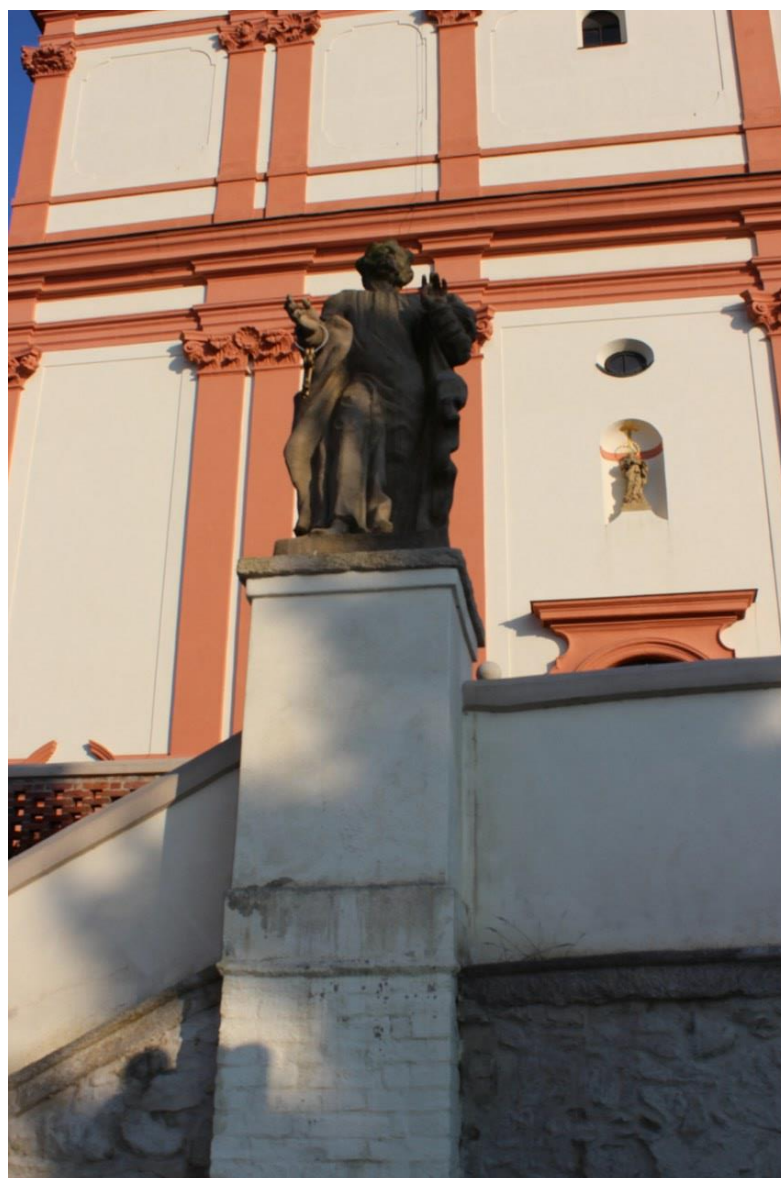
u chrámu Nanebevzetí Panny Marie, Sezimovo náměstí

Popis:

Na cihlovém dvouramenném schodišti je vestavěn čtyřboký zděný sokl s jednoduchou římsou. Na vrcholu je socha sv. Petra v životní velikosti, provedená z pískovce. Barokní socha je nedílnou součástí sochařské výzdoby kostela. Svatý Petr je zobrazen, jak zvedá dva prsty levé ruky k přísaze a v pravé ruce svírá klíče. Kolem kostela se plánovalo umístit dvanáct soch apoštolů. Nakonec byly do Polné dovezeny pouze socha sv. Petra a socha sv. Pavla, které stojí u kašny před průčelím kostela. Zbylé sochy se nacházejí na mostě ve Žďáře nad Sázavou (24).

Současný stav:

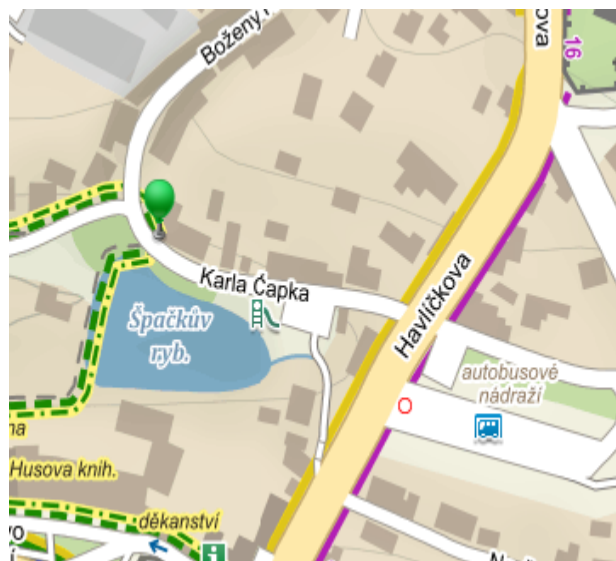
Socha je zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 18285/7-5076. Pod tímto číslem je zapsán Kostel Nanebevzetí Panny Marie, schodiště, socha sv. Petra a socha sv. Pavla. Od roku 2008 je objekt národní kulturní památkou. Vlastníkem je Římskokatolická farnost v Polné. V roce 2011 byla socha obnovena díky projektu ROP Jihovýchod „Zpřístupnění národní kulturní památky v Polné pro potřeby cestovního ruchu“. Dotace činila přes 35 mil. Kč. Šlo o velký projekt, v jehož rámci byla opravena i socha sv. Petra (61). Socha je ve velmi dobrém stavu.

Zdroj: vlastní

35. Smírčí kříž

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	soukromý vlastník
Vlastník památky:	soukromý vlastník
GPS souřadnice:	49.4890536N 15.7180719E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

ulice Karla Čapka 322, u rybníka „Špačák“

Popis:

Kříž je zazděný ve venkovní zdi domu č. p. 322. Jedná se o štíhlý kříž s nepravidelnými rameny. Rozměry kříže jsou 120 x 60 cm. Spodní část patka je rozšířená. Původně kříž stál na hrázi u dnes již neexistujícího rybníka Plaz (25).

Současný stav:

Kříž je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 27001/7-5141.

Objekt je v rukou soukromého vlastníka a dlouhodobě se neudržuje. Kříž je zasazen hluboko do omítky a je výrazně degradován. Je nutné kámen vyčistit, napustit a doplnit defekty. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

36. Boží muka

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	Právnícká osoba
Vlastník památky:	Město Polná
GPS souřadnice:	49.4821800N 15.7170208E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:
konec Žejdicovy ulice, uprostřed křižovatky z Polné do Věžničky a Dobrouťova

Popis:

Na vysoké kamenné podezdívce je položený krychlový sokl, na němž stojí čtyřboká zděná boží muka. Jsou členěna ze všech stran dvěma pravoúhlými výklenky nad sebou. Podstřešní římsa nese sedlovou střechu, na jejímž vrcholu se nachází kříž. Památka spadá do období 18. století (61).

Současný stav:

Památka je zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 31934/7-5136. Objekt je ve velmi dobrém stavu. V r. 2014 byla památka opravována, jak kamenná podezdívka, tak i samotná boží muka. Celková cena činila 79 000 Kč. Využity byly finanční prostředky z rozpočtu města (61).

Zdroj: vlastní

37. Litinový kříž

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	soukromá osoba
Vlastník památky:	Město Polná
GPS souřadnice:	49.4794719N 15.7239625E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

asi 50 za městem, u silnice, směr Dobrouč

Popis:

Na základně je umístěn čtyřboký sokl členěný rytými rámy a nápisem 1700. Na soklu se nachází zužující se čtyřboký nástavec, na kterém je litinový kříž. V horní části kříže je upevněn korpus ukřižovaného Ježíše Krista. V litinovém štítku se nachází text „V kříži je spása naše“. Patu kříže zdobí postavy andělů. Kamenný podstavec je druhotně sepnutý kovovými pásy. Kamenný sokl pochází z roku 1700, litinový kříž je z období 19. století (61).

Současný stav:

Kříž je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 23868/7-5138.

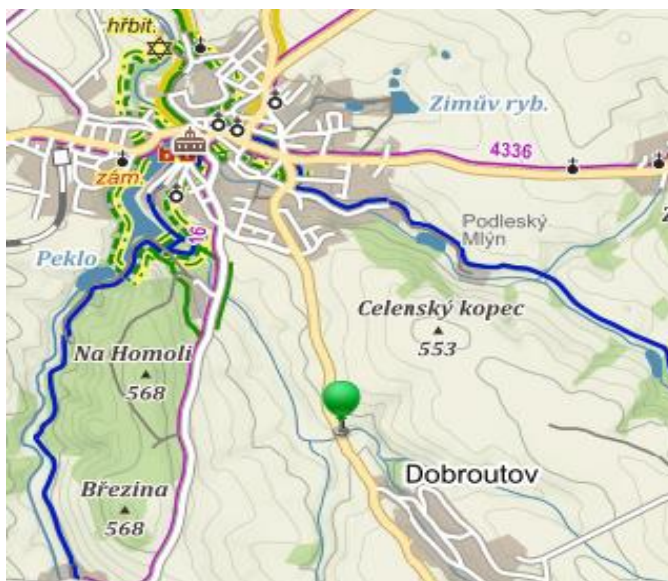
Kamenný podstavec je obrostlý mechem, a proto by se měl očistit a napustit. Stejně tak je na tom litina, kterou je nutné očistit a poté znovu natřít. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

38. Socha sv. Jana Křtitele

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	Město Polná
Vlastník památky:	Město Polná
GPS souřadnice:	49.4697956N 15.7267947E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

mimo město, u silnice, směr Dobroutov

Popis:

Na obdélníkové základně se nachází čtyřboký sokl s bočními volutami. Na soklu jsou reliéfní rámy s nápisy, ukončení profilovanou římsou a na ní kartuš s letopočty. Na podnoží je umístěna socha světce v životní velikosti. Jedná se o barokní skulpturu s českým nápisem z roku 1740. Světec drží v levé ruce kříž.

Současný stav:

Socha je zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 24782/7-5118.

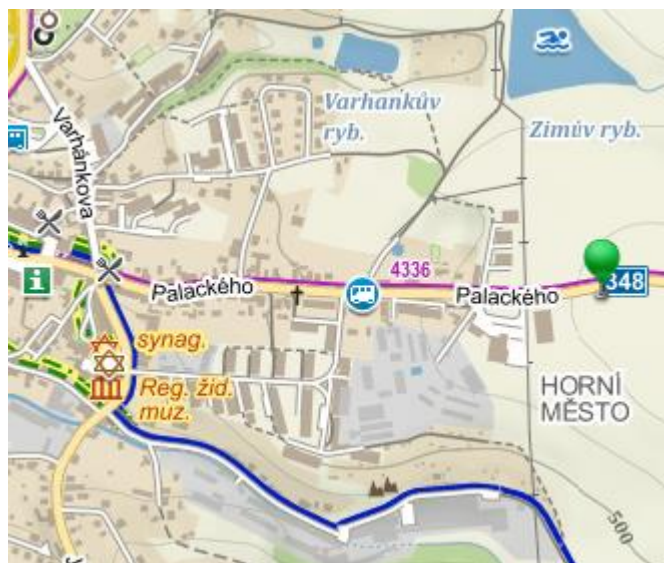
Kamenný podstavec i samotná socha jsou značně obrostlé mechem, a proto by se měl celý objekt očistit a napustit. A mělo by dojít ke kompletnímu restaurování, neboť se jedná o významnou památku. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

39. Smírčí kámen

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	Kraj Vysočina
Vlastník památky:	Město Polná
GPS souřadnice:	49.4861772N 15.7329747E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	2

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

nedaleko za městem, při silnici na Zábornou, v příkopě

Popis:

Jedná se o smírčí kámen obdélníkového tvaru s rozměry 60 x 40 cm. Horní rohy kamene jsou zaobleny. Na přední straně kamene je zobrazen maltézský kříž na žerdi, na opačné straně je vyobrazen maltézský kříž v kruhu. Časovým určením kámen spadá do období středověku. Dle pověsti na tomto místo údajně zemřel sedlák, na kterého se převrátil naložený vůz (61).

Současný stav:

Smírčí kámen je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 28132/7-5140.

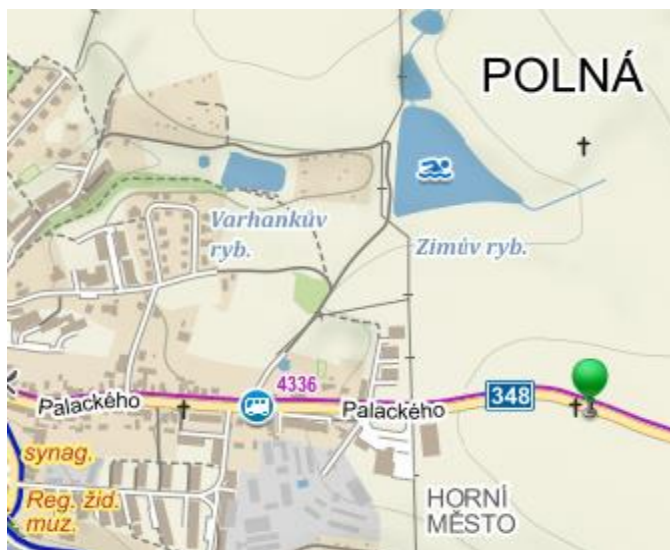
Kámen je nahnutý, ale jinak je v dobrém stavu. Je porostlý mechem a je zapotřebí ho očistit a napustit. Bylo by vhodné zpevnit přilehlý terén. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

40. Boží muka

Obec:	Polná
Katastrální území:	Polná
Vlastník pozemku:	Kraj Vysočina
Vlastník památky:	Město Polná
GPS souřadnice:	49.4861494N 15.7344981E
Nem. kul. památka:	Ano
Hodnocení stavu:	1

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

mimo město, při silnici směrem na Zábornou

Popis:

Na kamenné podezdívce se nachází čtvercová odstupňovaná základna, na níž stojí čtyřboký ořímsováný sokl. Na zadní straně je letopočet 1768. Sloup je ukončený čtyřbokým plintem, na němž je čtyřboká kaplička s půlkruhově zaklenutými nikami. Kaplička je zastřešena čtyřbokým jehlanem a ve vrcholu se nachází koule s dvouramenným křížem. Na zadní straně je připevněná obdélná plechová tabulka s nápisem. Jedná se o raně barokní stavbu (61).

Na sloupu je uvedeno datum 25. 12. 1767. Boží muka zde byla postavena na památku náhlého úmrtí Ludmily Dvořákové ze Záborné (25).

Současný stav:

Památka je zapsaná v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 25569/7-5135. Objekt je ve velmi dobrém stavu. V r. 2013 byl restaurován díky dotaci Kraje Vysočina. Celkové náklady činily 215 625 Kč. Podíl vlastníka města Polné byl 130 194 Kč a podíl Kraje Vysočina 85 431 Kč (61).

Zdroj: vlastní

41. Smírčí kříž „Baba“

Obec: Polná
Katastrální území: Polná
Vlastník pozemku: soukromý vlastník
Vlastník památky: soukromý vlastník
GPS souřadnice: 49.4900906N
15.7127614E
Nem. kul. památka: Ano
Hodnocení stavu: 3

Zdroj: www.mapy.cz, vlastní zpracování

Lokalita:

Nerudova ulice 378, u Amylonu

Popis:

Kříž je zazděný ve venkovní zdi domu č. p. 378. Jedná se o kamenný kříž se zaoblenými rameny, asi 120 cm vysoký. Kříži téměř chybí pravé rameno. Břevno u paty je rozšířeno. Časovým určením kámen spadá do období středověku. Kříž původně stál na hrázi dnes již neexistujícího rybníka Plaz. Pověst praví, že na původním místě u rybníka Plaz upytláčený úhoř zardousil pytláka (25).

Současný stav:

Kříž je zapsaný v Ústředním seznamu kulturních památek ČR od 3. 5. 1958 pod rejstříkovým číslem 34314/7-5142.

Objekt je v rukou soukromého vlastníka. Kámen je výrazně degradován. Je nutné kámen vyčistit, napustit a doplnit defekty. V případě obnovy vnějších omítek domu nesmí dojít k poškození kříže. V posledních letech nebyly provedeny žádné opravy.

Zdroj: vlastní

42. Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Rozhodnutí o poskytnutí dotace

Poskytovatel	Ministerstvo pro místní rozvoj Staroměstské nám. 932/6 110 15 Praha 1		
Název akce (projektu)	Obnova kaple a křížů v katastru obce Věžnice.		
Účastník	OBECE VĚZNICE 9 582 52 Věžnice CZ	Identifikační číslo EDS: nebo Identifikační číslo EIS	117D815000878
IČ	00268461	Typ financování	ex ante
RČ		Místo realizace projektu	Věžnice
Statutární zástupce nebo osoba oprávněná	Ing. Josef Málek	Alokace v území (OKRES_LAU)	CZ0631 Havlíčkův Brod
Telefon	569451268		
E-mail	starosta@obecveznice.cz	Fax	

Termíny akce (projektu)

Název	Ukončení	Závaznost
Realizace akce (projektu) stanovená poskytovatelem	31.12.2012	max
Předložení dokumentace k závěrečnému vyhodnocení akce (projektu)	30.06.2013	max

Parametr / Indikátor / Cíl akce (projektu)

Název parametru	Měrná jednotka	Hodnota	Závaznost	Minimální hodnota*	Maximální hodnota*
počet obnovených objektů kulturní povahy	(ks)	5,000	min		

Cíl akce (projektu)
Oprava kapličky, smírčího kamene, kamenného sloupu, kamenné kašny a kamenného kříže.

*v případě závaznosti INT je umožněno vyplnit minimální a maximální hodnotu (v případě jiné závaznosti nelze pole vyplnit).

Údaje v mil. Kč €

Financování projektu**

Kód řádku	Název řádku	RPD	Účel. znak	Do 31.12. 2011	2012	2013	Po 31.12. 2013	Celkem v letech*	Závaznost
5091	Náklady obnovy stavebních objektů			0,000 000 00	0,375 000			0,375 000 00	min
509s	Náklady budov a staveb			0,000 000 00	0,375 000			0,375 000 00	
54ps	SOUHRN FINANČNÍCH POTŘEB PROJEKTU			0,000 000 00	0,375 000			0,375 000 00	
5570	VDS - rozpočet kapitoly správce programu	5321	17027	0,000 000 00	0,262 500			0,262 500 00	max
557s	Výdaje OSS a dotace ze státního rozpočtu (VDS)			0,000 000 00	0,262 500			0,262 500 00	
5679	Jiné než výše uvedené vlastní zdroje účastníka programu			0,000 000 00	0,112 500			0,112 500 00	min
567s	Vlastní zdroje účastníka programu (VZ)			0,000 000 00	0,112 500			0,112 500 00	
59zs	SOUHRN FINANČNÍCH ZDROJŮ PROJEKTU			0,000 000 00	0,375 000			0,375 000 00	
Souhrn částek za SR				0,000 000 00	0,262 500			0,262 500 00	

*pokud poskytovatel nestanoví jinak, jsou závazné objemy celkem v letech

**hodnoty v jednotlivých řádcích se uvádějí v mil. Kč na 6 desetinných míst a výdaje minulých let a celkem v letech na 8 desetinných míst

Identifikační číslo EDS:

117D815000878

nebo EIS

Podmínky

Příjemce dotace (dále jen „účastník podprogramu“) je povinen při realizaci akce postupovat v souladu s platným zněním Zásad podprogramu pro poskytování dotací v rámci podprogramu Podpora obnovy venkova (dále jen „Zásady podprogramu“ č.j. 38821/2011-52, zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů, vyhlášky č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, ve znění vyhlášky č.11/2010 Sb. a obecně platnými právními předpisy.

I. ZÁVAZNÉ PODMÍNKY – jejichž porušení bude postihováno odvodem za porušení rozpočtové kázně podle § 44a odst. 4 písm. c) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů

1. Účastník podprogramu se zavazuje použít dotaci ze státního rozpočtu (SR) na úhradu nákladů akce vzniklých v průběhu realizace akce, přičemž může uhradit vlastní podíl nákladů podle „Rozhodnutí o poskytnutí dotace“ (dále jen „Rozhodnutí“) nebo jeho část ještě před vydáním Rozhodnutí, nejdříve však v den následující po dni podání žádosti. Do nákladů v příslušném roce se započítávají náklady v tomto roce fakturované a podle účetnictví obce také vydané.
2. Účastník podprogramu se zavazuje nepoužít na dotovanou akci finanční prostředky z jiných programů (dotačních titulů) SR a státních fondů nebo programů a fondů EU. Spoluúčast akce z rozpočtu kraje je možná, výše dotace ze SR bude stanovena tak, aby spolu s prostředky z rozpočtu kraje činila nejvýše 90 % celkových nákladů.
3. Účastník podprogramu je povinen prokázat splnění termínu realizace akce, který je stanoven v Rozhodnutí, protokolem o předání a převzetí akce (díla, stavby, stroje atp.) mezi dodavatelem a účastníkem programu a pokud akce podléhá kolaudačnímu řízení podle stavebního zákona také návrhem na vydání kolaudačního souhlasu. Datum podpisu předávacího protokolu nebo datum potvrzení přijetí návrhu na kolaudaci příslušným stavebním úřadem nesmí překročit termín ukončení realizace akce uvedený v Rozhodnutí.
4. Účastník podprogramu se zavazuje zabezpečit oddělenou evidenci finančních prostředků poskytnutých na akci pro kontrolu jejich účelovosti pod účelovým znakem (UZ) v příslušném roce. Tuto evidenci je povinen uchovávat po dobu 10 let od vydání Rozhodnutí.
5. Účastník podprogramu se zavazuje, že majetek, na jehož pořízení nebo zhodnocení byla poskytnuta dotace, nepřevéde po dobu 5 let po ukončení realizace akce na jinou právnickou nebo fyzickou osobu a že tento majetek nebude dán jako předmět zástavy.

II. OSTATNÍ PODMÍNKY - jejichž porušení bude postihováno odvodem za porušení rozpočtové kázně podle § 44a odst. 4 písm. a) zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech, ve znění pozdějších předpisů

1. Pokud účastník podprogramu zjistí, že skutečné náklady akce budou nižší, než je uvedeno v Rozhodnutí, je povinen vrátit část čerpané dotace, překračující procentuální podíl dotace k celkové výši skutečně vynaložených nákladů akce stanovený v Zásadách podprogramu pro příslušný dotační titul. Vracení části čerpané dotace je nutno projednat s Ministerstvem pro místní rozvoj (dále jen „ministerstvo“), které sdělí termín a postup vrácení prostředků.
2. v případě zvýšení celkových nákladů v průběhu realizace akce se výše dotace nemění. Tuto skutečnost však účastník podprogramu uvede a zdůvodní ve zprávě o závěrečném vyhodnocení akce. Nové Rozhodnutí se v tomto případě nevydává.
3. Účastník podprogramu je povinen dodržet stanovené parametry a cíle akce.
4. Účastník podprogramu je povinen předložit ministerstvu podklady pro finanční vypořádání dotace podle § 10 odst. 1 písm. a) vyhlášky č. 52/2008 Sb., na zjednodušeném formuláři EDS/ISPROFIN S 09 150 nebo S 09 160, viz. www.mmr.cz, v termínu do 15. února následujícího rozpočtového roku.
5. Účastník podprogramu je povinen předložit ministerstvu Zprávu pro závěrečné vyhodnocení akce dle § 6 odst.1 vyhlášky č. 560/2006 Sb. v termínu stanoveném v Rozhodnutí.

Pokyny správce

1. Účastník podprogramu je povinen hospodárně nakládat s prostředky určenými na realizaci akce. Při zadávání zakázky je povinen postupovat v souladu se zákonem č. 137/2006 Sb. o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů.
2. Pokud účastník podprogramu zjistí, že není schopen zabezpečit realizaci akce v souladu s obsahem tohoto Rozhodnutí, neprodleně o tom informuje ministerstvo a může požádat o změnu Rozhodnutí. Žádost o změnu Rozhodnutí musí být doručena na ministerstvo nejpozději do termínu ukončení realizace akce. Nevydává-li ministerstvo nové Rozhodnutí, posuzuje se dodržení rozpočtové kázně podle původního Rozhodnutí.
3. Účastník podprogramu souhlasí s prováděním věcné a finanční kontroly v průběhu a po ukončení akce pracovníky ministerstva, veřejnosprávní kontroly a jinými pověřenými osobami. Dále souhlasí se zveřejněním jména a adresy obce nebo města, názvu akce, dotačního titulu, výše dotace a dalších údajů uvedených v žádosti o poskytnutí dotace.

Účastník podprogramu prohlašuje, že se s výše uvedenými podmínkami a pokyny seznámil a bude se jimi řídit.

ve Vezúvic dne 4. 10. 2012

Razítko a podpis statutárního zástupce účastníka

Datum

Schválil

Razítko a podpis

Ing. Jiří Vačkář - vrchní ředitel sekce

Č.j.

Vyřizuje

Telefon

E-mail

Fax

MMR 29065/12- 52

Mgr. Zdena Tuha

224 864 194

Zdena.Tuha@mmr.cz

Vydání tohoto rozhodnutí nepodléhá správnímu poplatku podle zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích. Proti tomuto rozhodnutí se nelze odvolat podle zákona č. 500/2004 Sb. v platném znění, a to s odvoláním na § 14, odst. 4 zákona č. 218/2000 Sb. v platném znění.